ದಶಾವತಾರ

ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು : ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ , ಬ್ರಹ್ಮಾವರ .

ದೂರವಾಣಿ : 9449894366

ಭೃಗುಶಾಪ , ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ , ವರಾಹಾವತಾರ , ನರಸಿಂಹಾವತಾರ , ಕೂರ್ಮಾವತಾರ , ವಾಮನಾವತಾರ , ಪರಶುರಾಮಾವತಾರ , ರಾಮಾವತಾರ , ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ , ಬೌದ್ಧಾವತಾರ , ಕಲ್ಕ್ಯವತಾರ.

ದಶಾವತಾರ ಪ್ರಸಂಗದ ಪಾತ್ರಗಳು

ಭೃಗುಶಾಪ : ದೇವೇಂದ್ರ , ಅಗ್ನಿ , ವಾಯು , ವರುಣ , ತಮಾಸುರ (ಸೋಮಕ) , ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ , ವಿದ್ರಾವಣ , ಶ್ವೇತದಂತ , ಖ್ಯಾತಿ (ಮಾಯಾಂಗನೆ) , ವಿಷ್ಣು , ಭೃಗುಮುನಿ.

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ : ಸತ್ಯವ್ರತ , ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ , ತಮಾಸುರ.

ವರಾಹಾವತಾರ : ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ , ದೇವೇಂದ್ರ , ನಾರದ , ಭೂದೇವಿ , ವರಾಹ.

ನರಸಿಂಹಾವತಾರ : ವಿಷ್ಣು , ನಾರದ , ಕಯಾಧು , ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು , ಪ್ರಹ್ಲಾದ , ಶಂಡಾಮರ್ಕರು , ಶಿಷ್ಯ , ದಡ್ಡ , ರಾಜೀವಿ , ಕಟುಕರು , ಹಾವಾಡಿಗ , ನರಸಿಂಹ.

ಕೂರ್ಮಾವತಾರ : ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ , ದೇವೇಂದ್ರ , ಶಂಬರಾಸುರ , ಜಂಭಾಸುರ , ಮೂಕಾಸುರ , ಅಗ್ನಿ , ವಾಯು , ವರುಣ , ವಿಷ್ಣು , ಕೂರ್ಮಾವತಾರ.

ವಾಮನಾವತಾರ : ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ , ವಾಮನ , ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ , ವಿಂಧ್ಯಾವಳಿ.

ಪರಶುರಾಮಾವತಾರ : ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ , ಜಮದಗ್ನಿ , ರೇಣುಕೆ , ಪರಶುರಾಮ.

ರಾಮಾವತಾರ : ಕುಂಭಕರ್ಣವಧೆ- ರಾವಣ , ಕುಂಭಕರ್ಣ , ಬ್ರಹ್ಮ , ದೂತ , ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ.

ರಾವಣವಧೆ- ರಾವಣ , ಮಂಡೋದರಿ , ರಾಮ.

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ : ಶಿಶುಪಾಲ , ದಂತವಕ್ತ್ರ , ಧರ್ಮರಾಯ , ಭೀಷ್ಮ , ಸಹದೇವ , ಕೃಷ್ಣ , ಭೀಮ.

ಬೌದ್ಧಾವತಾರ : ಬುದ್ಧ.

ಕಲ್ಕ್ಯವತಾರ: ಕಲ್ಕಿ.

[ಸೂಚನೆ : ಇವು ಭಾಗವತರಿಗೆ ದಶಾವತಾರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.]

ಭೃಗುಶಾಪ

[ಇದು ಕಿರಿಯ ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತ ವಿರಚಿತ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ ಪ್ರಸಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಭಾಗವತರಿಗೆ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ]

(ದೇವೇಂದ್ರನ ಓಲಗ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಜಂಪೆ-1,2) **ಧರಣೀಶ ಲಾಲಿಸೈ** ಸುರ ಸಭೆಯೊಳೊಂದು ದಿನ | ಸುರಪಾಲನೋಲಗದೊಳಿರಲು ವೈಭವದಿ || **ಗರುಢ ಗಂಧರ್ವ ಕಿನ್ನರ ಯಕ್ಷ ನಿರ್ಜರರ | ನೆರವಿಯೊಪ್ಪಿರಲು ಕುಂದಿರದೆ ಸಭೆಯೊಳಗೆ** ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಜಂಪೆ-1,2) **ಹರಿ ಹರ ವಿಧಾತರಿತ್ತಿರುವ ಈ ಸೌಭಾಗ್ಯ | ಸ್ಥಿರವಾದರಡಿಗಡಿಗೆ ಬರುವುದೆದರುಗಳು || ಅದರೊಳಗೆ ದಾನವರು ಅಧಿಕ ವರ ಬಲದಿಂದ | ತ್ರಿದಿವವೇರ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಹದನವೇನೆನಲು** ||

ಅಗ್ನಿ : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ಎಂದ ವೈಶ್ವಾನರನು | ಭೀತಿಯ ಬಿಡು | ಇಂದ್ರನೆ ದನುಜರನು || ಕೊಂದು ಸುಟ್ಟುರುಹುತ್ತ | ಮುಂದೆ ವೈರಿಗಳಿಲ್ಲ | ಎಂದೆನಿಸುವೆನೆಂದನು** ||

ವರುಣ : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ವರುಣ ನುಡಿದನದಕೆ | ನಮ್ಮೊಳು ರಕ್ಕ | ಸರು ಬರೆ ಸಂಗ್ರಾಮಕೆ || ಹರಿ ಹರರೊಲುಮೆಯು | ನಿರತ ಸುರರೊಳಿರೆ | ಧುರದಿ ತೀರಿಪೆ ಕ್ಷಣಕೆ ||**

ವಾಯು : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ಅನಿಲನೆಂದನು ಕನಲಿ | ಹಿಂದಕೆ ಬಂದ | ದನುಜರು ಕದನದಲಿ || ಸೆಣಸುತ್ತೋಡಿಹರೆಲ್ಲ | ಮುನಿದು ಬಂದವರ ಕಾ | ಲನ ಠಾವ ತೋರ್ಪೆನಿಲ್ಲಿ ||**

ದೇವೇಂದ್ರ **:** (ಏಕ,ಕೋರೆ) ಬಲು ತೋಷವಾಂತೆನು ನೀವೆಂದ ನುಡಿಗೆ **|** ಕಲಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯ ಸಂಗರ ದೊಳಗೆ **||** ಖಳರ ಭೀತಿಯು ನಮಗೆ ಎಳ್ಳಿನಿತಿಲ್ಲ **|** ಪದುಮನಾಭನ ದಯವಿಹುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ **||**

(ದೇವತೆಗಳ ನಿರ್ಗಮನವಾದಲ್ಲಿಗೆ ತಮಾಸುರನ ಓಲಗ)

ತಮಾಸುರ : (ವಾರ್ಧಕ-ಅಬ್ರ) **ಚಿತ್ತವಿಸು ಧರಣೀಶ ಭೃಗುಪುತ್ರನೊಲುಮೆಯಿಂ | ಧೂರ್ತ ಖಳರೊಡ ಸಿಂಹಿಕಾಸುತ ತಮಾಸುರಂ | ಮಿತ್ರ ಸಾಮಂತ ಧೀಮಂತ ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಮುಖರೊಡನಾ ಹಿರಣ್ಯಪುರದಿ ||**

ತಮಾಸುರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) **ದೈತ್ಯಪತಿ ತಮನಿತ್ತನೋಲಗ | ಸತ್ವ ಬಲಯುತ ವೀರದಾನವ || ಮೊತ್ತವನು ಕೂಡುತ್ತ ಶೋಣಿತ | ಪತ್ತನದಲಿ ||**

(ತನ್ನ ಬಲದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ , ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ , ವಿದ್ರಾವಣ , ಶ್ವೇತದಂತರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ , ತೈತೈತೈತೈ ....)

ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) **ಮಣಿವುತಲೆಂದನು ದನುಜಾಧಿಪನೆ | ಮ್ಮನು ಕರೆಸಿದ ಕಾರ್ಯ || ಮನದಾಲೋಚನೆಯನು ಪೇಳ್ದರೆ ನಿನ | ಗನುವಾಗುವೆನೆಂದ ||**

ವಿದ್ರಾವಣ : (ಜಂಪೆ-2) ಯಾಕೆಮ್ಮ ಕರೆದೆ ಜೀಯ | ನಿಮಗಿಂತ | ವ್ಯಾಕುಲವು ಬಂದ ಪರಿಯ || ನೀ ಕರುಣದಿಂದ ಪೇಳು | ಮುಂದಿನ್ನು | ನಾ ಗೈವ ಕಾರ್ಯಂಗಳು ||

ಶ್ವೇತದಂತ : (ಜಂಪೆ-2) **ಇನ್ನೇತಕನುಮಾನವು | ಪ್ರಭುವರನೆ | ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನು ನಾನು || ನಿರ್ಣಯದಿ ಗೈವೆನೆನುತ | ಮಣಿಯಲ್ಕೆ | ಮನ್ನಿಸುತಲೆಂದನಾತ ||**

ತಮಾಸುರ : (ಜಂಪೆ-2) **ಆಲಿಸಿರಿ ದೈತ್ಯವರರೆ | ಸಾದರದಿ | ಆಳುತಿಹೆ ನಾನೀ ಧರೆ || ಸಾಧಿಸಲು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು | ಪೇಳಿರೈ | ಹಾದಿಯನು ನೀವೀಗಲು ||**

ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) **ಹಿರಿಯರಾಗಿ ನಾವಿರುತಲಿ ನಿರ್ಜರ | ನೆರವಿಗೆಲದೆ ಮನಕೆ || ಸ್ಥಿರವಿಲ್ಲವು ನೀನರುಹುಪಾಯಗಳ | ವಿರಚಿಪೆ ಅರೆಕ್ಷಣಕೆ ||**

ವಿದ್ರಾವಣ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) **ಕೊಡು ಕೊಡು ನೇಮವ ದಡಿಗ ದಿವೌಕಸ | ಗಡಣವ ಕಡಿದೊರಸಿ || ಕೊಡಿಸುವೆ ಬಿಡುಗಣ್ಣೊಡೆಯನ ಬಿಡದಿಯ | ಬಡಿವಾರವ ಬಿಡಿಸಿ ||**

ಶ್ವೇತದಂತ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) **ಅರ್ಬುದ ರಕ್ಕಸರಿರ್ದಪರೆಮ್ಮಲಿ | ನಿರ್ಭೀತಿಯ ಬಲದ || ಮಾರ್ಬಲ ಕೂಡುತ ಬರ್ದಿಲ ನಗರಿಗೆ | ಸಾರ್ಬಹುದೆನಲೆಂದ ||**

ತಮಾಸುರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) **ಮತ್ತೆ ಸ್ವರ್ಗವ ಮುತ್ತಿ ತ್ರಿದಶರ | ಮೊತ್ತವನು ಬಡಿದಟ್ಟಲವರನು || ನಿತ್ಯ ಸಲಹುವ ಅಚ್ಚುತನು ಬರೆ | ಚುತಿಯು ಬರದು ||**

(ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಧಾಳಿ ಇಡುವರು , ಒಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಸುತ್ತು ಬಂದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ನಂತರ , ಮೊದಲಿಗೆ ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಪರಸ್ಪರ ಇದಿರಾಗುತ್ತಾರೆ)

ಅಗ್ನಿ : (ಮಾರವಿ–ಏಕ) ಘಡ ದಾನವ ಖಳ ಗಡಣವ ಕೂಡುತ | ಕಡುಗಲಿಗಳ ತೆರದಿ ‖ ಅಡರಿ ನಾಕವನು ತೊಡಗಿದ್ಯಾಕೆ ರಣ | ನುಡಿ ನೀನತಿ ಜವದಿ ‖

ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ : (ಮಾರವಿ–ಏಕ) ಬಿಡುಗಣ್ಣರ ಸದೆಬಡಿದೀ ನಾಕವ | ಒಡೆಯ ತಮಾಸುರಗೆ ‖ ದೃಢಗೊಳಿಸಲು ನಾವ್ ನಡೆತಂದಿಹೆವ್ಯೆ | ಕೆಡದಿರಿ ಧುರದೊಳಗೆ ‖

ಅಗ್ನಿ : (ಮಾರವಿ–ಏಕ) ಮರುಳನೆ ನಿನ್ನಂತಿರುವ ಖಳರು ಸುರ | ಪುರವನು ಬಯಸುತಲಿ ‖ ಧುರಕ್ಕೈತರುತಲೆ ಹರಣವ ನೀಗಿದ | ರರಿತುಕೊ ಪೂರ್ವದಲಿ ‖

ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ : (ಮಾರವಿ–ಏಕ) ನೀರಮನೆಯೊಳಿಹ ಚೋರನ ಕೃತಕದಿ | ಪೂರ್ವಾಮರರನ್ನು ‖ ಗಾರುಗೆಡಿಸಿರುವ ಪೌರುಷವೆಲ್ಲವ | ತೋರ್ಯೆ ನೀ ಮುನ್ನ ‖

(ಯುದ್ಧ , ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ ಸೋತು ಓಡುತ್ತಾನೆ , ವರುಣ ಮತ್ತು ವಿದ್ರಾವಣ ಇದಿರಾಗುತ್ತಾರೆ)

ವರುಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ಎಲ್ಲಿ ಪೋಪೆ ಎಲವೊ ದುರುಳ | ನಿಲ್ಲು ರಣದಿ ಸುರರನೆಲ್ಲ ‖ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಡಿದ ಗರ್ವವ ಎ | ನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸು ‖

ವಿದ್ರಾವಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ಬಲ್ಲೆ ಸುರರ ಕಾರ್ಯ ಸಮರ | ದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ದಿತಿಕುವರರ ‖ ನಿಲ್ಲದೋಡಿ ಪೋಗಿ ವಿಪಿನ | ದಲ್ಲಿ ಬಾಳ್ವುದ ‖

ವರುಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ಮರುಳೆ ಮೊದಲು ರಣಕೆ ಬಂದು | ಧುರದೊಳೆಮ್ಮೊಳ್ ಬವಣೆಗೊಂಡು ‖ ಗಿರಿ ಗುಹೆಗಳ ಸೇರಿದುದನು | ಮರೆತು ಬಂದೆಯ ‖

ವಿದ್ರಾವಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ಹರಿಯ ಕಪಟದಿಂದ ನಮ್ಮ | ಧುರದಿ ಗೆಲಿದೆವೆಂಬ ಹಮ್ಮ ‖ ಮೆರೆಸು ನೋಳ್ಪೆನದನು ಕೇಳು | ಧುರದ ಮಧ್ಯದಿ ‖

(ಯುದ್ಧ , ವಿದ್ರಾವಣ ಸೋತು ಓಡುತ್ತಾನೆ , ವಾಯು ಮತ್ತು ಶ್ವೇತದಂತ ಇದಿರಾಗುತ್ತಾರೆ)

ವಾಯು : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಭಳಿರೆಲವೊ ಧನುಜಾಧಮನೆ ಕೊಳು | ಗುಳಕೆ ನಡೆತಂದೆಮ್ಮೊಳೀಪರಿ ‖ ಅಳಿವೆಯಾತಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಛಲವನು | ತೊಲಗು ಹಿಂದೆ ‖

ಶ್ವೇತದಂತ : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಬಲವಿರೋಧಿಯ ತೋರು ಸುಮ್ಮನೆ | ಅಳಿವೆಯಾತಕೆ ನಿಂದು ಸಮರಕೆ ‖ ಛಲವು ನಮ್ಮಲಿ ಮೆರೆಯದೆಂದಿಗು | ಕೊಳುಗುಳದಲಿ ‖

ವಾಯು : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಜಗಲಿಯನು ತಾನೇರಲರಿಯದೆ | ಗಗನವನು ಬಯಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆ ‖ ನಗದಿಹರೆ ಕೇಳೆನ್ನ ಗೆಲು ನೀ | ಹಗರಣದಲಿ ‖

ಶ್ವೇತದಂತ : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಕೆಡದಿರೆಂದಾಡಿದರೆ ನೀ ಮದ | ವಡರಿ ಸಮರಕೆ ಬಂದೆ ಸುಮನಸ ‖ ಗಡಣವನು ಸದೆಬಡಿದು ನಾಕವ | ಪಡೆವೆ ನೋಡು ‖

(ಯುದ್ಧ , ಶ್ವೇತದಂತ ಸೋತು ಓಡುತ್ತಾನೆ , ದೇವೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ತಮಾಸುರ ಇದಿರಾಗುತ್ತಾರೆ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ರೂಪಕ) **ಸಿಕ್ಕಿದೆಯ ತಮಾಸುರಾಖ್ಯ ಮೂರ್ಖ ದಾನವ** | **ಠಕ್ಕು ಠೌಳಿಗಳನು ತೋರು ವಕ್ರ ಮಾರ್ಗವ** ‖ **ಧೀಷಣನ ಪ್ರಚೋದನೆಯಲಿ ಈಸು ಖಳರನು** | **ನಾಶ ಮಾಳ್ಪ ಮನದಿ ಬಂದೆ ಕೂಡಿ ಸುರರನು** ‖

ತಮಾಸುರ : (ರೂಪಕ) **ಸೊಕ್ಕಿ ನಡೆವ ನಿನ್ನ ಯಮ ಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹುವೆ | ಶುಕ್ರನ ಬೆಂಬಲಿಸು ಜೀವಿಸಲ್ಕೆ ತಿಳುಹುವೆ || ಈಶನ ಸುಧ್ಯಾನ ಗೈವ ರಾಕ್ಷಸರ್ಗಳ | ದ್ವೇಷ ಗಳಿಸಿ ನಿನಗೆ ಬರದು ಲೇಸು ಸುರವರ ||**

ದೇವೇಂದ್ರ : (ರೂಪಕ) **ಮುನಿವರಲ್ಲ ನಮಗೆ ವಿಧಿಯು ತ್ರಿಣಯ ಮುಖ್ಯರು | ಮನದೊಳೇಳಿಗೆಯನೆ ಬಯಸಿ ಹರಸುತೀರ್ಪರು ||**

ತಮಾಸುರ : (ರೂಪಕ) **ಫಲವ ಮುಂದೆ ತಿಳಿವೆಯೆಂದು ಖಳ ತಮಾಸುರ | ಮುಳಿದು ಶಕ್ರನೊಡನೆ ತಾನು ಅಳವಿಗೊಟ್ಟನು ||**

(ಯುದ್ಧ , ತಮಾಸುರ ಮತ್ತು ಆತನ ಕಡೆಯವರೆಲ್ಲ ಸೋತು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಾರೆ , ದೇವೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಆತನ ಕಡೆಯವರೆಲ್ಲ ಬೆನ್ನಟ್ಟುತ್ತಾರೆ , ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ತಮಾಸುರನು ತನ್ನವರೊಡನೆ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾನೆ)

ತಮಾಸುರ : (ಭಾಮಿನಿ) **ಗಾರುಗೆಡದಿರಿ ನೀವು ಮನದಿ ಬ | ಲಾರಿ ಮುಖ್ಯರ ಭೀತಿಗೋಸುಗ || ಧೀರ ಶುಕ್ರನ ಜನನಿ ಮಾಯಾಂಗನೆಯ ಮರೆ ಹೊಗುವ ||**

(ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಜೀವಿನಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ , ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯುವವರೆಂದರೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ತಾಯಿ ಖ್ಯಾತಿ ದೇವಿ ಒಬ್ಬರೇ , ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆಯಿರಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ , ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಖ್ಯಾತಿಯು ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ)

ಖ್ಯಾತಿ : (ಕಂದ) **ಯೋಗದೊಳಿರೆ ಭೃಗುಮುನಿ ಹೊರ | ಬಾಗಿಲೊಳಾ ವನದ ಸೊಬಗುಗಳ ನೋಡುತ್ತಂ||**

(ತಮಾಸುರ ಮತ್ತು ಆತನ ಕಡೆಯವರೆಲ್ಲ ಬಂದು ವಂದಿಸುತ್ತಾರೆ)

ತಮಾಸುರ : (ಕಂದ) **ನಾಗಗಮನೆಯಿರಲಲ್ಲಿಗೆ | ಬಾಗುತ ದನುಜರು ಪದಾಬ್ಜಕ್ಕೆರಗುತ್ತೆಂದರ್ ||**

ತಮಾಸುರ : (ರೂಪಕ) **ಭೃಗು ಮುನೀಂದ್ರ ಜಾಯೆ ಪಾದ | ಯುಗಳಕೆ ನಮೋ ನಮೋ || ಸುಗುಣೆ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಶಿಷ್ಯ | ರುಗಳು ನಾವ್ ನಮೋ ನಮೋ ||**

ಖ್ಯಾತಿ : (ಅಷ್ಟ) **ಆರು ನೀವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರೀಪರಿ ಚಿಂತಾ | ಕಾರಕೇಂ ಕಾರಣವು || ತೋರುವಿರತಿ ಸಮರ್ಥರ ತೆರವಿಂತು | ಗಾರುಗೆಟ್ಟಿರುವಿರೇಕೆ ||**

ತಮಾಸುರ : (ರೂಪಕ) **ಮೊದಲು ಪ್ರಾಣದಾನವಿತ್ತು | ಸದಯೆ ಅಭಯ ಪಾಲಿಸು || ಹದನ ಮತ್ತೆ ಪೇಳ್ವೆವು ಶಶಿ | ವದನೆ ದಯವ ತೋರಿಸು ||**

ಖ್ಯಾತಿ : (ಬೇಹಾಗ್-ಏಕ) **ಏಳಿರೆಲ್ಲ | ಧೈರ್ಯವ | ತಾಳಿರೆಲ್ಲ** || ಪ || **ಏಳಿರೆಲ್ಲವರು ತಾಳಿ ಧೈರ್ಯವೆ | ನ್ನಾಳಿದನಾಣೆ ತ್ರಿಶೂಲಿಯೆ ಬಂದರು** || ಅ.ಪ. || **ಮಾರುತನೆನ್ನ ಶರೀರದಿ ಚರಿಸೆ ಕು | ಮಾರನಾಣೆ ಖಳವಾರದ ಪ್ರಾಣಕೆ || ಬಾರದು ಹಾನಿಯು ಯಾರಿಗು ಬಿಡೆನು ವಿ | ಚಾರ ತಿಳುಹಿರೆನೆ ನಾರಿಯೊಳೆಂದರು ||**

ತಮಾಸುರ : (ಅಷ್ಟ) **ಶೋಣಿತಾಧಿಪ ನಾನು ಸೋಮಕ ನಾಮಕ | ಮಾತೆ ಕೇಳು || ಬಹು | ದಾನವರೊಡಗೂಡಿ ದಾಳಿಯನಿಟ್ಟೆವು | ಮಾತೆ ಕೇಳು ||**

ಖ್ಯಾತಿ : (ಸುರುಟಿ-ಏಕ) **ತಮ ಮುಂತಾದಿಗಳು | ಭೀತಿಯ | ಭ್ರಮಣೆ ವಿಚಾರಗಳು || ನಿಮಗೇತಕೆ ಈ ಯಮಿಯಾಶ್ರಮದಲಿ | ಅಮಿತಾನಂದದಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಬಾಳಿರಿ ||**

ಖ್ಯಾತಿ : (ಸುರುಟಿ-ಏಕ) **ಅನಿಮಿಷರಿಂ ನಿಮಗೆ | ಎನ್ನಯ | ತನಯ ಬರುವ ವರೆಗೆ || ಘನ ತೊಡರಾಗದೆ ತನುವನು ಸಲಹುವೆ | ಎನುತರುಹಲು ಎಲೆ ಮನೆಯೊಳಗಿರುತಿರೆ ||**

(ರಕ್ಕಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾಳೆ , ಇತ್ತ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರ ಬರುತ್ತಾನೆ , ವಂದಿಸುತ್ತಾನೆ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ) **ದಣಿದಿರ್ದಾ ಖಳರಿಲ್ಲಿ ಸೇರ್ದರೆಂದೆಣಿಸುತ್ತ ಮುಂದೈದುತಾ | ವನಿತಾ ರತ್ನವ ಕಾಣುತೆಂದ ನಯದಿಂ ಮಣಿದಾಗ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪಂ ||**

ದೇವೇಂದ್ರ : (ನವರೋಜು-ಏಕ) **ಮುನಿರಮಣಿ ಗುಣವಂತೆ | ಉಶ | ನನ ಜನನಿ ಛಲವಂತೆ || ಅನಿಮಿಷರಾದೆಮ್ಮನು ದ್ವೇಷಿಸುತಿಹ | ದನುಜರು ನಿಮ್ಮನೆಯೊಳಗಿರೆ ಬಿಡು ಬಿಡು ||**

ಖ್ಯಾತಿ : (ಬಿಲಹರಿ-ಅಷ್ಟ) **ಸುರಪಾಲ ಕೇಳೆನ್ನಾಶ್ರಮದೊಳಾಶ್ರಯದಿ | ದುರುಳರ್ಗಭಯಮಿತ್ತು ಪೊರೆವೆ ನಾ ದಯದಿ** || ತರಳ ಶುಕ್ರನು ಬಂದ ಮಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವೆ | ಹರಟದೆ ಪೋಗಿರಿ ಬರಿದೇಕೆ ತಡೆವೆ ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ನವರೋಜು-ಏಕ) **ಹರಿಯಾಜ್ಞೆ ಇದು ನಮಗೆ | ದುರು | ಳರನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬಗೆಗೆ || ಅರಸುತ ಬಂದೆವು ತರುಣಿಯೆ ಬಿಡದಿರೆ | ಕರುಣೆಯ ನಿನ್ನೊಳಗಿರಿಸೆವು ನಿಶ್ಚಯ ||**

ಖ್ಯಾತಿ : (ಬಿಲಹರಿ-ಅಷ್ಟ) ಒಪ್ಪಿದೆನದಕೆ ನಾ ಮಾತಿತ್ತವರನು | ತಪ್ಪಲು ಹರಿಯಾಜ್ಞೆ ನಿಮಗೆ ಉಂಟೇನು|| ಸರ್ಪಶಯನನೆ ಕೆಳ್ದರು ಬಿಡೆನವರ | ದರ್ಪಕೆ ಬೆದರೆ ಪೋಗತ್ತ ಸುರವರ ||

ದೇವೇಂದ್ರ : (ವಾರ್ಧಕ-ಅಬ್ರ) **ಕೇಳುತುದ್ರೇಕದಿಂ ಪೇಳ್ದನು ಶಚೀಂದ್ರ ಮುನಿ | ಪಾಲನಂಗನೆ ನಿನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿ ಹೊಯ್ದು | ಖೂಳರಂ ತೀರಿಸುವೆನೆನುತೆಲ್ಲವರು ತಮ್ಮ ಕೈದುಗಳ ಝುಳಪಿಸಿದರು ||**

(ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುತ್ತಾನೆ)

ಖ್ಯಾತಿ : (ವಾರ್ಧಕ-ಅಬ್ರ) **ವ್ಯಾಳನೋಲ್ ಉರಿದೆದ್ದು ಮಾಯಾಂಗನೆಯು ನಿಮ್ಮ | ತೋಳುಗಳು ಶವವಾಗಲೆಂದು ಶಾಪವನಿತ್ತು || ಆಲಯದೊಳಿರುತಿರಲು ದಿವಿಜರಂಜುತ್ತ ಶ್ರೀಲೋಲನಂ ನುತಿಗೈದರು||**

(ಕುಪಿತಳಾದ ಖ್ಯಾತಿಯು ನಿನ್ನ ತೋಳುಗಳು ಶವದಂತೆ ಸ್ತಂಭಿತವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತು ಒಳಕ್ಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ, ಎತ್ತಿದ ಕೈಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾಗದೇ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೆ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಮಧ್ಯಮಾವತಿ-ಕೋರೆ) **ಈಶಸುಪ್ರೀತ ವಾಣೀನಾಥನಯ್ಯ | ದೋಷರಹಿತರೊಳು ಮುನಿಸೇಕೆ ಜೀಯ || ಕೇಶವಾಚ್ಯುತ ಬಂದು ಸಲಹು ನೀನೆಂದು | ವಾಸವಾದ್ಯರು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರಲಂದು ||**

ವಿಷ್ಣು : (ಭಾಮಿನಿ) **ಭಕ್ತರಾರ್ತ ಧ್ವನಿಯನಾಲಿಸಿ | ಚಿತ್ತಜನ ಪಿತ ಗರುಡನ || ಹತ್ತಿ ಬರಲಾಕ್ಷಣಕೆ ನಿರ್ಜರ ಮೊತ್ತ ಕಂಡು || ಸತ್ತಿರುವ ತೋಳ್ಗಳನು ತಡವರಿ | ಸುತ್ತ ತಳ್ಕಿಸಿ ಶ್ರೀವರ || ಚಿತ್ತದಲಿ ಬೇಸತ್ತುಕೊಳುವರೆ ವಾರ್ತೆಯೇನು ||**

(ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಸಂಭಿತವಾದ ದೇವೇಂದ್ರನ ತೋಳನ್ನು ಸವರಿ ಸರಿಪಡಿಸಿ , ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ)

ವಿಷ್ಣು : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) **ಮೌನಿಯಾಲಯಕೈದಿರೇತಕೆ | ಮಾನಿನಿಯ ಕೆಣಕಿರುವರೇ || ನ್ಯೂನ ಹಾನಿಯು ಬರಲು ಕಾರಣ | ವೇನು ತಿಳುಹಿ ||**

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) **ಅರುಹಲೇನು ಕರುಣ ಸಾಗರ | ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ | ಅರಸಿ ಖಳರ ಇರಿದು ಸಂಗರ || ವಿರಚಿಸಲ್ಕೆ ದಣಿದು ಓಡಿ | ಬರಲು ಮಾಯಾಂಗನೆಯ ಬೇಡಿ || ಹರಣದಾಶ್ರಯವನು ಪಡೆದು | ದುರುಳರಿರಲು ನಾನು ತಿಳಿದು ||**

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) **ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿದೆ | ಕೊಡದಿರಲು ಖಾತಿ | ಯಿಂದ ಕುಲಿಶ ಸದೆಯಲೆತ್ತಿದೆ || ವೃಂದ ಸಹಿತ ಮೇಲುವರಿಯೆ | ಮಂದಗಮನೆ ಶಾಪವೀಯೆ || ನೊಂದು ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನಿಸಿದೆವು | ತಂದೆ ನಮಗೆ ನೀನೆ ಗತಿಯು ||**

ವಿಷ್ಣು : (ಜಂಪೆ-2) **ಆದುದಾಯಿತು ಮುಂದೆ | ಖೇದ ಪಡಲೇಕಿದಕೆ | ಸಾದರದಿ ದಿವವಡರಿ | ಮೋದದಿಂದಾಳಿ || ದಾನವರ ಕೊಲಲೆತ್ನ | ನಾನೆಸಗುವೆನು ಎಂದು | ಶ್ರೀನಾಥನವರ ಸುರ | ಪುರಕೆ ಅಟ್ಟಿದನು ||**

(ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ವಿಷ್ಣುವು ಖ್ಯಾತೀದೇವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ)

ವಿಷ್ಣು : (ರೂಪಕ,ಏಕ,ಕೋರೆ) **ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿ ಮೌನಿಪ್ರೀಯೆ ಲೋಲ ಲೋಚನೆ | ಶೀಲವಂತೆ ಸತಿಸಮೂಹದೋಳ್ ಸುಲೋಚನೆ || ವ್ಯಾಳಶಯನ ನಾನೆ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕರ್ತ ಭಕ್ತರ | ಜಾಲ ಪೊರೆವೆ ಒರೆವುದನ್ನು ಕೇಳೆ ಮನದಿರ || ಖಂಡಲಾದಿ ದಿವಿಜರನ್ನು ದಂಡಿಸಿರುವೆಯಾ | ಹಿಂಡು ಖಳರ ವಶದೊಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆರೆವೆಯ ||**

ಖ್ಯಾತಿ : (ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ-ಅಷ್ಟ) **ಯಾತಕಿಂತು ನುಡಿವೆ ಮಾತ | ಯಾತುಧಾನ ವೈರಿ || ನೀತಿ ತಪ್ಪಿದೆಲ್ಲಿ ಪೇಳು | ಆರ್ತರಿಂಗೀ ಸಾರಿ || ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ನಿಲಿಸಿಕೊಂಡೆ | ಜಾತ ಬರುವ ವರೆಗೆ || ಘಾತವಾರಿಗಾಯ್ತು ನಮಿಪೆ | ನೀನು ತೆರಳು ಗತಿಗೆ ||**

ವಿಷ್ಣು : (ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ-ಅಷ್ಟ) **ಉರಗನಿಂಗೆ ಹಾಲನೆರೆಯೆ | ದೊರೆಯಲುಂಟೆ ಸುಧೆಯು || ದುರುಳರಲ್ಲಿ ಕರುಣವಿರಿಸೆ | ಪರಿಣಾಮ ದುರ್ಗತಿಯು || ಸರುವ ರಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷಾ ಕರ್ತ | ಧರೆಯ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ || ಇರುವುದೆನಗೆ ಪಾಲಿಸವರ | ತೊರೆದು ನೀ ಕಾರುಣ್ಯ ||**

ಖ್ಯಾತಿ : (ಅಷ್ಟ-2) **ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷನಿನಗನ್ಯಾಯವಾದರು | ಎನ್ನೊಳಗಿಹ ಖಳರು || ಚೆಣ್ಣರಂತಿಹರನ್ನು ನಿರ್ಣಯ ಬಿಡೆ ಶುಕ್ರ | ನೆನ್ನಲ್ಲಿ ಬರುವನಕ ||**

ವಿಷ್ಣು : (ವಾರ್ಧಕ-ಅಬ್ರ) **ಅಳುಕೆ ನಾ ಹೆಂಗೊಲೆಗೆ ಬಿಡಲಾರೆಯಾ ಖಳರ | ತಲೆಯರಿವೆನೆನುತಾ ಸುದರ್ಶನಕ್ಕಾಜ್ಞೆ ಕೊಡೆ | ಘಳಿಲದಿಂ ಕಂತುಕದ ತೆರದಿ ಶಿರ ಧರೆಗುರುಳೆ ||**

(ಖ್ಯಾತಿಯು ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಾಗ ವಿಷ್ಣುವು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ , ಇಬ್ಬರೂ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ , ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಭೃಗುಮುನಿ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಭೃಗುಮುನಿ : (ವಾರ್ಧಕ) **ಮರೆಯೊಳಿರೆ ಹರಿಯಾಗಲು | ಕಳಕಳಿಸಿ ದಾನವರು ಹುಯ್ಯಲಿಡೆ ಯೋಗಮಂ| ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಭೃಗು ಮೌನಿ ಭರದಿ ಬಂದೀಕ್ಷಿಸಲು ||**

(ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕರೆದಾಗ ಆಕೆ ಬಾರದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಒಳಗೆ ಇಣುಕುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಶವ ನೋಡಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಭೃಗುಮುನಿ : (ನೀಲಾಂಬರಿ-ಕೋರೆ) **ಮಡಿದೆಯ ಹಾ ಮಮ ರಮಣಿ | ಸತಿ | ಗಡಣದೊಳಗೆ ನೀ ದ್ಯುಮಣಿ || ಕಡು ಪತಿವ್ರತೆ ನಿನ್ನುವನು | ತಲೆ | ಕಡಿದ ಪಾಪಿ ಯಾರವನು ||**

(ಹೀಗೆ ಭೃಗುಮುನಿ ದುಃಖಿಸುವಾಗ ಒಳಗಿನಿಂದ ರಕ್ಕಸರು " ಒಬ್ಬ ಕಪ್ಪು ಮೈಯವನು ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೊಂದು , ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಒಳಗಡೆ ಅಡಗಿದ್ದಾನೆ " ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ , ಇದರಿಂದ ಮುನಿಯು ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಾನೆ)

ಭೃಗುಮುನಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) **ಯಾರೆಲಾ ಪಾತಕಿಯೆ ಮರೆಯಂ | ಸೇರಿ ಸತಿಯಂ ಕೊಂದ ವಿಕ್ರಮಿ || ಬಾರೊ ಎನ್ನೆಡೆ ನಿನ್ನ ಕುಲ ಸಂ | ಹಾರ ಗೈವೆ ||**

ಭೃಗುಮುನಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) **ಕೇಸರಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ಕುರಿಮರಿ | ನಾಶಗೈಯಲು ನೆಗೆದ ತೆರದಿ ಯ || ತೀಶನರಸಿಯ ಕೆಣಕಿದೆಯ ನಿ | ರ್ದೋಷಿಯಳನು ||**

ಭೃಗುಮುನಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) **ಮುನಿ ಸತಿಯು ಪತಿವ್ರತೆಯ ಹೆಂಗೊಲೆ | ಮನಕೆ ಪಾತಕವರಿಯದಾಯಿತೆ || ಎನಗೆ ಮೊಗವನು ತೋರದಾದೆಯ | ಶುನಕನಂತೆ ||**

ಭೃಗುಮುನಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) **ಧರೆಯ ಭಸ್ಮೀಭೂತವೆಸಗುವೆ | ಸರುವ ನಾಶಗಳಾಗಲೆನುತಿರೆ || ಸಿರಿವರನು ಭಯದಿಂದ ಮುನಿಪದ | ಕೆರಗುತೆಂದ ||**

(ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೇ ಸುಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮುನಿಯು ಹೊರಟಾಗ ವಿಷ್ಣುವು ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ)

ವಿಷ್ಣು : (ಏಕ,ಕೋರೆ) **ಯಾತಕಿಂತ ಖಾತಿ ಮನಕೆ | ಮೌನಿರಾಯ | ಸರ್ವ | ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ | ಮೌನಿರಾಯ || ಭೂತಳವನೆ ಉರುಹಬಹುದೆ | ಮೌನಿರಾಯ | ದಿವಿಜ | ವ್ರಾತವರಿತು ನಿಂದಿಸುವರು | ಮೌನಿರಾಯ ||**

ವಿಷ್ಣು : (ಏಕ,ಕೋರೆ) **ಸುರವಿರೋಧಿ ಖಳರು ನಿನ್ನ | ಮೌನಿರಾಯ | ಅರಸಿ | ಮರೆಯೊಳಿರಿಸೆ ಸಾರಿ ಕೇಳ್ದೆ | ಮೌನಿರಾಯ || ಕೆರಳಿ ಬಿಡದರಿಂದಲಾನು | ಮೌನಿರಾಯ | ಚಕ್ರ | ಕಿರದೆ ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತು ತರಿದೆ | ಮೌನಿರಾಯ ||**

(ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನಾನೇ ಕೊಂದದ್ದು ಎಂದಾಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕುಪಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ)

ಭೃಗುಮುನಿ : (ವಾರ್ಧಕ-ಅಬ್ರ) **ಮಮಸತಿಯ ಕುಟ್ಟಿ ಕಳೆದಿಹ ನೀನು ಝಷವೆ ಮೊದಲಾದ ದಶ ಜನ್ಮಗಳ ಧರಿಸಿ ಜಗದಿ ||**

(ಮತ್ಸ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸು ಎಂದು ಶಪಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಭೃಗುಮುನಿ : (ವಾರ್ಧಕ-ಅಬ್ರ) **ಪಟ್ಟದಂಗನೆಯ ಕಳೆದಾ ವಿಯೋಗದ ದುಃಖ | ದೃಷ್ಟಾಂತವನುಭವಿಸಿ ತೊಳಲೆಂದು ಶಪಿಸುತ್ತ ಮುನಿ ನಡೆದ ತಪಕೆನುತಲಿ ||**

(ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತೊಳಲಾಡುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಪಿಸಿ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ)

ವಿಷ್ಣು : (ಸಾಂಗತ್ಯ-ರೂಪಕ) **ದನುಜರ ವಧೆಗೆ ಮುಂದನುವಾಯ್ತು ಶಾಪವೆಂ | ದೆನುತಲಿ ಸಮಯ ಸಾಧಿಸುತ || ಚಿನುಮಯ ವೈಕುಂಠವನು ಸೇರಿ ಇರಲಿತ್ತ | ತ್ರಿಣಯನ ಒಲಿಸಿ ಭಾರ್ಗವನು ||**

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ

[ಇದು ಕಿರಿಯ ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತ ವಿರಚಿತ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ ಪ್ರಸಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಭಾಗವತರಿಗೆ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ]

[ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಸತ್ಯವ್ರತನ ಪ್ರವೇಶ]

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ವಾರ್ಧಕ)(ಜಂಪೆ-1,2) **ಅತ್ತಲಾ ದ್ರವಿಡ ದೇಶವನಾಳ್ವ ಭೂರಮಣ | ಸತ್ಯನಿಧಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಹರಿಭಕ್ತ ಸಚ್ಚರಿತ || ಸತ್ಯವ್ರತನೆಂಬವನು ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕವ ಮುಗಿಸಿ | ಒಡ್ಡೋಲಗವನಿತ್ತನು ||**

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) **ಹರಿಯ ಪಾದವ ಕಾಣಲೋಸುಗ | ವಿರಚಿಸಿದೆ ಬಲು ವಿಧದ ಕೃತುಗಳ || ಧರೆಯಮರರಿಗೆ ಬಡ ಜನಕೆ ನಾ | ಕರೆದು ದಾನವನಿತ್ತೆನು | ಕಾಣೆ ಫಲವ ||**

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) **ಪಾಪಿಯಾದೆನು ತಾನೆನುತ್ತ ಪ್ರ | ಲಾಪಿಸಲು ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗಲು || ಭೂಪನಾಹ್ನಿಕಕಾಗಿ ಪೊರಟನು | ಶ್ರೀಪತಿಯ ನೆನೆದೆಲ್ಲರ | ಬೀಳುಗೊಡುತ ||**

[ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾದುದರಿಂದ ಓಲಗ ಮುಗಿಸಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಕೃತಮಾಲಾ ನದಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ಕಂದ) **ಕ್ಷಿತಿಪಾಲಕ ನಡೆತರುತಂ | ಕೃತಮಾಲಾ ನದಿಯ ಜಲದಿ ಸ್ನಾನವ ಗೈದುಂ || ಹಿತದಿಂ ಭಾಸ್ಕರಗರ್ಘ್ಯವ | ಮತಿಯುತ ಬೊಗಸೆಯೊಳು ವಾರಿಯಂ ಪಿಡಿದೆಂದಂ ||**

[ಎರಡು ಬಾರಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಓಂ ಸೂರ್ಯಾಯ ನಮಃ , ಓಂ ಮಿತ್ರಾಯ ನಮಃ , ಮೂರನೇ ಬಾರಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಲು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ]

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ವಾರ್ಧಕ) **ಮೂರನೆಯ ಅರ್ಘ್ಯವನು ಕಣ್ತೆರೆದು ನೋಡುತಿರೆ | ತೋರಲಾ ಬಂಗಾರ ವರ್ಣ ಶಫರಿಯದೊಂದು || ಭೂರಮಣ ಕೆಟ್ಟಿತೆಂದಾ ಜಲವ ನದಿಗಿಡಲು ಕರೆದೊರೆದುದಾ ಮತ್ಸ್ಯವು ||**

[ಬೊಗಸೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಮರಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅಶುದ್ಧವಾಯಿತೆಂದು ರಾಜನು ಬೇಸರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ , ಬೊಗಸೆಯ ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಆ ಮೀನನ್ನು ಪುನಃ ನೀರಿಗೆ ಬಿಡಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಆ ಮೀನಿನ ಮರಿ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತದೆ , ಭಾಗವತರ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದು]

ಮತ್ಸ್ಯ : (ವಾರ್ಧಕ) **ಕಾರುಣ್ಯಹೀನನೆನ್ನಂ ಬಿಟ್ಟೆಯಾ ಜಲಕೆ | ಯಾರು ಕಾಯುವರಿಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆನ್ನ || ಸೂರೆಗೈವರು ಪ್ರಾಣ ಗತಿಗಾಣೆ ಸಲಹೆನಲು ಕರಗಿತವನಿಪನ ಮನವು ||**

[ನನ್ನನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ದೊಡ್ಡ ಮೀನುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ , ನನ್ನನು ಕಾಪಾಡು , ನೀರಿಗೆ ಬಿಡಬೇಡ ಎಂದಾಗ ಅರಸನಿಗೆ ಕನಿಕರ ಹುಟ್ಟಿ ತಾನು ತಂದಿರುವ ಕಲಶದೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ , ಒಮ್ಮೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ನಂತರ ಅರಸ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾನೆ , ಆ ಮೀನನ್ನು ಒಂದು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟೆ , ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು , ಆ ಕೊಳ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಲದಾಯಿತು , ಹೀಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟೆ , ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಮತ್ತೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಆ ಸರೋವರವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಲದಾಯಿತು , ಹೀಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಬಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ , ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ಏನಿದು ಅದ್ಭುತ , ಅದು ದೈತ್ಯಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಈ ಕಡೆಗೆಯೇ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲ , ಮುಂದೇನಾಗುತ್ತದೆ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ತೆರಳುತ್ತಾನೆ , ಮುಂದಿನ ಅಬ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರನ ಪ್ರವೇಶ]

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಭಾಮಿನಿ-ಅಬ್ರ) ಧರೆಯ ಭಾರವನಿಳಿಸಲೆಂದಾ | ಹರಿಯು ಮತ್ಸ್ಯಾಕೃತಿಯ ಧರಿಸುತ || ಶರಧಿಗಿಳಿದೈತಂದನಾ ಮಹದುರುಳನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ||

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಭೈರವಿ-ಏಕ) **ಸೀಳುತ್ತಂಬುಧಿ ಜಲವ | ಶ್ರೀ | ಲೋಲನು ಚರಿಸುತ್ತಿರುವ || ಕಾಲಕೆ ಮೇರು ಸಮಾನ | ಝಷ | ಬಾಳಿ ಬೆಳೆಯೆ ಗುಣಗಾನ ||**

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಭೈರವಿ-ಏಕ) **ಸತ್ಯವ್ರತನನು ನೋಡಿ | ಮೋಗ | ವೆತ್ತುತ ಹರಕೆಯ ಬೇಡಿ || ಮತ್ತಾತನಿಗಭಯವನು | ನಿಜ | ಮತ್ಸ್ಯ ರೂಪ ಪೇಳಿದನು ||**

[ಮೊದಲು ಸತ್ಯವ್ರತನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವನು , ಸತ್ಯವ್ರತನು ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರಕ್ಕೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗುವನು]

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ಚೌತಾಳ) **ಸರಸಿಜ ನೇತ್ರಗೆ ಸಿರಿವರಗೆ | ವರವೇದಪ್ರಿಯ ಸುರನುತಗೆ || ಪರಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋಧರನಿಗೆ | ಉರಗಶಯನ ಸ್ಥಿತಿಕರ್ತನಿಗೆ || ಆರತಿ ಬೆಳಗಿದರು | ಮಂಗ | ಳಾರತಿ ಬೆಳಗಿದರು ||**

[ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದ ಭಯಂಕರ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಸತ್ಯವ್ರತ ಭಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ]

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ಜಂಪೆ-2) ನಡ ನಡುಗಿ ಭಯದಿಂದ ಝುಷನ ಕೊಂಡಾಡುತಲಿ | ಏನಿದಾಶ್ಚರ್ಯವೆನುತ || ಘನ ವಿಕಾರಾಕೃತಿಯ ಮನಗಾಣುತಲಿ ಕೇಳ್ದ | ಏನಿದೇನಿದುವೆ ಝುಷವೇ ||

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಜಂಪೆ-1,2) **ಪ್ರಾಣವನು ಸಲಹಿರುವ ಕ್ಷೋಣಿಪಾಲನೆ ನಿನ್ನ | ಕಾಣಲೆಂದೀಕಡೆಗೆ ಬಂದೆ || ನೀನೆ ನುತಿಸುತ್ತಿಪ್ಪ ದಾನವಾರಿಯು ನಾನೆ | ಮೀನಾಗಿ ಬಂದೆ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ||**

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಜಂಪೆ-2) **ಏಳು ದಿನದಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ವ್ಯಾಳಾದಿ ಸಕಲಕಳಿ | ಗಾಲವಪ್ಪುದು ಪ್ರಳಯಗೊಂಡು || ಕಾಲಕಣಿಯಾಗಿ ಸರ್ವೌಷಧಿಯ ಬೀಜಗಳ | ಭೂಲೋಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ||**

[ಸರ್ವ ಔಷಧ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರು , ಇನ್ನು ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತದೆ , ಆಗ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ನಾವೆಯೊಂದು ಬರುತ್ತದೆ , ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಹಗ್ಗದಂತೆ ಬಳಸಿ ಆ ನಾವೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಈ ಕೊಂಬಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸು , ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ , ಪ್ರಳಯದ ನಂತರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಮನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸತ್ಯವ್ರತನನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ]

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಭೈರವಿ-ಏಕ) **ವೇದ ಚೋರ ಸೋಮಕನ | ಪಡೆ | ಭೇದಿಸಿ ಎಲ್ಲವರನು ನಾ || ಮೋದದಿ ಸಲಹುವೆನೆಂದು | ನೀವ್ | ಖೇದಗೊಳದಿರೆಂದೆಂದು ||**

[ಇನ್ನು ಆ ತಮಾಸುರನನ್ನು ವಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ತಮಾಸುರನ ಪ್ರವೇಶ]

ತಮಾಸುರ : (ಜಂಪೆ–2) ಶರಧಿ ಮಧ್ಯದೊಳೆಸೆವ | ಪುರದಿ ತಮನೆಂದೆನುವ || ದುರುಳ ತಾನೋಲಗವ | ಮೆರೆದೆಂದ ವಿಭವ ||

[ಗುರುಗಳಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರೀ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ತಂಭನ , ಆಕರ್ಷಣ , ಉಚ್ಚಾಟನೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಮಾಯ-ಮಾಟದ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ತಂಭನ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಶರಧಿಯ ಒಳಗಡೆ ಪುರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ ಕತೆ ಹೇಳುವುದು]

ತಮಾಸುರ : (ಜಂಪೆ–2) ನಿದ್ರಿಸುವ ಕಮಲಜನು | ಕದ್ದು ವೇದಗಳನ್ನು || ಅಬ್ಧಿಯೊಳಗಿಟ್ಟಿಹೆನು | ಗೆದ್ದು ಎಲ್ಲರನು ||

[ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಮಾಟ ಮಾಡಿ ಆತನ ಕಿವಿಯ ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಋಕ್ , ಯಜುರ್ , ಸಾಮ , ಅಥರ್ವ ವೇದಗಳನ್ನು , ನಿಗಮ ಆಗಮಗಳ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು , ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಧಾತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೆ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಕದ್ದು ತಂದ ಕತೆ ಹೇಳಿ ಇನ್ನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸರಿ ಸಮನಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಟ್ಟಹಾಸಗೈಯುತ್ತಿರುವಾಗ]

ತಮಾಸುರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) **ಏನಿದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ ನಮ್ಮೀ | ಠಾಣವಲುಗುತ್ತಿಹುದು ಜಲವಿಂ || ದೀ ವಿಧಾನದಿ ಪುರವ ಪೊಗುತಿಹು | ದೇನ್ ವಿಚಿತ್ರ ||**

[ತಮಾಸುರ ಮತ್ತು ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ ಇದಿರಾಗುವರು]

ತಮಾಸುರ : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ನಿಲ್ಲು ಜಲಧಿ ಹುಳವೆ | ವಾರಿಧಿಯನ್ನು | ಭುಲ್ಲೈಸುವಬ್ಬರವೆ || ಖುಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನು | ತಿಂದು ಸೊಕ್ಕಿಹ ಗರ್ವ | ವೆಲ್ಲ ತೀರಿತು ಮತ್ಸ್ಯವೆ ||**

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ವೇದ ಚೋರಕನು ನೀನು | ವಿಧಾತನ | ಆದಿತೇಯಾದ್ಯರನು || ಬಾಧಿಸಿದಧಮ ನಿ | ನ್ನಾ ದೈತ್ಯ ಪಡೆಗಳ | ಭೇದಿಸಲೈತಂದೆನು ||**

ತಮಾಸುರ : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವೆನ್ನಾ | ವಶದೊಳಿರೆ | ಇದಿರಿಲ್ಲವೆನಗೆ ಮುನ್ನ || ಉದಧಿಯೊಳ್ ಬದುಕುವ | ಹದಗೆಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಯೆ | ಸದೆವೆನಾಯುಧದಿ ನಿನ್ನಾ ||**

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ಲೋಕ ಪಾಲಕನು ತಾನು | ಭಕ್ತೋದ್ಧಾರ | ಶ್ರೀಕರ ಮಾಧವನು || ಮೂರ್ಖರ ವಧೆಗೆ ಮ | ತ್ಸ್ಯಾಕೃತಿಯಿಂದಲಿ | ಈ ಕಡೆಗೈತಂದೆನು ||**

ತಮಾಸುರ : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ಮೃಡ ಹರಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯರ | ಗೆಲ್ಲುವ ಶಕ್ತಿ | ಪಡೆದಿಹೆ ನಾ ಶ್ರೀವರ || ಕೆಡಹಿ ನಿನ್ನನು ನಮ್ಮ | ಗಡಣಕ್ಕೆ ಉಣಿಸುವೆ | ಒಡಲಾಸೆಯಿರೆ ಸಾರೆಲ ||**

ಮತ್ಸ್ಯ : (ಭೈರವಿ-ಅಷ್ಟ-2) **ಗರಳವಾಗಿಹೆ ನಿಮಗೆ | ಕೊಲ್ಲುವ ಸತ್ವ | ವಿರಲು ನೀ ತೋರೊಮ್ಮೆಗೆ || ಪರಿಕಿಪೆನೆನುತಲಿ | ಹರಿ ತಮಾಸುರರಿಂಗೆ | ಭರಿತ ಸಂಗ್ರಾಮವಾಗೆ ||**

[ಯುದ್ಧ , ತಮಾಸುರ ಸಾಯುವನು , ಸತ್ಯವ್ರತನು ಬಂದು ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರಕ್ಕೆ ಪುನಹ ಆರತಿ ಬೆಳಗುವನು]

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ಚೌತಾಳ) **ಗರುಡಧ್ವಜ ಕರುಣಾಕರಗೆ | ಸಿರಿಪತಿ ಧಾರಿಣಿವಲ್ಲಭಗೆ || ಉರಗಶಯನನಿಗೆ ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮಗೆ | ಸುರರನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವವಗೆ || ಆರತಿ ಬೆಳಗಿದರು | ಮಂಗ | ಳಾರತಿ ಬೆಳಗಿದರು ||**

[ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗುಡುಗು , ಸಿಡಿಲು, ಮಳೆಯಾಗಿ ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತದೆ , ಸಮುದ್ರ ಉಕ್ಕೇರುತ್ತದೆ , ನಾವೆಯೊಂದು ಬರುತ್ತದೆ]

ಸತ್ಯವ್ರತ : (ಭಾಮಿನಿ) **ಸರುವ ಓಷಧಿ ಬೀಜ ಸಹಿತಲಿ | ಅರಸ ಸತ್ಯವ್ರತಾಖ್ಯ ನಾವೆಯೊಳಿ || ರಲು ದುಸ್ತರದಿಂದ ಮತ್ಸ್ಯವು ಬರಲು ಕಾಣುತ್ತ || ಮೆರೆವ ನಾಸದ ಶೃಂಗದಗ್ರಕೆ | ಸುರಿದು ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಋಷಿಗಳ || ಕಿರಣ ನೇಸರಿನಿಂದ ಹರಿ ಸೆಳೆದೊಯ್ದ ಜಲಧಿಯಲಿ ||**

[ಅರಸನು ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಹಗ್ಗದಂತೆ ಬಳಸಿ ಆ ನಾವೆಯನ್ನು ಮತ್ಸ್ಯದ ನಾಸಿಕದ ಕೊಂಬಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ , ಸರ್ವ ಔಷಧಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು , ವೇದಗಳನ್ನು , ಸಕಲ ಸುವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ , ಸಪ್ತಋಷಿಗಳನ್ನು , ತಾನು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದವರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ , ತಾನೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು , ಮತ್ಸ್ಯವು ನಾವೆಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು , ಇಬ್ಬರೂ ತೆರಳುವರು]

ವರಾಹಾವತಾರ

[ಸೂಚನೆ : ಇದು ಹಿರಿಯ ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತರು ರಚಿಸಿದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷವಧೆ ಪ್ರಸಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು , ಭಾಗವತರಿಗೆ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ]

(ಅಬ್ರಕ್ಕೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಪ್ರವೇಶ)

ಅಬ್ರ : (ಭಾಮಿನಿ) ಸಿಡಿಲಿನಂತಾರ್ಭಟಿಸುತಿರಲಾ | ಪೊಡವಿ ಕಂಪನವಾಯ್ತು ಸುಮನಸ ‖ ಗಡಣ ಬೆದರಿತು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು | ಕೆಡೆದರಿಳೆಗೆ ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ದಿತಿಕುಲೋದ್ಭವನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ | ಅತಿಬಲಾನ್ವಿತ ಕನಕನೇತ್ರನು ‖ ಕ್ಷಿತಿಯನಾಳುವ ಕನಕಕಶಿಪುವೆಂ | ಬಣ್ಣನೊಡನೆ ‖

[ಜನನಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿ , ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ , ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ನೂರು ಹಂದಿಗಳ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೂರೊಂದನ್ನು ತಿಂದರೆ ಆ ನೂರೊಂದನೇ ಹಂದಿಯಿಂದ ಮರಣ ಎಂಬ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಬರುವನು]

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಆಯಿತಿನ್ನೇನೆನುತ ಕರದೊಳು | ಸಾಯಕವ ತಿರುಹುತ್ತಲಾ ಖಳ ‖ ಕಾಯದಂಡನೆಗಾಯ್ತು ವರ ನಾ | ಸಾಯೆನೆಂದೂ ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಶೋಣಿತಾಪುರವೆಂಬ ಪೆಸರನು | ಸಾನುರಾಗದೊಳಿರಿಸಿ ನೆಲೆಸಲು ‖ ಕಾನನದಿ ಹರಿಭಯದೊಳಡಗಿದ | ಹೀನ ಖಳರು ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಧರಣಿಪಾಲರ ಗೆಲಿದು ಕಪ್ಪವ | ಹೊರಿಸುತಲಿ ಕೋಪಾತಿರೇಕದಿ ‖ ಮೆರೆವ ಸುರಪನ ಧುರದಿ ಸೋಲಿಸೆ | ಭರದಿ ಪೊರಟ ‖

(ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಧಾಳಿ ಇಡುವನು , ದೇವೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಇದಿರಾಗುತ್ತಾರೆ)

ದೇವೇಂದ್ರ : (ಆದಿ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಮತಿಹೀನ ಖಳನೆ ಕೇಳು | ನಾಕವ ಪೊಕ್ಕು | ಅತುಳವಿಕ್ರಮವೆನ್ನೊಳು ‖ ಖತಿಯಾಂತು ತೋರ್ಪೆಯ | ಸುರರ ಭಾಗ್ಯವ ಬಯ | ಸುತ ಸಾಯ್ವೆ ಸಮರದೊಳು ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಆದಿ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಕ್ಷಿತಿಯ ಜನರ ದಂಡಿಸಿ | ನರಕಕ್ಕಿಕ್ಕಿ | ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದೆನಿಸಿ ‖ ಹಿತವಂತ ಸುರಪನೆ | ನ್ನುತ ಮುಂದೈತರೆ ನಿನ್ನ | ಗತಿಗೆಡಿಸುವೆ ನಿನ್ನನು ‖

ದೇವೇಂದ್ರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ನೂರು ಯಾಗವ ಗೈದು ಮೆಚ್ಚಿಸೆ | ಮೂರು ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾನೇ ‖ ಸೇರಿ ಸ್ವರ್ಗವನಾಳ್ವೆ ಹಿರಿಯ ವಿ | ಚಾರವೆಂತೋ ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಇದಕೆ ಯಾಗವಿದೇಕೆ ಬಂದಿಹೆ | ಬಲುಹಿನಿಂದಲಿ ತಾನೆನುತ್ತಲಿ ‖ ಇದರ ಸವಿ ನೋಡೆನುತ ಹೊಡೆದನು | ಖಡುಗದಿಂದ ‖

(ಯುದ್ಧ , ದೇವೇಂದ್ರ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ)

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಅಬ್ರ) ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಲಾ ಸುರಪ ಸ್ವರ್ಗದ | ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದಲಿ ನಲಿವ ಬಾಳ್ವಿಗೆ ‖ ತಕ್ಕ ಮದ್ದನ್ನರೆವೆ ನೋಡು ಪ | ರಾಕ್ರಮವನು ‖

(ಬಂಧಿಸಬೇಕೆಂಬಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡುತ್ತಾನೆ , ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ದೇವಗದ್ದುಗೆ ಏರುತ್ತಾನೆ)

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಜಂಪೆ-2) ಹೊಡೆಸಿದನು ಡಂಗುರವ ಪೊಡವಿ ಮೂರಕೆ ದಿತಿಜ | ರೊಡೆಯರೆಂದೆನುತ ಗರ್ವದಲಿ ‖

(ನಾರದನ ಪ್ರವೇಶ)

ನಾರದ : (ಚೌತಾಳ) ಚಂದ್ರಚೂಡ ಶಿವಶಂಕರ ಪಾರ್ವತಿ | ರಮಣನೆ ನಿನಗೆ ನಮೋ ನಮೋ || ಸುಂದರ ಮೃಗಧರ ಪಿನಾಕಧರ ಹರ | ಗಂಗಾಧರ ತೇ ನಮೋ ನಮೋ ||

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಪದ್ಯ) ದೇವನಾಮವ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ದೇವಮುನಿ ನಾರದನು ಬರುತಿಹ | ಭಾವವನು ತಿಳಿದು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ | ತ್ವರಿತದಿ ಎರಗಿ ಪಾದಕೆ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಕರೆತಂದು ಪೀಠವನೇರಿಸುತ | ಭಾವ ಶುದ್ಧದಿ ಪಾದ ಪೂಜೆಯ ತಾನೆಸಗಿ ಖಳರಾಯ ಇಂತೆಂದನು ||

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಚೌತಾಳ) ಜಯ ಜಯ ಆರತಿ ನಾರದ ಮುನಿಪ | ಜಯ ಜಯ ಆರತಿ ಶಾರದ ಬಾಲ ||

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಏಕ) ಎತ್ತಣಿಂದೈತಂದೆ ಮೌನಿ | ಪೋತ್ತಮ ಏನರ್ತಿಯಾಂತೆ || ಪೃಥ್ವಿ ಮೂರರೊಳಗೆ ನಾನೇ | ಸತ್ವವಂತನು || ಧರಣಿಪರನು ಗೆಲಿದು ಮೊದಲೆ | ಗಾರುಗೆಡಿಸಿ ಸುರರ ಭಾಗ್ಯ || ಸೂರೆಗೊಂಡೆ ಭುಜದ ಶೌರ್ಯ | ಏರಿ ನಲಿವೆನು || ಮೇರುಗಿರಿಯ ಕೀಳ್ವೆ ಲೋಕ | ಮೂರನೊಮ್ಮೆ ಕೆಳಮೇಲೆಸಗಿ || ವಾರಿಧಿ ಬತ್ತಿಸುವೆ ಕಾದ | ಲ್ಯಾರ ಕಾಣೆನು ||

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಏಕ) ಉಕ್ಕುತಿಹುದು ಶೌರ್ಯ ಧುರಕೆ | ವಿಕ್ರಮಿಗಳ ತೋರಲ್ಲದಡೆ || ತಕ್ಕ ಸಮಯ ಈಗಲೇ ಕಾ | ದಲ್ಕೆ ಬಾರೆಯ ||

ನಾರದ : (ಅಷ್ಟ–1) ಧಿರುರೇ | ನಿನಗ್ಯಾರಿದಿರಿಲ್ಲವು | ಧಿರುರೇ || ಮೂರು ಲೋಕವನಾಳ್ವೆ ನೀನು| ನಿನ್ನ| ವೀರತ್ವಕೆಣೆಯಿಲ್ಲವಿನ್ನು | ನಾಕ| ವೇರಿ ರಂಜಿಪ ವಿಭವವನ್ನು | ಮಿಗೆ| ಚಾರು ವಿನೋದದೊಳ್ ಈಕ್ಷಿಪೆ ಎನುತಲಿ | ಸಾರಿ ಬಂದವನೊಡನೆ ಈ ರೀತಿ ಸರಸವೆ ||

ನಾರದ : (ಅಷ್ಟ–1) ಗುರುವಾಗಿ ಹರನು ರಂಜಿಸುವ | ವಿಧಿ| ಕರೆದಿತ್ತು ಪರಿ ಪರಿ ವರವಿತ್ತು ಪೊರೆವ| ದೈತ್ಯ | ರರಿಯಾದ ಹರಿ ನಿನ್ನ ಬಲವ | ಪೂರ್ಣ| ಅರಿತಗೋಚರನಾಗಿ ಮರೆಯೊಳಗಿರೆ ಸತ್ವ | ಕರಕದ ಭಟನ್ಯಾರು ಪರಿಕಿಸಲರಿಯೆನು ||

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಏಕ) ದಿತಿಜರಿಗಂತಕನಿಹನೇ | ಈ | ಸ್ಥಿತಿಯರಿಯನೆ ಮುನಿವರನೇ || ಅತಿ ಬೇಗದಿ ತೋರವನ | ದು | ರ್ಮತಿಯನು ಇರಗೊಡೆನವನ ||

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಏಕ) ಎಲ್ಲಿಹನಾತನು ಪೇಳು | ಸರಿ | ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡೆನಿಂದಿನೊಳು || ಅಲ್ಲದೆ ಪೋಗಲು ಬಿಡೆನು | ಸೆರೆ | ಯಲ್ಲಿಡುವೆನು ಮುನಿ ನಿನ್ನ ||

ನಾರದ : (ರೂಪಕ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಎಂತು ತೋರ್ಪೆ ಕಂತು ಜನಕನಾ | ತೆರಳಿ ಏ | ಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಇರುವನಾತನಾ || ಸಿರಿಯು ಧರೆಯು ಸತಿಯರಾತನಾ | ಬೆನ್ನ ಬಿಡದೆ| ಹಿರಿಯಳೋರ್ವಳಿಹಳು ಪ್ರೀತನ || ಧರೆಯ ವಶದೊಳಿರಿಸು ನೀನು | ಪುರುಷತನಗಳಿರಲು ವರನು |ಅರಸಿಯಳನು ಪೊರೆಯದಿಹನೆ | ಬರುವ ವೇಳೆ ಕಾಂಬೆ ನಾನೆ ||

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಭಾಮಿನಿ–ಅಬ್ರ) ನುಡಿಯ ಕೇಳುತ ದನುಜ ಪ್ರಳಯದ | ಮೃಡನವೋಲ್ ಘರ್ಜಿಸುತಲೆಂದನು|| ಬಿಡುವೆನೇ ಹಗೆಯನ್ನು ಪಿಡಿದಪ್ಪಳಿಪೆನೆಂದೆನುತಾ || ಕಡುಹಿನಿಂದಲಿ ಮುನಿವರನ ಕರ ಪಿಡಿದು ನಂಬುಗೆಯಿತ್ತು ಕಳುಹುತ ||

(ನಾರದ ತೆರಳಿದಮೇಲೆ , ಭೂಮಿಯನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಾನೆ)

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಅಬ್ರ) ಘುಡು ಘುಡಿಸುತಾರ್ಭಟಿಸುತೊದ್ದನು | ಪೊಡವಿಯನು ಮುಳಿದು ||

(ಬೆದರಿದ ಭೂದೇವಿ ಗರಗರನೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಬರುವಳು)

ಭೂದೇವಿ : (ಪದ್ಯ) ಕ್ರೋಧದೊಳಾತಂ ತುಳಿಯಲಿ |ಕಾ ಧರಣಿಯು ದುಃಖಿಸಿ ತರುಣಿಯ ರೂಪದೊಳಂ ‖ಪಾದಕೆ ಎರಗುತ ನಿಂದಿರೆ | ಮೋದದಿ ಸಂಪ್ರೀತಿಯೊಳ್ ಅವಳೊಡನಿಂತೆಂದಂ ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಆದಿ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಸುಂದರಾಂಗಿ ಸುಮಗಂಧಿ ಚಂದ್ರವದನೆ | ಪದ |ಕೊಂದಿಪ ಜಾಣೆ ‖ ನೊಂದುಕೊಳುವುದೇಕೆಂದರಿಯೆನು ಸುಗುಣೆ | ಓ |ಚಂದಿರವದನೆ ‖ಕಂದಿದೆ ಏಕಾನನವೆನ್ನೊಳು ನೀ | ಕುಂದಾದುದ ನಲವಿಂದಲಿ ಸೂಚಿಸು | ಓ |ಚಂದಿರವದನೆ ‖

ಭೂದೇವಿ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) ನಿನ್ನ ಸಮಾನರ್ ಯಾರಿಹರಯ್ಯ ಎನ್ನ | ಬನ್ನಪಡಿಸದಿರು ಸದ್ಗುಣಪೂರ್ಣ ‖ ನಿರ್ಣಯ ತಿಳುಹುವೆ ಭೂದೇವಿ ನಾನು | ಎಣ್ಣಲಾಗದು ಸುಮ್ಮನಿನಿತು ದ್ರೋಹವನು ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಅರಿಯದಾದೆನು ಅವಳೆ ಎಂಬುದ |ಧರಣಿದೇವಿಯು ನೀನು ಇಂದಿಗೆ ‖ ಕರಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಹೆ ಬಿಡೆನು ಎನ್ನನು |ಸರಸಗೊಳಿಸು ‖

(ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ , ಅವಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡುತ್ತಾಳೆ, ಇವನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ , ಆಕೆ ಮೊದಲು ಗೋವಿನ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ)

ಭೂದೇವಿ : (ಭಾಮಿನಿ) ಖಳನು ಬೆಂಬಿಡದವಳನಟ್ಟುತ | ಬಳಿಗೆ ಸಾರುತ ಬರಲು ಮನದೊಳು ‖ ಕಳವಳಿಸಿ ಗೋವಾಗಿ ತುರುಗಳ |ಬಳಿಗೆ ಪೊಗಲು ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಮಂದಮತಿ ತಿಳಿದಾಗ ಗೋವ್ಗಳ |ವೃಂದವೊಂದಿರದಂತೆ ಶೀಘ್ರದಿ ‖ ಕೊಂದು ಕೆಡಹುತಲಟ್ಟಿದನು ಭರ |ದಿಂದಲಿಳೆಯ ‖

(ನಂತರ ಋಷಿಯ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ)

ಭೂದೇವಿ : (ರೂಪಕ) ತರಹರಿಸು ತ್ತಲಿಕ್ರೂರನ | ಕರದೊಳುಸಿಲು ಕಿದತೆರದಲಿ ‖ ತ್ವರಿತದಿಯೋ ಗಿಗಳ್ ಗಡಣದಿ |ಮರೆಯಾಗಿರು ತಿರಲು ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಅಷ್ಟ-2) ಪೊಡವಿಯ ಮರೆಯೊಳಗೆ |ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿಹ |ಬಡ ಮುನಿಗಳನು ಹೀಗೆ ‖ಬಿಡೆನೆಂದು ಕ್ಷಣದೊಳು |ಬಡಿದು ಕೆಡಹಿ ಬೆನ್ನ |ಬಿಡದೋಡಿಸಿದನಾಕೆಯ ‖

(ನಂತರ ರಸಾತಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾಳೆ , ಅಲ್ಲಿಗೂ ಆತ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ಭೂದೇವಿ : (ಭಾಮಿನಿ) ಎತ್ತ ಪೋದರು ಬಿಡದವನ ಕಾ | ಣುತ್ತಧೋ ಲೋಕಗಳ ಪೋಪೆನೆ ‖ ನುತ್ತ ಇಳಿದೊಳ ಪೊಕ್ಕಳಾಗ ಮ |ಹಾರಸಾತಳವ ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ಅಬ್ರ) ಧಡಿಗಂ ತಿಳಿದದತಿ ಕ್ರೋಧದಿ |ಘುಡುಘುಡಿಸುತ್ತಲಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತವಳಂ | ಪಿಡಿದೈತಪ್ಪೆನೆನುತ್ತಾ |ಸಿಡಿಲಂತಾರ್ಭಟಿಸುತಾಲಿಳಿದೈತಂದಂ ‖

(ಭೂದೇವಿ ದು:ಖಿಸುತ್ತಾಳೆ)

ಭೂದೇವಿ : (ರೂಪಕ) ಹರಿಯೇಇ ನ್ನೇನೆಸಗುವೆ | ಮರೆತೆಯಏ ನ್ನನುಬಹುಪರಿ ‖ ದುರುಳನುಬಾ ಧಿಪನೀಬಗೆ |ಪರಿಹರಿಸೈ ಎನುತಾ ‖

(ವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ವರಾಹ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಅಜನವರ ಪುಸಿಯಾಗದಂದದಿ | ಸುಜನಪಾಲಕ ಹರಿಯು ಯೋಚಿಸಿ ‖ ನಿರ್ಜರಾಂತಕ ದನುಜನನು ಸಂ |ಹರಿಸಲೀಗ ‖

(ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ವರಾಹ ಇದಿರಿಸುತ್ತಾನೆ , ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ನಿಲ್ಲೆಲವೊ ಕಾಡ್ಪಂದಿ ಗಣಿಸದೆ |ಎಲ್ಲಿಗೈದುವೆ ಎನ್ನ ತಿಳಿಯೆಯ ‖ ಖುಲ್ಲ ನಿನ್ನಂಥವರ ಭಕ್ಷಿಪ |ಮಲ್ಲನೆಂದು ‖

ವರಾಹ : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನನು ಸಾಧು ಸಂಕುಲ | ಚೆಲ್ಲ ಬಡಿಯುತ ದುಷ್ಟ ವರ್ತನೆ ‖ ಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವ ಖುಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಿಸ | ಲಿಲ್ಲಿಗೈದೆ ‖

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಅಡವಿ ಚರಿಸುತ ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸಿನೊಳ್ | ಒಡಲ ತುಂಬಿಪ ನಿನ್ನ ಪೋಲ್ವರ ‖ ಪಿಡಿದು ಶತಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ನುಂಗುವೆ | ನುಡಿವುದೇನು ‖

ವರಾಹ : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಇನಿತು ಬಲುಹಿರೆ ನೋಳ್ಪೆನೆನುತಲಿ | ಕನಕಲೋಚನ ಪಿಡಿವವೇಳೆಗೆ ‖ ಕನಲಿ ದಾಡೆಯೊಳುರಕೆ ಹಾಯ್ದನು | ವನಜನಾಭ ‖

(ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ , ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಎಂದಾಗ ವರಾಹನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ , ತನ್ನ ಮುರಿದ ದಂತವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ನೀಡಿ , ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗನಿಗೆ ಇದೇ ಆಯುಧವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ)

ಆರತಿ : (ಚೌತಾಳ) ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿ ಶಚಿದೇವೀ | ಭೂಸತಿ ಸಹಿತಲಿ ರೀವೀ || ಭಾವ ವಿಲಾಸದಿ ನಲಿನಲಿದಾಡೀ | ವಾಸುಕಿ ಶಯನನ ಬಲು ಕೊಂಡಾಡೀ || ಮಾಸಿದ ಧರಣಿಗೆ ಭೂಷಣವಿತ್ತ ವಿಲಾಸಿ ವರಹ ಶ್ರೀ ಭೂಸುರ ಪ್ರಿಯಗೆ || ಭಾಸುರದಾರಾತಿಯಾ | ಬೆಳಾಗೀರೇ ||

ನರಸಿಂಹಾವತಾರ

[ಇದು ಮೈಪ್ಪಾಡಿ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ವಿರಚಿತ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರಸಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಭಾಗವತರಿಗೆ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ]

(ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರವೇಶ)

ವಿಷ್ಣ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಯಲಿ ರಮಾವರ | ವಾರಿಧೀಸುತೆ ಸಹಿತಲಿರುತಿರೆ || ಮೂರು ಲೋಕದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರ್ಯವ | ಪಾಲಿಸುತಲಿ ||

ವಿಷ್ಣ : (ಭಾಮಿನಿ) ಹರಿಯು ಯೋಚಿಸು ತಿದಕೆ ಮುಂದೇನ್ ದಾರಿ ಎನುತೊಡನೇ || ಸುರ ಮುನಿಪ ನಾರದನ ನೆನೆಯಲು ||

(ನಾರದನನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ , ನಾರದ ಬಂದು ವಂದಿಸುತ್ತಾನೆ)

ನಾರದ : (ಚೌತಾಳ) ಜಯ ನಮೋ ನಾರಾಯಣ | ಭವ ಭಯ ಹರಣ | ದುರಿತ ನಿವಾರಣ | ಜಯ ನಮೋ ನಾರಾಯಣ ||

ನಾರದ : (ಕೇದಾರಗೌಳ-ಅಷ್ಟ) ನಾರದ ಮುನಿಯೆ ಕೇಳ್ ಕನಕಕಶಿಪುವಿನ | ನಾರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಪೋಗೀ || ಚಾರು ನಯೋಕ್ತಿಯೊಳೊರೆವುದೀ ಪರಿ ಪೇಳ್ವೆ | ಕಾರಣೀಕನೆ ಲೇಸಾಗೀ ||

ನಾರದ : (ಕೇದಾರಗೌಳ-ಅಷ್ಟ) ವಲ್ಲಭನನ್ನೊಡಗೂಡುವ ಸಮಯದಿ | ಫುಲ್ಲಾಕ್ಷಿ ಚಿತ್ತದಲೀ || ಸಲ್ಲಲಿತಾನಂದ ದಿಂದೆನ್ನ ಭಜಿಪಂತೆ | ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಬಳಿಕಿನಲೀ ||

(ನಾರದನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ , ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಕಯಾಧು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಗೆ ನಾರದ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ನಾರದ : (ವಾರ್ಧಿಕ) ಸಿಂಧುವಸನಾಧೀಶ ಲಾಲಿಸೀಪರಿಯೊಳಂ | ಮಂದರಾಧರನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಾರದ ಮುನಿಪ | ಬಂದ ಶೋಣಿತ ಪುರದ ದೈತ್ಯನರಸಿಮಯ ಬಳಿಗೆ ಯಾರರಿಯದಂತೆ ಭರದೀ ||

ಕಯಾಧು : (ವಾರ್ಧಿಕ) ಚಂದ್ರ ಭಾಸ್ಕರರಂತೆ ರಾಜಿಪಾ ಮುನಿ ಬಹಳ | ಚಂದದಿಂದ್ವೈತಹುದ ಕಂಡು ಧಿಮ್ಮನೆ ಎದ್ದು | ನಿಂದು ಭಕ್ತಿಯೊಳೆರಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಋಷಿವರನೊಳೆಂದಳಾ ವರ ಕಯಾಧೂ ||

ಕಯಾಧು : (ಕಾಂಬೋಧಿ-ಏಕ) ನಿಲ್ಲದೆಲ್ಲ ಲೋಕ ಚರಿಪ | ಚಲ್ವ ಮೌನಿವರನೇ || ಇಲ್ಲೀಗೀಗ ಬಂದ ಪರಿಯ | ಸೊಲ್ಲಿಸೀಗೆನ್ನೊಡನೇ ||

ಕಯಾಧು : (ಕಾಂಬೋಧಿ-ಏಕ) ವಲ್ಲಭನೈತರಲು ನಿನ್ನ | ಕೊಲ್ಲ ದುಳಿಯನವನೂ || ಇಲ್ಲವಿದಕೆ ಸಂಶಯವು | ನಿಲ್ಲದೊರೆ ಬಂದುದನೂ ||

ನಾರದ : (ಕಾಂಬೋಧಿ-ಏಕ) ಹರಿಯು ಪೇಳ್ದ ಮಾತ ನಿನ್ಗೊ | ಈೊರೆಯಲೆನುತ ನಾನೂ || ಭರದಿ ಬಂದೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ | ಹರಿಣಾಕ್ಷಿ ಕೇಳದನೂ ||

ಕಯಾಧು : (ಕಾಂಬೋಧಿ-ಏಕ) ಎರೆಯನನ್ನು ಕೂಡುವಾಗ | ಮರೆತು ಬೇರೆ ಚಿಂತೆ || ಹರಿಯ ಸ್ಮರಿಸ ಉದಿಪನಂತೆ | ಹರಿಯ ಶರಣನಂತೆ ||

(ನಾರದ ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು **:** (ಜಂಪೆ-2) ಇತ್ತ ಶೋಣಿತಪುರದಿ ದೈತ್ಯಕುಲ ಪುಂಗವನು | ಮತ್ತವಾರಣನಂತೆ ಚಿತ್ತದುಮ್ಮಹದೀ ||

(ಸ್ವಗತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ ಬಳಿಕ ಕಯಾಧುವನ್ನು ಕಾಣಲು ತೆರಳುತ್ತಾನೆ)

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಧರಣಿಪತಿ ನೀ ಲಾಲಿಸಿತ್ತಲು | ಸುರಮುನಿಪ ನಾರದನು ತೆರಳಲು || ದುರುಳ ದಾನವ ಬಂದು ಕೂಡಿದ | ತರುಣಿಯಳನೂ ||

ಕಯಾಧು : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಹರಿಯ ನಾಮವ ಸ್ಮರಿಸುತೀರ್ದಳು | ವರನು ಬೆರೆಯುವ ಕಾಲಕಾವರ || ಹರಿಣ ಲೋಚನೆ ಗರ್ಭವಾಂತಳು | ಸುರರು ನಲಿಯೇ ||

(ಕಯಾಧುವೊಂದಿಗೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ , ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಪುನಹ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ತ್ರಿವುಡೆ-1)(ಭಾಮಿನಿ) ತುಂಬಿದುದು ನವಮಾಸ ಬಳಿಕಾ | ಕುಂಬುಕಂಠಿನಿ ಶುಭ ಮುಹುರ್ತದೊ || ಳೆಂಬುದೇ ನಣುಗನನು ಪಡೆದಳು | ಸಂಭ್ರಮದೊಳೂ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಭಾಮಿನಿ) ಪುತ್ರ ಜನಿಸಿದನೀಗಲೆನಗಂ | ದರ್ತಿಯಲಿ ಸುರಪಾದಿ ದಿವಿಜರ | ಮೊತ್ತವತಿ ಘೋಷದಲಿ ಸುರಿಸಿದರರರೆ ಹೂಮಳೆಯಾ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಭಾಮಿನಿ) ಚಿತ್ರವಲ್ಲಿದು ನೋಡಲವದಿರು | ಭೃತ್ಯರದರಿಂದೆನಗೆ ಮಾನವ | ನಿತ್ತರೆನುತ್ತೈತಂದು ಕಂಡನು ಜನಿಸಿದರ್ಭಕನಾ ||

(ಕಯಾಧುವು ಪುಟ್ಟ ಗೊಂಬೆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಜಂಪೆ-1) ಅಂದ ಚಂದದೊಳೆನ್ನ | ಕಂದಗೆಣೆ ಯಾರದರಿ || ನಿಂದಿವಗೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದ | ನೆಂದು ಪೆಸರಿಡುವೇ ||

(ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಲ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ)

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಭಾಮಿನಿ) ಎಲೆ ಪರೀಕ್ಷಿತ ಕೇಳು ಬಳಿಕಾ | ಖಳವರೇಣ್ಯನ ಗೃಹದಿ ಬಾಲನು | ಬೆಳವುತತ್ತಿ ತ್ತೋಡುತಾಡುತ ನಗುತ ನರ್ತಿಸುತಾ || ಸಲೆ ಸುಖದೊಳಿರಲವಗೆ ಬಂದುದು | ತಿಳುಹಲೇನ್ನೈದನೆಯ ವತ್ಸರ | ತಿಳಿದಿದನು ದನುಜೇಂದ್ರ ಗುರುವನು ಕರೆಸುತಿಂತೆಂದಾ ||

(ಗುರು ಶಂಡಾಮರ್ಕರನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತಾನೆ)

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಮಧುಮಾಧವಿ-ಏಕ) ಗುರುರಾಯ ಲಾಲಿಸು ನಾನೆಂಬ ಮಾತಾ | ಅರುಹುವೆ ನಿನ್ನೊಡನೆಲೆ ವಿಪ್ರನಾಥ || ಹರನೊಲುಮೆಯೊಳತಿ ಸುಗುಣನಾಗಿರುವಾತ | ತರಳ ಪ್ರಹ್ಲಾದಗೆ ಕಲಿಸು ಬರಹವಾ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಏಕ,ಕೋರೆ) ವರುಷವೆಷ್ಟೆಂಬೆಯ ಬಂತೀಗಲೈದೂ | ಕರೆದೊಯ್ದು ಕಲಿಸಯ್ಯ ವಿದ್ಯವ ನೊಲಿದೂ || ಮರೆಯದಿರೀ ಮಾತನೆಂದು ಬಾಲಕನಾ | ಗುರುವರಗೊಪ್ಪಿಸೆ ಕರೆದೊಯ್ದನವನಾ ||

(ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಶಂಡಾಮರ್ಕರು ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗುರುಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ)

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ವಾರ್ಧಿಕ) ಆನೆಪುರದರಸ ಕೇಳ್ ಗುರುವರಂ ಬಾಲಕನ | ತಾನೆ ಕಟಿಯೊಳಗಿಟ್ಟು ಕರೆತಂದು ಶುಭದಿನದೊ | ಆನೆಮುಖ ಮಹಿಮಗಂ ಭಕ್ಷ ಭೋಜ್ಯವನಿತ್ತು ವಿನಯದಿ ಸತ್ಕರಿಸುತಾ ||

(ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಡ್ಡ , ರಾಜೀವಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ , ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ , ನಂತರ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ)

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ಕೇದಾರಗೌಳ-ಅಷ್ಟ) ಫಾಲಲೋಚನನ ಸುನಾಮವ ಗುರುವರ | ಮೇಲು ಪಂಕ್ತಿಯ ಬರೆದೂ || ಬಾಲಕ ನೀನಿದ ಬರೆಯೆನೆ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿ | ಲೋಲನೆನ್ನುತ ಬರೆದಾ || |

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ಕೇದಾರಗೌಳ-ಅಷ್ಟ) ಓಂ ನಮಃ ಶಿವನೆಂದು ನೀ ಬರೆ ಎನಲಾಗ | ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾ | ಜಾನಕಿವಲ್ಲಭನೆನುತಲಿ ಬರೆದನಾ | ಚೆಣ್ಣ ನಾನೆಂಬುದೇನೂ ||

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ಕೇದಾರಗೌಳ-ಅಷ್ಟ) ಹಾಗಲ್ಲ ಮಗುವೆ ಕೇಳ್ ನಾಗಭೂಷಣನೆಂದು | ಬೇಗದಿ ಬರೆಯೆನ್ನಲೂ || ನಾಗಶಯನನೆಂದು ಬರೆದನು ಬಾಲಕ | ನಾಗತಿ ತೋಷದೊಳು ||

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ನೋಡಿದನು ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಬರೆವ ಸ | ಗಾಡಿಕೆಯ ಗುರುವರನು ಮನದಲಿ || ಮಾಡಿದನು ನಿಶ್ಚಯವ ಕುಲಕಿವ | ಕೇಡಿ ಯೆನುತಾ ||

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಮತ್ತು ಮತ್ತಾ ಹರಿಯ ನಾಮವ | ನರ್ತಿಯಲಿ ಬರೆವುತ್ತ ಲೋದುತ || ಸ್ವಸ್ಥದಿಂದಿರೆ ಕಾಣುತಿದರನು | ಪೃಥ್ವಿಯಮರಾ ||

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಎತ್ತಿರೋ ಕೋದಂಡಕೀತನ | ನಿತ್ತ ತನ್ನಿರೊ ಕಸೆಯ ಕೋಲನು || ಒತ್ತಿ ಕುಳಿಸಿ ಪರೆಂಗಿ ಮಣೆಯೊಳ್ | ನುತ್ತ ನುಡಿದಾ ||

[ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ]

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ಭಾಮಿನಿ) ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಣುಗನಾಟವ | ಗುರುವರನು ಕಾಣುತ್ತ ಬಾಲನ | ಕರೆದು ನಿಜಮನೆಗೈದಿ ಭೋಜನ ಗೈದು ವಿನಯದಲೀ || ಬರಲುಬೇಕತಿ ಬೇಗದಿಂದೆನೆ | ಪೊರಟು ಮಠದಿಂ ದೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ | ಬರುವ ಕಂದನ ಕಂಡು ಕರೆದಿಂತೆಂದ ಪಿತನೊಲಿದೂ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಜಂಪೆ-2 , ನಿಧಾನ) ಕಂದ ಬಾ ಬಾರಿತ್ತಲೂ | ನೀ ಬೇಗ | ಬಂದುದೇನುಸುರೀಗಲೂ || ಎಂದರೇನನು ಗುರುಗಳೂ | ನಸುನಗುತ | ನಿಂದಿರುವದೇಕೆ ಪೇಳು ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಜಂಪೆ-2,ನಿಧಾನ) ಏನ ಕಲಿಸಿದರು ನಿನಗೇ | ಗುರುವರ್ಯ | ನೀನೇನ ಕಲಿತೆ ಕಡೆಗೇ || ಸಾನುರಾಗದಿ ಕಲಿತುದಾ | ಪೇಳೆನಲು | ತಾನೊಡನೆ ನಗುತ ನುಡಿದಾ ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ : (ಜಂಪೆ-1,2) ಹರನೆಂದು ಬರೆ ಯೆನುತಲೀ | ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ | ಗುರು ಬರೆಯೆ ನಾ ಮುದದಲೀ || ಹರಿಯೆಂದು ಬರೆದೆನಯ್ಯಾ | ಎಂದೆನುತ | ಹರುಷದಲಿ ಮುಗಿದ ಕೈಯ್ಯಾ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಜಂಪೆ-2) ಹರಿಯೆಂದು ಬರೆದುದಹುದೇ | ಎನ್ನೊಡನೆ | ಒರೆಯದಿರು ಹುಸಿಯ ಬರಿದೇ ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ : (ಜಂಪೆ-2) ಸರುವಥಾಡೆನು ಸುಳ್ಳನೂ | ಹರಿಯೆಂದೆ | ಬರೆದೆನೆಂದನು ಬಾಲನೂ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಭಾಮಿನಿ) ಹರಹರೀ ಬಾಲಕೆಗೆ ಹರಿಯೆಂ | ದೊರೆಯಲೆಂದವರಾರು ಪರಿಕಿಸೆ || ಸುರರ ಕೃತಕವಿದೆನುತ ಕಾಣುವುದಾದರಾತ್ಮಜಗೇ || ಆರುಹಬೇಕದರಿಂದ ನೀತಿಯ | ತರಳನೆನುತೊಡನಾಗ ದಾನವ || ರೆರೆಯ ಕಂದನನಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಿ ಸುತೆಂದ ವಿನಯದಲೀ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಶಂಕರಾಭರಣ-ಏಕ) ಚಿಣ್ಣ ಲಾಲಿಸಿಂತ ಮಾತ | ನೆನ್ನೊಳಾಡಬೇಡ ಹರಿಯು || ನಿನ್ನ ಕಿರಿಯ ಪಿತನ ಕೊಂದ | ದುರ್ನೀತಿಯುತನೂ ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ : (ಶಂಕರಾಭರಣ-ಏಕ) ದುಷ್ಟನನ್ನು ಕೊಂದುದೇನು | ಕೆಟ್ಟದಾಯ್ತೆ ಜಗಕೆ ಶ್ರೀ ಮ || ದ್ವಿಷ್ಣ ಗೈಯನನ್ಯಾಯವ | ನೆಷ್ಟಕೂ ಕೇಳೂ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಶಂಕರಾಭರಣ-ಏಕ) ತರಳ ಕೇಳು ಹರಿಯು ದೈತ್ಯ | ರರಿಯೆನುತ್ತ ಪೊಗಳುತಿಹುದು || ನಿರತ ವೇದತತಿಗಳಿದರ | ನರಿತುದಿಲ್ಲವೇ ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ : (ಶಂಕರಾಭರಣ-ಏಕ) ದುರುಳರಿಂಗೆ ಹರಿಯು ಶತ್ರು | ಖರೆಯು ದುಷ್ಟರಾಗಿ ದಿತಿಜ || ರಿರುವರದರಿಂ ವೇದವಿಂತು | ಒರೆದರೇನಾಯ್ತೊ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಅಷ್ಟ-2) ಎಂದಪೇ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತ | ಕಂದ ನಿನಗಿದೊಳ್ಳಿತೇ ಗೋ || **ವಿಂ**ದನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸೆ ನಿನ್ನ | ಕೊಂದು ಬಿಡುವೆನೂ ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ : (ಕೋರೆ) ಕೊಂದರು ಸಾವೆನೆ ನಾನು | ಸಿಂಧುಶಯನನೊಲುಮೆಯಿಂದ || ಬಂದುದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ ಬಿಡೆ ಮು | ಕುಂದ ಸ್ಮರಣೆಯಾ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಅಷ್ಟ-2) ತನಯನೆಂದುದ ಕೇಳುತಾ | ಕೋಪದೊಳೆದ್ದು | ದನುಜೇಂದ್ರ ಬೊಬ್ಬಿಡುತಾ || ತನುಜಗೆ ವಿದ್ಯವ ಕಲಿಸಿದ ಕೋಣನ | ಘನ ಬೇಗ ಕರಿರೆನುತಾ ||

[ಗುರುಗಳಾದ ಶಂಡಾಮರ್ಕರನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತಾನೆ]

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಅಷ್ಟ-2) ಹರಿಯೆನ್ನು ತೊರೆವನಲ್ಲಾ | ಎನ್ನಯ ಮುದ್ದು | ತರಳನದೇನು ಕಳ್ಳಾ || ವರೆ ಬೇಗ ಹರನೆಂದು ಬರೆವರೆ ಕಲಿಸದೀ | ಪರಿ ಮೋಸ ಕೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಅಷ್ಟ-2) ಬುದ್ಧಿಹೀನನೆ ಕಂದಗೇ | ನೀನೇ ಕೆಟ್ಟ | ವಿದ್ಯೆಯನೊರೆದ ಮೇಗೇ || ಬದ್ಧವಾಗಿಯೆ ನಿನ್ನ ಕೊಲುವೆನೆಂದೆನೆ ಬಾಲ | ನೆದ್ದುಸುರಿದ ಪಿತಗೇ ||

[ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊರಟಾಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ]

ಪ್ರಹ್ಲಾದ : (ಭಾಮಿನಿ) ಹರುಷದಿಂದವಧರಿಸು ಪಿತ ನೀ | ಬರಿದೆ ಗುರುವನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡೆನ || ಗೊರೆದುದಿಲ್ಲವ ಸರುವಥಾ ಹರಿಯೆಂದು ಬರೆಯುವರೇ || ದೊರಕಿತೆನಗೀ ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವದಿ | ವಿರಚಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲದಿಂ || ದರುಹಲರಿದೆನಗಧಕವೆನೆ ಖಳನೆಂದ ಕೋಪದಲೀ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಜಂಪೆ-2) ತರಳ ಗುಣಯುತನೆಂದು | ಹರುಷದಿಂದಿರಲೀಗ | ವರೆದ ಮಾತನು ಕೇಳನಿವನಾ || ಶಿರವ ಕಡಿದವನಿಯಲಿ | ಹೊರಳಿಸುವೆನೆಂದೆನುತ | ಹರಿದು ಮುಂದೈತರಲಿಕವನಾ ||

[ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊರಟಾಗ ಗುರುಗಳು ತಡೆಯುತ್ತಾರೆ]

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ಜಂಪೆ-2) ತಡೆದೆಂದ ವಿಪ್ರ ಕೇ | ಳೊಡೆಯ ಕೋಡಗದ ತಲೆ | ಕಡಿವುದೇನ್ಸನವು ವೀರರಿಗೇ || ಹುಡುಗನನು ಕೊಲುವುದನು | ಬಿಡು ನಿನಗೆ ನಾನೊಂದ | ನುಡಿವೆನೆಂದೆನುತಲಿಂತೆಂದಾ ||

[ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಗುರುಮಠಕ್ಕೆ ಪುನಹ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಿದ್ದಲು ವಿಫಲನಾಗಿ ಬಂದು]

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ಕಾಂಬೋಧಿ-ಅಷ್ಟ) ನಿಶಿಚರಾಗ್ರಣಿಯೆ ಕೇಳಯ್ಯಾ | ನಿನ್ನ | ಶಿಶುವಿನ ತಳ್ಳಿ ಬೇಡಯ್ಯಾ || ಅಸುರೇಂದ್ರ ನಿನಗದ | ನುಸುರಲೇನಮರರ | ವಿಸರವು ನಗುವಂದ | ಎಸಗಿದ ತಾನಿಂದೂ ||

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ಕಾಂಬೋಧಿ-ಅಷ್ಟ) ಹೊಡೆದರು ಟೊಣೆದರು ಕೇಳಾ | ಮತ್ತೂ | ಕಡಲಶಯನನೆಂಬ ಬಾಲಾ || ಕಡು ಕಷ್ಟ ಬಟ್ಟೆಷ್ಟು | ವೊಡಬಡಿಸಲು ನಿನ್ನ | ಹುಡುಗ ಕೇಳನು ದೈತ್ಯ | ರೊಡೆಯ ನಿಶ್ಚಯವಿದೂ ||

ಶಂಡಾಮರ್ಕ : (ಕಾಂಬೋಧಿ-ಅಷ್ಟ) ಬಿಡಬೇಕೀ ಊರನೆನ್ನುವೆಯಾ | ಬಿಟ್ಟು | ನಡವೆನೀಗಲೆ ಮಹರಾಯಾ || ಬಡವಾದೆ ನಿನ್ನಯ | ಹುಡುಗನ ದೆಸೆಯಿಂದ | ಲೊಡೆದುದು ಗಂಟಲು ನುಡಿವುದಿನ್ನೇನದಾ ||

[ಗುರುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನಂತರ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ]

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಭಾಮಿನಿ) ಒರೆದ ನುಡಿಯಿದು ಪುಸಿಯೊ ದಿಟವೋ | ಭರದಿ ಪೇಳೆನೆ ವಿಪ್ರರೆಂಬರೆ || ಸರುವಥಾ ಸಟೆಮಾತ ನಿಜವೆಂದೊರೆದ ಪ್ರಹ್ಲಾದಾ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ತರಳನ ನುಡಿಯನು ಕೇಳುತ ನಿಶಿಚರ | ಧರಿಸುತ ಕೋಪವನೂ || ಕರೆದೊಡನಸುರರೊಳೆಂದನು ಬಾಲನೊ | ಳಿರಿಸದೆ ಕರುಣವನೂ ||

[ಕಟುಕರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ]

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ಕೊಲ್ಲಿರಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದೀತನೆನಗೆ ಮಗ | ನಲ್ಲವೆಂದೊಪ್ಪಿಸಲೂ || ಹಲ್ಲನು ಕಡಿವುತಲೊಯ್ದಾ ಕುವರನ | ಖುಲ್ಲರು ಬಳಿಕಿನೊಳೂ ||

[ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಕಟುಕರು ನೀನು ಕಡಿ ನೀನು ಕಡಿ ಎಂದು ಜಗಳವಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವರವರೇ ಕಡಿದುಕೊಂಡು ಸತ್ತರು , ಮರಳಿ ಬಂದ ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆ 'ಹರ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಡುವನು , ಕೇಳದೇ ಇದ್ದಾಗ ಆನೆಯಿಂದ ತುಳಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಿ ಎಂದು ಆದೇಶಿಸುವನು , ಪುನಹ ಬದುಕಿ ಬಂದಾಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವನು , ಕೇಳದೇ ಇದ್ದಾಗ ಹಾವಾಡಿಗರನ್ನು ಕರೆಸುವನು]

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಕಾಲ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳೆಯದೆನ್ನಯ | ಬಾಲಕಂಗುರಗಗಳ ಕಚ್ಚಿಸಿ || ಕಾಲನರಮನೆಗಟ್ಟಿ ಮಾಡದೆ | ಖೂಳತನವಾ ||

[ಹಾವಾಡಿಗರು ಹಾವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಗರುಡ ಬಂದು ಹಾವನ್ನು ತಿಂದಿತು , ಮರಳಿ ಬಂದ ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆ ಪುನಹ ಹೇಳಿಕೊಡುವನು , ಕೇಳದೇ ಇದ್ದಾಗ ಕಯಾಧುವನ್ನು ಕರೆಯುವನು]

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಸುರುಟಿ-ಏಕ) ಸಾರಸಸಮಮುಖಿಯೇ | ಕೇಳ್ಕೇಳ್ | ವಾರಿರುಹಾಂಬಕಿಯೇ || ಮೀರಿದ ನುಡಿಯ ಕು | ಮಾರಕನದಕೇನ್ | ದಾರಿಗಾಣದೆ ನಿನ್ನ | ಭೋರನೆ ಕರೆಸಿದೆ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಸುರುಟಿ-ಏಕ) ಹರಿಹರಿಯೆನ್ನು ತಲೀ | ತರಳನು | ಸ್ಮರಿಸುವ ನಿರತದಲೀ || ತರವಲ್ಲೆನುತವ | ಗರುಹಿದರಾ ನುಡಿ | ಯಿರಿಸನು ಮನಸಿನೊ | ಳೊರೆವುದಿನ್ಯಾರಲಿ ||

ಕಯಾಧು : (ಭಾಮಿನಿ) ವಲ್ಲಭನ ನುಡಿ ಕೇಳುತಾಕ್ಷಣ | ಫುಲ್ಲಲೋಚನೆಯೆಂದಳವನೊಳು || ಸೊಲ್ಲಿಸಿದುದಾ ಮಾಳ್ಪನಿದಕಿನ್ನಂಜಲೇಕಿನ್ನೂ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಭಾಮಿನಿ) ಇಲ್ಲ ಸಂಶಯವಿದಕೆನಲು | ದಲ್ಲಣನು ತಾನೆಂದ ಬಾಲಗೆ || ನಿಲ್ಲದೀಗಲೆ ವಿಷಯವನೀಯೆನೆ ಕಾಂತೆ ಹಲುಬಿದಳೂ ||

[ಮಗನಿಗೆ ವಿಷ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ತೆರಳಿದ ನಂತರ]

ಕಯಾಧು : (ನೀಲಾಂಬರಿ-ಏಕ) ಹರಹರೆನ್ನಯ ಕಾಂತನೂ | ಬರ ಹೇಳುತೆನ್ನೊ | ಳೊರೆದನ್ಯಾಕಿಂತ ಮಾತನೂ || ತರಳನ ಕರೆದು ನಾನೂ | ಕೊಡುವದೆಂತು | ಗರಳವನವನಿಗಿನ್ನೂ ||

ಕಯಾಧು : (ನೀಲಾಂಬರಿ-ಏಕ) ವಿಷವನಿತ್ತರೆ ಬಾಲನೂ | ಯೋಚಿಪನೇನ | ಬಿಸಿಹಾಲೆಂದೆನುತ ತಾನು|| ಶಿಶುವು ಕುಡಿವುತದನೂ | ಮಡಿದರೆ ಮತ್ತೆ | ನ್ನಸುವಿದ್ದು ಫಲಗಳೇನೂ ||

[ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು ಕರೆದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸುವಳು]

ಕಯಾಧು : (ಭಾಮಿನಿ) ಎತ್ತಿ ಕೊಳುತವನನ್ನು ವಿನಯದಿ | ನೆತ್ತಿಯನು ವಾಸನಿಸಿ ಬಿಡದುರೆ || ಮುತ್ತನೀವುತ್ತೊಡನೆ ಕುವರನೊಳೆಂದಳಿಂತೆಂದೂ ||

ಕಯಾಧು : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಮಗನೆ ಬಿಡು ಛಲ ಸರಿಯೆ ನಿನಗಿದು | ಹಗೆಯ ಕೊಂಡಾಡುವುದು ನಿರತದಿ || ಜಗತಿಯೊಳಗಿಹ ಜನರು ಬೈಯ್ಯರೆ | ಸುಗುಣ ನಿನಗೇ ||

ಕಯಾಧು : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಹರಿಯ ನಾಮವ ಸ್ಮರಿಸದಿದ್ದರೆ | ಬರುವದೇನೆಲೆ ಕೊರತೆ ನಿನಗದ || ಸಿರಿವರನು ತಾನೇನನೀವನು | ತರಳ ನಿನಗೇ ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಹಿಂದಕೆನ್ನಯ ಪಿತನು ಬಹುಪರಿ | ಯಿಂದ ಕೊಲಲೆತ್ನವನು ಗೈಯಲು || ಅಂದು ಬಿಡಿಸಿದರ್ಯಾರು ಹಸುಮಗು | ಎಂದು ಎನ್ನಾ ||

ಕಯಾಧು : (ಭಾಮಿನಿ) ಕಂದನಾಡಿದ ಮಾತ ಕೇಳುತ | ಲೆಂದಳಂಗನೆ ಸುರಮುನೀಂದ್ರನು || ಹಿಂದೆ ಬಂದೆನ್ನೊಡನೆ ಪೇಳಿದ ಮಾತು ದಿಟವ್ಯಾತೂ || ನೊಂದುಕೊಳಲ್ಯಾಕೀತಶ್ರೀ ಗೋ | ವಿಂದನಡಿದಾವರೆಯ ಸೇವಕ || ನೆಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ವಿಷವ ಕುಡಿದತಿ ಸುಖದೊಳಿರುತೀರ್ದಾ ||

[ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ವಿಷ ಕೊಡುವಳು , ಕುಡಿದ ಆತ ಸಾಯದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಳು , ಪ್ರಹ್ಲಾದ ತಂದೆಯೆಡೆಗೆ ಬರುವನು]

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಭೈರವಿ-ಏಕ) ಯಾರ ಬಲದಿ ನೀನಿತು | ನೆರೆ | ಹಾರುವೆ ಪೇಳದನರಿತು || ತೋರುವೆನವಗೆನ್ನಧಟ | ಹಿಂದೆ | ಜಾರದೆ ಬರಲಾ ಸುಭಟ ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ : (ಭಾಮಿನಿ) ಎನಗೆ ಬಲವೊಬ್ಬನದು ಕೇಳೈ | ಜನಕ ನಿನಗೊಬ್ಬನದು ಎಂದೆನು | ತೆಣೆಸದಿರು ನಿನಗೆನಗೆ ಸಚರಾಚರಕೆ ತ್ರೈಜಗಕೆ || ಅಣುಮಹತ್ವರಿಪೂರ್ಣನಹ ಶ್ರೀ | ವನಿತೆಯರಸನ ಬಲವೆ ಬಲವತಿ || ಬಣಗುಗಳ ಬೆಂಬಲದೊಳೇನಹುದೆಂದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ||

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ಭಾಮಿನಿ-ಅಬ್ರ) ಮಾತು ಸಾಕೆಲವೆಲವೊ ನಿನ್ನಯ | ನೀತಿವಚನಗಳಂತಿರಲಿ ಸಾ || ಕ್ಷಾತ ತೋರೀ ಕಂಭದೊಳಗಾ ವಿಷ್ಣುವೆಂಬವನಾ ||

[ಈ ಕಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಹರಿ ಇದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹೌದೆನ್ನುತ್ತಾನೆ]

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ತೋರು ತೋರೈ ಕಂಭದೊಳಗಾ | ವಿಷ್ಣುವನು ನೀ ತೋರದಿದ್ದರೆ || ಜಾತಕದ ಫಲ ತೀರಿತೆನುತೆದ್ದೊದೆದ ಕಂಭವನೂ ||

[ಆ ಕಂಭವನ್ನು ಒದೆಯುವನು , ಕಂಭದೊಳಗಿಂದ ನರಸಿಂಹ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ನರಸಿಂಹ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿಂತು ಕಂಬವ | ದುರುಳನೊದೆಯಲು ಕುವರ ಲಕ್ಷ್ಮೀ || ವರನೆ ಸಲಹೀ ಸ್ತುಂಭದಿಂದಲಿ | ಭರದಿ ಜನಿಸೀ ||

ನರಸಿಂಹ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಒರೆವುತಿಂತೆರಡನೆಗೆ ಕಂಭವ | ಎರಗಲದರಲಿ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ | ಬರಸಿಡಿಲಿನಬ್ಬರವು ಕೇಳಿಸಿ | ತೊರೆಯಲೇನೂ ||

[ಯುದ್ಧ , ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ನರಸಿಂಹನಿಗೆ ಆರತಿ ಎತ್ತುವನು]

ಆರತಿ : (ಚೌತಾಳ) ತ್ರಾಹಿ ಸಾರಸದಳಲೋಚನಾ | ತ್ರಾಹಿ | ತ್ರಾಹಿ ನಿರಘ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ವಾಹನಾ || ತ್ರಾಹಿ ನಿಗಮನುತ | ತ್ರಾಹಿ ಬೊಮ್ಮನಪಿತ | ತ್ರಾಹಿ ನಿತ್ಯಾನಂದ | ತ್ರಾಹಿ ಗೋವಿಂದಾ || ತ್ರಾಹಿ ||

* * * * *

ಕೂರ್ಮಾವತಾರ

[ಇದು ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತರು ರಚಿಸಿದ ಸಮುದ್ರ ಮಥನ ಪ್ರಸಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಭಾಗವತರಿಗೆ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ]

[ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಓಲಗ]

ಬಲಿ **:** (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಓಲಗದಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು ದಿತಿಜರ | ಪಾಳಯದಿ ಬಲಿಯಖಿಳ ವಿಭವದಿ || ಕೇಳಿಸಿತು ಹೊರವಲಯದಲಿ ಭಟ | ರಟ್ಟಹಾಸಗಳು ||

[ದೇವೇಂದ್ರ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ಬಲಿ **:** (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಬಂದುದೇನೈ ಸುರಪ ದಿವಿಜರ | ವೃಂದ ಸಹ ದಂಡಿಸಿದೆ ರಣದೊಳ || ಗೆಂದು ಕಳವಳಿಸುವೆಯ ವದನವು | ಕಂದಿದೇನು ||

ಬಲಿ **:** (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಒಲಿಸಿ ನಮ್ಮನು ಬಾಳುವಾಸೆಯೊ | ಮಲೆತು ಕೊಳುಗುಳ ಗೈವ ಬಯಕೆಯೊ || ಕಳವಳವ ತೊರೆದಂತರಂಗವ | ತಿಳುಹಿಸಯ್ಯ ||

ದೇವೇಂದ್ರ **:** (ಸುರುಟಿ-ಏಕ) ಲಾಲಿಸು ಬಲಿರಾಜ | ಕೀರ್ತಿವಿ | ಶಾಲ ಭಾನುತೇಜ || ಖೂಳತನದಿ ನಾ | ಹಾಳೆಸಗಿದೆ ತ್ರಿದ | ಶಾಲಯವಿದ ನೀ | ನಾಳಿದರೇನ್ ಸುಖ ||

ದೇವೇಂದ್ರ **:** (ಸುರುಟಿ-ಏಕ) ಸಂಧಿ ಎಸಗಿ ನಾವು | ಒಮ್ಮತ | ದಿಂದಿರೆ ಸಂಪದವು || ಸಿಂಧುವಿನಿಂದಲಿ | ಹೊಂದುವುದಕೆ ನಮ | ಗೊಂದುಪಾಯ ಗೋ | ವಿಂದನೆಂದನೈ ||

ದೇವೇಂದ್ರ **:** (ವಾರ್ಧಕ) ಸತ್ವವಂತರು ನೀವು ದಿತಿಯದಿತಿಜರು ಕೂಡಿ | ಪೊತ್ತು ಮಂದರ ಗಿರಿಯ ನಿರಿಸುತಮಹಾಬ್ಧಿಯೊಳು | ಸುತ್ತಿ ವಾಸುಕಿಯಿಂದ ಮಥಿಸಿದರೆ ಸಕಲ ಸದ್ವಸ್ತು ಪುಟ್ಟುವುದದರೊಳು || ಅರ್ತಿಯಿಂ ಶೋಭಿಸುವುದಾ ನಾಕ ಪದವಿ ಬಳಿ | ಕುತ್ತಮದ ಸುಧೆ ದೊರಕಲದನುಂಡು ಸಕಲರಿಂ | ದತ್ಯಧಿಕ ಬಲರಾಗಿರೆನ್ನಾಜ್ಞೆ ತಿಳುಹಿಸವರಿಂಗೆಂದು ಕಳುಹಿರ್ಪನು ||

[ಬಲಿಯು ತನ್ನ ಆಪ್ತರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ , ಶಂಬರಾಸುರ , ಜಂಭಾಸುರ ಮತ್ತು ಮೂಕಾಸುರ ಬರುತ್ತಾರೆ , ತೈತೈತೈತೈ........, ಮೂಕ ಎಂದು ಕರೆದವರಿಗೆಲ್ಲ ಬೈದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ , ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ]

ಶಂಬರಾಸುರ **:** (ಜಂಪೆ-2) ಕೇಳಿ ಬಲಿಯೊಪ್ಪಲಾ ಬಲಶಂಬರಾದ್ಯಖಿಳ | ರಾಲೋಚಿಸಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ|| ವೇಳೆಗಳೆಯದೆ ಕಾರ್ಯವೆಸಗಿ ಸುಧೆಯನ್ನುಣಲು | ಮೇಲೆನಿಪೆವೆಂದು ಪೇಳಿದರು ||

ಶಂಬರಾಸುರ **:** (ಜಂಪೆ-2) ದೃಢಮಾದಡಿನ್ನೊಂದು ನುಡಿಯಿರುವುದುಭಯರಾವ್ | ಕಡಲಿಂದ ಪಡೆದ ವಸ್ತುಗಳು || ಬಿಡದೆ ನಿಮಗೆಮಗೆ ಸಮ ಭಾಗಮಾಗಿರ್ಪುದೆನ | ಲೊಡನೆಂದ ಜಂಭನುಬ್ಬುತಲಿ ||

ಜಂಭಾಸುರ **:** (ಜಂಪೆ-2) ಸರಿ ಬಾರದುಭಯರೊಳು ಹಿರಿಯವರು ನಾವಾಗೆ | ದೊರಕಿದ ಸುವಸ್ತುಗಳನೆಲ್ಲ || ಪರಿಕಿಸುತ ಮೊದಲು ಪತಿಕರಿಸುವುದು ದಿತಿಜರಿಂ | ನ್ನಿರುವುದದು ಕಿರಿಯ ಸುರರ್ಗೆಂದ ||

ಮೂಕಾಸುರ : (ಜಂಪೆ-2) ತ್ರಿದಶರಿಂಗಿಮ್ಮಡಿಯೊಳಧಿಕರಾವಿರುವೆವಿ | ನ್ನದಕೆ ಸಮಭಾಗವೆಂತಹುದು || ಬದಲು ಮಾತೇನೆರಡು ಪಾಲೆಮಗೆ ಅದರರ್ಧ | ವದು ನಿರ್ಜರರು ಕೊಳುವುದೆನುತ ||

[ಎಲ್ಲಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೂ ಒಪ್ಪಿದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅಗ್ನಿ , ವಾಯು , ವರುಣರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ , ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಕುಳಿತಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ , ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆದೇಶದಂತೆ ಮಂದರ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತಾರೆ]

(ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಬಂದರಾಗ | ಗಿರಿಯೆಡೆ | ಗಂದು ಬೇಗ || ಪ || ಮಂದರಾಚಲ ಕೀಳುತೊಯ್ಯುವದೆಂದು ತಮ್ಮೊಳಗಾಡುತ | ಮುಂದೆ ಬರಲು ಮಹಾದ್ರಿ ಶೋಭಿಸುವಂದವಂ ನೆರೆ ನೋಡುತ || ಬಂದರಾಗ ||

[ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಒಂದು ಸುತ್ತು ಬಂದನಂತರ ದಣಿವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹೊರಲಾರದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ]

(ಭಾಮಿನಿ) ಆನಲಾರದೆ ಭಾರ ಕೆಲವರು ತ್ರಾಣಗುಂದುತ ಕಡೆಯಲಿ | ಪ್ರಾಣಮಾತ್ರದೊಳುಳಿದು ಬಹುಜನ ಮಾಣದುರುಳುತಲಡಿಯಲಿ || ಗೋಣ ಮುರಿವುತ ಹಲವು ಸುಭಟರು ಕಾಣದಿರಲಿಕ್ಕೆಡೆಯಲಿ | ದೀನರಕ್ಷಕ ಸಕಲಕರ್ತ ಪುರಾಣಪುರುಷನೆ ಪಾಲಿಸೆನುತಲಿ || ಬಂದರಾಗ ||

ವಿಷ್ಣು : (ಭಾಮಿನಿ) ಮೊರೆಯಿಡುತ ಬಲು ತೆರದಿ ಸ್ತುತಿಸಲು ಹರಿಯು ಗರುಡನನೇರುತ | ಪರಿಹರಿಪೆ ಭಯವೆನುತಲಲ್ಲಿಗೆ ತ್ವರ್ಯದಿಂದಲಿ ಸಾರುತ || ಕರುಣಿಸುತಲಭಯವನು ಸುರರಸುರರೊಳು ಕೃಪೆಯಂ ಬೀರುತ | ಗಿರಿಯನೆತ್ತುತ ಖಗನ ಬೆನ್ನಿನೊಳಿರಿಸುತೊಯ್ದಾ ಶರಧಿಗಿರಿಸುತ || ಬಂದರಾಗ ||

[ವಿಷ್ಣುವು ಗರುಡನನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ , ಗರುಡನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನಿಟ್ಟು ತರುತ್ತಾರೆ , ವಿಷ್ಣುವು ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ತರಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ , ದೇವಾಸುರರು ಸೇರಿ ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತಾರೆ , ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿ ಮಥಿಸಲು ತೊಡಗಿದಾಗ ಬೆಟ್ಟವು ಮುಳುಗತೊಡಗುತ್ತದೆ]

ವಿಷ್ಣು : (ವಾರ್ಧಕ) ಗಿರಿಯಲುಗುತಿರೆ ಪಿಡಿದು ಶ್ರೀವರಂ ವಾಸುಕಿಯ | ಬರಿಸಿ ಸುತ್ತುತ ಮಥಿಸುವನಿತರೊಳು ಕೆಳಕಿಳಿಯೆ | ಹರಿ ಪೇಳ್ದ ವಿಘ್ನರಾಜನ ಸ್ತುತಿಸದಿನಿತಾದುದೆನಲು ಭಕ್ತಿಯೊಳೆಲ್ಲರು || ಕರಿಮುಖನ ಪೂಜಿಸುತ ತ್ರೈಮೂರ್ತಿಗಳ ಸ್ಮರಿಸೆ | ನೆರೆದು ನೋಟಕರಾಗೆ ಜಲಜಾಕ್ಷನಂಶದಿಂ | ಧರಿಸುತ್ತ ಕೂರ್ಮನಾಕೃತಿ ಮುಳುಗಿ ಬೆನ್ನ ಮೇಲದ ಪೊತ್ತು ನಿಂದಿರ್ದನು ||

[ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಮೊದಲು ಗಣಪತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ , ಮೊದಲು ಮೂಕಾಸುರನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ , ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರೂ ಬೆಟ್ಟವು ಮೇಲೆ ಬರದೇ ಇದ್ದಾಗ ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಒಂದಂಶದಿಂದ ಕೂರ್ಮಾವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿ , ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ , ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ , ನಿಜವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವೇಷಧಾರಿ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ , ಸಮುದ್ರ ಮಥನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ರಕ್ಕಸರು ನಾವು ಬಾಲ ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಗಾದೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ]

ಶಂಬರಾಸುರ : (ಶಂಕರಾಭರಣ-ಮಟ್ಟೆ) ಆಣೆ ಭಾಷೆಯಿತ್ತು ಬರಿಸಿ | ಏನು ಕೃತ್ಯ ಗೈದಿರಕಟ || ಮಾನಯುತರು ಹಿರಿಯರೆಮ್ಮ ಹೀನ ಮಾಳ್ಪುದೆ ||

ಜಂಭಾಸುರ : (ಮಟ್ಟೆ) ಜಾಣತನದಿ ಫಣಿಯ ಶಿರದ | ಸ್ಥಾನದೆಡೆಗೆ ನಿಂದು ನೀವು || ಕಾಣಿಸುವುದೆ ಬಾಲವೆಮಗೆ ಊನವೆಣಿಸುತ ||

ಮೂಕಾಸುರ : (ಮಟ್ಟೆ) ತೊಲಗಿರೋ ನೀವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ | ಕುಲದ ಮಾನ ಕೆಡಿಸುತಿಲ್ಲಿ || ನಿಲುವುದೇತಕಿವರೆ ಮುಂದೆ ಜಲಧಿ ಮಥಿಸಲಿ ||

ವಿಷ್ಣು : (ಮಟ್ಟೆ) ಸರಿಯಿದಲ್ಲ ಹಿರಿಯರವರು | ಮೆರೆವರಧಿಕರೆಂದು ಬಿಡಿಸಿ || ಉರಗನುತ್ತಮಾಂಗದೆಡೆಗೆ ನಿಲಿಸಿ ದಿತಿಜರ ||

[ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ , ನೀವೇ ಬಾಲ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಥನ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ , ಆಗ ವಾಸುಕಿಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹಿಸ್ಸ್.....ಶಬ್ದ ಬಂದು ಹಾಲಾಹಲ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತದೆ]

(ಮಟ್ಟೆ) ಶರಧಿ ಮಥಿಸುತಿರಲು ವಾದ್ಯ | ಮೊರೆಯೆ ಫಣಿಯ ವದನದಿಂದ || ಗರಳ ಪೊರಟುದಾಗ ಜಗವನುರುಹುವಂದದಿ ||

[ಎಲ್ಲರೂ ಉರಿ ಉರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಾರೆ , ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ , ಎಲ್ಲರೂ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದಾಗ ಶಿವ ಬಂದು ಹಾಲಾಹಲವನ್ನು ಕುಡಿದನೆಂದು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಸಿ , ಮಥನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ , ಕಾಮಧೇನು , ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ , ಅಪ್ಸರೆಯರು , ರತ್ನಗಳು , ಪಾರಿಜಾತ , ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದು. ಮಥನ ಕಾರ್ಯ ನಿಧಾನವಾದಾಗ ವಿಷ್ಣುವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ , ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ , ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗುವುದು]

ಆರತಿ : (ಚೌತಾಳ) ನಿತ್ಯಾನಂದ ನಿರವಯವಗೇ | ಮೃತ್ಯುವಿದೂರಗೆ ನರಹರಿಗೇ || ಭೃತ್ಯವತ್ಸಲನಿಗೆ | ಶತ್ರುಸಂಹಾರಗೆ | ನಿತ್ಯಾತುಮನಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೇ || ಆರತಿ ಬೆಳಗಿದರು | ಮಂಗ | ಳಾರತಿ ಬೆಳಗಿದರು ||

ವಾಮನಾವತಾರ

[ಇದು ಹಲಸಿನಹಳ್ಳಿ ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿ ವಿರಚಿತ ವಾಮನ ಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರಸಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಭಾಗವತರಿಗೆ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ]

[ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ವಾಮನನ ಪ್ರವೇಶ]

ವಾಮನ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಸುರರ ಪಾಲಿಪೆನ್ಯುಕ್ತಿಯೊಳಗೆಂ | ದರುಹಿ ಮುನಿಪಗೆ ಪರಮ ಪುರುಷನು || ಹರುಷದಿಂದಿರಲಿತ್ತ ಬಲಿಯ | ಧ್ವರದಶಾಲೆಯೊಳೂ ||

[ವಾಮನನು ಬಲಿಯ ಯಾಗಶಾಲೆಯೆಡೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ , ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪ್ರವೇಶ]

ಬಲಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಇತ್ತ ಶೋಣಿತ ಪತ್ತನದಿ ಬಲಿ | ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ನೂರು ಯಾಗವ || ದೈತ್ಯ ಗುರು ಭಾರ್ಗವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮದ | ಚಿತ್ತದಂತೆ ||

[ವಾಮನ ಬರುತ್ತಾನೆ , ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ]

ಬಲಿ : (ವಾರ್ಧಕ) ವರಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾದಿ ಕುಂಡದೊಳ್ದಿದ್ಯುಕ್ತ | ಚರುಪುರೋಡಾಶಾದಿ ಹವಿಯನರ್ಪಿಸುತಿರಲ್ | ತರಣಿಕೋಟಿತ್ರಯದಿ ಝಳಝಳಿಸಿ ಪೊಳೆಯುತಿಹ ತೇಜವೇನಿದುಯನ್ನುತಾ || ಪರಮ ಮಖಶಾಲೆಯಂ ಬೆಳಗುತಿಹ ಪಾರ್ವನೊ | ತುರಗಮೇಧವ ನೋಳ್ಪ ಮನವೆಳಸಿ ಮಾರ್ತಾಂಡ | ಹರಿತಹನೊ ಪದ್ಮಜಂಕೃತುಶಾಲೆಯಡೆಗೀಗ | ತೇಜಪೂರ್ಣಿಮಕೌಮುದಿ ||

[ಕರೆತಂದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಾನೆ]

ಬಲಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಮೆರವದ್ವಾದಶ ನಾಮ ವಾಮದ | ಕರದಿ ಪಿಡಿದಿಹ ಛತ್ರ ದಕ್ಷಿಣ || ಕರದೊಳಗೆ ದಂಡವನು ಧರಿಸಿಹ | ವಟುವರೇಣ್ಯನಿಗೆರಗುತಾ ||

ಬಲಿ : (ನವರೋಜು-ಏಕ) ಧನ್ಯನುನಾನೀದಿನದಿ | ಪರ | ದುನ್ನತಭೋಗವ ಜವದೀ || ಎಣ್ಣಿದ ತೆರದೊಳು ಲಭಿಸಿತು ವಟುವರ | ರನ್ನುನಾ ಕಂಡುದಕಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಪೆ ||

ಬಲಿ : (ನವರೋಜು-ಏಕ) ಕುಶಲವೆ ತಮ್ಮಯ ಪದಕೆ | ಕೃತು | ವೆಸಗಿಹೆ ಸಾರ್ಥಕ ಪರಕೆ || ಶಶಿರವಿಕೋಟಿ ನಿಭಾಂಗನೆ ಬಂದುದು | ಹಸನವಾಯಿತು ಯನ್ನಧ್ವರಶಾಲೆಯೂ ||

ವಾಮನ : (ಬೇಗಡೆ-ಏಕ) ಕೇಳು ಕೇಳೈ ಸಾರ್ವಭೌಮಕನೇ | ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ಸದ್ಗುಣ | ಶೀಲ ಭೂಸುರ ಪ್ರೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕನೇ || ಪೇಳುವೆನು ತಪವೀರ್ಪ ಮುನಿಪನ | ಬಾಲ ವಾಮನನೆಂಬ ವಟುನಾ | ಕೇಳಿಬಂದಿಹೆ ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವ | ಜಾಲಮಾತುಗಳಲ್ಲ ನಂಬಿಕೊ ||

ಬಲಿ : (ಭಾಮಿನಿ) ಆದರಾಲಿಸು ಸ್ವಾಮಿ ಮನದೊಳು | ಖೇದಪಡದಿರು ವಾಂಛಿತಾರ್ಥವ || ಸಾದರದಿ ಕೊಡುತೀರ್ಪೆನೆನೆ ವಟುವರನು ನಸುನಗುತಾ ||

ವಾಮನ : (ಭಾಮಿನಿ) ಮೇದಿನಿಯ ನೀ ಎನ್ನ ಪದದೊಳ | ಗಾದ ಮೂರಡಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸು || ಮೋದಪಡುವೆನು ಜೀವನಾವಧಿ ವೃತ್ತಿಯಾಗುವದೂ ||

ಬಲಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಎಲೆಲೆ ವಟುವರ ಕೇಳು ನಿನ್ನಯ | ಸಲೆ ಚಮತ್ಕೃತಿ ವಚನ ಕೇಳಲು || ತಿಳಿದ ಮಹಿಮರಿಗತಿ ಹಿತಂಗಳು | ಪರಿಯ ನೋಡೆ ||

ವಾಮನ : (ಸಾಂಗತ್ಯ) ಮೂರೂ ಲೋಕದ ಭೋಗ್ಯಾ | ವಸ್ತುಗಳಿರೆ ಬಲಿ | ಪಾರೂಗಾಣರು ಆಸೇಗಳಿಗೇ || ಮೂರಡಿಯೊಳು ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಾದೇ ಸಂಪೂರ್ಣ | ಧಾರುಣೀ ಯಿತ್ತಾರಾಗುವದೆ ||

[ಕಮಂಡಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದಾನ ಕೊಡಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ ಬಂದು ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ]

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ : (ಸಾಂಗತ್ಯ)(ಭಾಮಿನಿ) ಎನೆ ಹಸಾದಗಳೆಂದೂ ಪರಮಾ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ | ಧನುಜಾಧಿಪತಿ ಜಲವನ್ನೂ || ವಿನಯಾದಿ ಕೈಕೊಂಡೂ ಕೊಡುವೇನೆನ್ನುತಲಿಹ | ಮನವರಿತಾಗ ಭಾರ್ಗವನು ||

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ : (ಕೇತಾರಗೌಳ-ಜಂಪೆ) ಲಾಲಿಸೆನ್ನಯ ನುಡಿಯನೂ | ಬಲಿರಾಯ | ಶ್ರೀಲಲನೆ ಪತಿ ಈತನೂ || ಲೋಲ ಕಶ್ಯಪಸತಿಯೊಳು | ಜನಿಸಿರ್ಪ | ಬಾಲ ದಿವಿಜರಮೊರೆಯೊಳೂ ||

ಬಲಿ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ಮೋದಗಳಾಯಿತು ಗುರುವರ ತುರಗದ | ಮೇಧವೆ ಹರಿಗಾಗಿ || ಸಾದರದೊಳು ನಾ ಗೈವೆನು ದಯದಿಂ | ಮಾಧವ ಮೆಚ್ಚಿಹನೂ ||

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ : (ಕೇತಾರಗೌಳ-ಜಂಪೆ) ಅರಿಯದಿತ್ತೆಯೊ ಭಾಷೆಯಾ | ಕಂಟಕವ | ತರುವನೀತನು ನಿಶ್ಚಯಾ || ಶಿರಿ ಭೋಗ ಕೀರ್ತಿಗಳನೂ | ಬರೆಸೆಳದು | ಸುರಪನಿಂಗೀವನಿವನೂ ||

ಬಲಿ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ಕೊಟ್ಟಿಹೆ ಭಾಷೆಯ ಭೂಸುರನೀತಗೆ | ಶ್ರೇಷ್ಟನೆ ಕೇಳೀಗಾ || ದುಷ್ಟ ನಾನಾಗೆನು ಕೊಡುವದೆ ಸರಿ ಸರಿ | ಎಷ್ಟೆಂದರು ಬಿಡೆನೂ ||

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ : (ಕೇತಾರಗೌಳ-ಜಂಪೆ) ಸ್ಥಾನ ಚ್ಯುತಿಯಾಗುತಿಹುದೂ | ಕೆಡಬೇಡ | ದಾನವನೆ ಮೃತ್ಯು ಬಹುದು || ಯೇನಾದಡಾಗಲಿದನೂ | ನಂಬದಿರು | ನಾನರಿತು ಪೇಳಿರ್ಪೆನೂ ||

ಬಲಿ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮಂದದೊಳು ಪೂಜ್ಯತೆ | ವೆತ್ತ ಶ್ರೌತ್ರಿಯರಾದರಾ || ಇಷ್ಟ ಪಾಲಿಸದೀರ್ದ ಮೂರ್ಖನ | ಸೃಷ್ಟಿಪೊರುವಳೆ ಭಾರ್ಗವಾ ||

[ಬಲಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಶುಕ್ರನು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ]

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ : (ಘಂಟಾರವ-ಅಷ್ಟ) ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಭಾರ್ಗವ || ಮಂದ ಮತಿ ನೀನೆನ್ನ ವಾಕ್ಯವ | ಹಿಂದೆ ಕಳೆದೆಯೊ ವ್ಯರ್ಥದೀ ||

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ : (ಘಂಟಾರವ-ಅಷ್ಟ) ತಾನೆ ಪ್ರಾಜ್ಞಾನೆಂತೆಂಬಾನೆ ಶೀಘ್ರದಿ || ಸ್ಥಾನ ಚ್ಯುತಿಯಾಗೆನುತ ಶಪಿಸಿದ | ದಾನವಾಧಿಪಗಾಗಳೂ ||

[ನೀನು ಸ್ಥಾನ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗು ಎಂದು ಶಪಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ]

ಬಲಿ : (ಜಂಪೆ-2)(ನಿಧಾನ) ಗುರುವೇನಿನ್ನಯ ಶಾಪ | ಶಿರದೊಳಗೆ ಧರಿಸಿಹೆನು | ಧರಣಿಸುರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ | ವಚನಗಳ ತೊರೆಯೇ || ಕರುಣನಿಧಿ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿರಬೇಕು ಪೂರ್ಣದಲಿ | ಸಿರಿ ಭೋಗ ಧರಣಿಯೊಳು ಮನವಿಲ್ಲವೀಗ ||

[ಬಲಿಯು ವಿಂಧ್ಯಾವಳಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ , ಆಕೆ ಬಂದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ವಂದಿಸುತ್ತಾಳೆ , ಬಲಿಯು ಆಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ]

ಬಲಿ : (ಜಂಪೆ-2)(ನಿಧಾನ) ತರುಣಿ ವಿಂಧ್ಯಾವಳಿಯ ಪರಿಕಿಸುತಲಿಂತೆಂದಾ | ವರಮನೋಹರೆನಿನ್ನ ಮತವ ಅರುಹೆನಲೂ ||

ವಿಂದ್ಯಾವಳಿ : (ಜಂಪೆ-1) ಚರಣಕೆರಗುತಲವಳು ಪೂರ್ವ ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ | ಕರವಿಡಿದೆ ನಾ ನಿನ್ನ | ಧನ್ಯಳಾಗಿಹೆನು ||

ವಿಂದ್ಯಾವಳಿ : (ಜಂಪೆ-1,2) ಪತಿಯೇ ನಿನ್ನಯ ಭಕ್ತಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪರಮಾತ್ಮ | ಅತಿಶಯದಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಂದಿಹನು || ಸತತ ಕೊಟ್ಟಿಹ ಬಾಷೆಗಳುಕಬಾರದು ವಾಂಛೆ | ಪೃಥಿವಿ ಮೂರಡಿಗಳನು ಕೊಡು ಕೊಡೀಕ್ಷಣದೀ ||

ಬಲಿ : (ಭಾಮಿನಿ) ಪರಮ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಶೋಣಿತ | ಪುರದಧಿಪನಾಕ್ಷಣವೆ ಪತ್ನಿಯ || ಕರದೊಳಿಹ ಸೌವರ್ಣಕಲಶದ ಜಲವಕೈಕೊಂಡು || ಪರಮ ಭೂಸುರವರ್ಯ ನಿಮ್ಮಯ | ಚರಣದೊಳು ಮೂರಡಿಯ ಭುವನವ | ಹರಿ ಜನಾರ್ದನ ವಾಸುದೇವಾರ್ಪಣದಿ ಕೊಟ್ಟಿಹೆನೂ ||

[ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಕಮಂಡಲದಿಂದ ಧಾರೆ ಎರೆದು ದಾನ ಕೊಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ , ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಜಲ ಬಾರದೇ ಇದ್ದಾಗ ವಾಮನನು ದರ್ಭೆಯ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಅದರೊಳಗೆ ತೂರಿಸುತ್ತಾನೆ , ಆಗ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನು ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಎಂದು ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬರುತ್ತಾನೆ , ಏನಾಯಿತು ಗುರುಗಳೇ ಎಂದು ಬಲಿ ಕೇಳಿದಾಗ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮ ಆಯಿತು ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ , ಆಗ ವಾಮನನು ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ , ಪುನಹ ಧಾರೆಯೆರೆಯುತ್ತಾರೆ , ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳೆದುಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ , ವಿಂದ್ಯಾವಳಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ]

ವಾಮನ : (ಜಂಪೆ-2) ಧಾರುಣಿಯನೊಂದು ಪದದಿ | ವ್ಯಾಪಿಸುತ | ವಾರಿಜಾಕ್ಷನು ಮೋದದಿ || ಭಾರಿದೇಹದಿ ದಿಶಗಳಾ | ತುಂಬಿ ಮುದ | ವೇರಿಯಂಬರ ಪಥಗಳಾ ||

[ವಾಮನನು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ತನ್ನ ಒಂದು ಪಾದದಿಂದ ಅಳೆಯುತ್ತಾನೆ , ಎರಡನೇ ಪಾದವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಈ ಎರಡನೇ ಪಾದವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಡಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಬಲಿಯು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ , ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಿ ಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅಳೆದುಳ್ಳುತ್ತಾನೆ]

ವಾಮನ : (ಜಂಪೆ-2) ಎತ್ತಿ ಎರಡನೆ ಪಾದವಾ | ಸ್ವರ್ಗಾದಿ | ಸತ್ಯ ತಪಜನ ಲೋಕವಾ || ಅರ್ಥಿಯಿಂದಳೆದೆಂದನೂ | ಬಲಿಯೆ ನಾ | ನೆಲ್ಲಿಡಲಿ ಪದವೊಂದನೂ ||

ವಾಮನ : (ಜಂಪೆ-2) ತೋರು ತೋರ್ರೈ ವೇಗದಿ | ಯರಡಾಯ್ತು | ಮೂರನೆಯ ಪದ ಕರುಣದೀ || ಧಾರೆ ಎರೆದುದ ತ್ಯಜಿಪುದೂ | ಸರಿಯಲ್ಲ | ಕ್ರೂರ ಪಾತಕ ಬರುವದೂ ||

[ಮೂರನೇ ಪಾದವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಡಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಬಲಿಯು]

ಬಲಿ : (ಭಾಮಿನಿ) ಧರೆಯನೆಲ್ಲವನಳೆದು ಎನ್ನನು | ವರುಣ ಪಾಶದಿ ಬಿಗಿದೆಯಾದರು | ಹರಿಯೆ ನಿನಗರ್ಪಿಸಿದ ಮೂರನೆಯಡಿಯ ಕೊಡುತಿಹೆನೂ || ಸುರನರಾದಿಗಳಿಂಗೆ ದುರ್ಲಭ | ಪರಮ ಪದಮಂ ಪಡೆವೆ ಕರುಣಾ | ಕರನೆ ಎನ್ನಯ ಶಿರದೊಳಿರಿಸೈ ಪಾದ ಪಂಕಜವಾ ||

[ಮೂರನೇ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯು ಶಿರವನ್ನೇ ನೀಡಿ ಸ್ವೀಕರಿಸು ಎಂದು ಧಾರೆ ಎರೆದಾಗ ವಾಮನನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ , ನನ್ನ ಹೆಸರು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು ದೇವಾ ಎಂದು ಬಲಿಯು ಬೇಡಿದಾಗ]

ವಾಮನ : (ಜಂಜೂಟಿ-ಅಷ್ಟ) ಕಳೆಯಲಿ ಮನ್ವಂತರಗಳೂ | ಮನ | ವಳುಕಲಾಗದು ಹರ್ಷತಾಳು || ಒಲಿದೀವೆ ಸೂರ್ಯಾಸಾವರ್ಣಿಯ ಕಾಲದಿ || ಬಲಿಯೆನಿನಗಾ ಗಿಂದ್ರಪದದೊಳು | ನೆಲಸುವಂದವ ಮಾಳ್ಪೆ ದಿಟವಿದು ||

[ನಿನ್ನನ್ನು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ , ಅಲ್ಲಿ ನಾನೇ ನಿನ್ನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿ ಇರುತ್ತೇನೆ , ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಪಾಡ್ಯದ ದಿನವನ್ನು ಬಲಿಪಾಡ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಚರಿಸುವಂತಾಗಲಿ , ಆ ದಿನ ನೀನು ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಜನರು ಕೊಡುವ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು , ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯಸಾವರ್ಣಿ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಇಂದ್ರ ಪದವಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಾನೆ , ತೆರೆ ಎಳೆಯುತ್ತಾರೆ]

ಆರತಿ : (ಚೌತಾಳ) ಆರತಿ ಜಯಜಯತೂ | ಮಂಗ | ಳಾರತಿ ಜಯಜಯತೂ || ಮಂಗಲ ಜಯ ಜಯ | ರಂಗನಾಥಗೆ ಯದು | ಪುಂಗವ ಖಳರ ಸು | ಭಂಗಗೋಪಾಲಗೆ || ಆರತಿ ಜಯಜಯತೂ ||

ಪರಶುರಾಮಾವತಾರ

[ಇದು ಕಡಂದಲೆ ರಾಮಯ್ಯ ವಿರಚಿತ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ ಕಾಳಗ ಪ್ರಸಂಗದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಭಾಗವತರಿಗೆ ಆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ]

(ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಪ್ರವೇಶ)

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಯತಿಪ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಮಾಹಿ | ಷ್ಮತಿಪುರಾಧಿಪನೆಡೆಗೆ ಶಬರ || ಪ್ರತತಿ ಬಂದೊಡೆಯಂಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು ನಮಿಸಿ ||

(ಮೃಗಬೇಟೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ , ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಾನೆ)

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ಭಾಮಿನಿ) ಸೊಕ್ಕಿರುವ ವಿಧವಿಧದ ಮೃಗಗಳ | ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸಹಿತೆಸೆಯುತಾಡಿದ || ನಕ್ಕಜದ ಬೇಟೆಯನು ರವಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಗತನಾಗೆ || ಸಿಕ್ಕಿ ಬಲು ದಗೆಯೊಳಗೆ ನೃಪ ನೀ | ರಿಕ್ಕೆಯನ್ನರಸುತ್ತಲಯ್ದಿದ || ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಸೇನೆಸಹ ಜಮದಗ್ನಿಯಾಶ್ರಮಕೆ ||

(ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ , ಅಲ್ಲಿ ಜಮದಗ್ನಿ ದಂಪತಿಗಳು ಕರೆದು ಉಪಚರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಜಮದಗ್ನಿ : (ರೂಪಕ) ಅರಸನಯ್ತಂದುದ ಕಾಣುತ ಋಷಿವರ್ಯ | ಹರುಷದಿಂದಿದಿರಾಗಿ ಬಂದು || ಕರೆದೊಯ್ದು ದರ್ಭಾಸನವನಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿ | ಬರವಿದೇನೆನಲೆಂದನವನು ||

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ರೂಪಕ) ಮುನಿನಾಥ ಕೇಳಯ್ಯ ಬೇಟೆಗೆಂದೆನುತಿಂದು | ವನಕೆ ಬಂದವ ನಿಮ್ಮ ಪಾದ || ವನಜ ದರ್ಶನದರ್ತಿಯಲಿ ಬಂದೆನೆನಲೆಂದ | ಜನಪಗೆ ಮುನಿವರ್ಯನಾಗ ||

ಜಮದಗ್ನಿ : (ರೂಪಕ) ಧರಣೀಶ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಯ್ತೆನ್ನ ಗೃಹದೊಳು | ವಿರಚಿಸುತಲಿ ಭೋಜನವನು || ತೆರಳು ನಿನ್ನರಮನೆಗೆನಲೆಂದ ಮುನಿಪಗೆ | ವರಕಾರ್ತವೀರ್ಯಭೂಮಿಪನು ||

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ರೂಪಕ) ಇಹುದೆನ್ನ ಸಂಗಡ ಮುನಿವೃಂದಾಧಿಪ ಕೇಳು | ಬಹು ಪರಿವಾರಗಳೀಗ || ಗೃಹಕೆ ಪೋಗುವೆನೆಂದು ಪದಕೆರಗಲು ಪೇಳ್ದ | ಮಹಿಪಗೆ ಜಮದಗ್ನಿಯಾಗ ||

ಜಮದಗ್ನಿ : (ರೂಪಕ) ಎನಿತು ನಿನ್ನಯ ಕೂಡೆ ಪರಿವಾರವಿರ್ದೊಡೆ | ಜನಪ ಕೇಳೇನಾಯ್ತೀ ಕ್ಷಣದಿ || ಘನಬೇಗ ಸ್ನಾನವನೆಸಗುತ್ತ ಬರುವುದೆಂ | ದೆನುತಲಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತ ಮುದದಿ ||

(ಇಬ್ಬರೂ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ , ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ತೇಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಅಹಹಿದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ ಎನ್ನಯ | ಬಹಳ ಸೈನ್ಯಕೆ ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಿ || ವಹಿಲದಿಂದುಣಿಸಿದನು ನೋಳ್ಪಡೆ | ಮಹಿಯಮರನು ||

(ಇಂತಹ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಅದು ಹೇಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವನು , ಒಮ್ಮೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮುನಿದಂಪತಿಗಳು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವಂದಿಸುವನು)

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ಅಷ್ಟ-1) ಮುನಿಪ ಲಾಲಿಸು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದೊಳೆನ್ನಯ | ಇನಿತು ಸೈನ್ಯವನು ನೀನು || ವಿನಯದೊಳುಣಿಸಿದ ಪರಿಯೆಂತು ಪ್ರೇಮದೊಳ್ | ಎನಗದನುಸುರೆಂದನು ||

ಜಮದಗ್ನಿ : (ಅಷ್ಟ-1) ಜನಪ ನೀ ಕೇಳಯ್ಯ ಯಜ್ಞವ ನಡೆಸೆಂದು | ಅನಿಮಿಷವಲ್ಲಭನು || ದನವನಿತ್ತಿಹ ಅದರಿಂದಲೀಪರಿಯಿಂದ | ದಿನನಿತ್ಯವಹುದೆಂದನು ||

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ಅಷ್ಟ-2) ಅರ್ಜುನರಾಯ ಕೇಳುತ್ತಲೆ ಋಷಿಪಗೆ | ಗರ್ಜಿಸುತಿಂತೆಂದನು || ನಿರ್ಜರಪತಿ ಯಜ್ಞಕಿತ್ತಿಹ ನಿನಗೀಗ | ಲರ್ಜುನಿಯನ್ನು ನೀನು ||

(ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಮೊದಲು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ , ನಂತರ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ)

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ಅಷ್ಟ-2) ಸಾಮದಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳಿತು ಯತಿ ಕೇಳು | ಸಾಮ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ || ನಾ ಮಾಳ್ಪುದೇನು ದಂಡನೆ ನೃಪ ಧರ್ಮವು | ಈ ಮುಹೂರ್ತದಿ ಪಶುವ ||

(ಜಮದಗ್ನಿ ಮೌನವಹಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ರೇಣುಕೆ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾಳೆ)

ರೇಣುಕೆ : (ಅಷ್ಟ-2) ತೊರೆದು ಕೋಪವ ಶಾಂತರೂಪನಾಗಿಹನೆನ್ನ | ಅರಸನೆಂದೀ ತೆರದಿ || ಧರಣೀಶ ದುಷ್ಕಾರ್ಯ ವಿರಚಿಸೆ ಕೆಡುವೆ ಕೇಳ್ | ವರ ವಿಪ್ರ ದ್ರೋಹದಲಿ ||

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ಅಷ್ಟ-2) ಬೆಡಗಿನ ಮಾತೆನ್ನ ಒಡನಾಡದಿರು ನಿನ್ನ | ನುಡಿಸಿದಾತನು ಯಾವನು || ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗವು ಯಾತಕ್ಕೆ | ಜಡಜಾಕ್ಷಿಯರಿಗೆಂದನು ||

(ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ , ದಂಪತಿಗಳು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾರೆ)

ಜಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ರೇಣುಕೆ : (ನೀಲಾಂಬರಿ-ರೂಪಕ) ಏನೆಸಗಲಿ ನಾ ಶಿವ ಶಿವ | ಹಾನಿಯನೆಸಗುತಲೀಪರಿ || ಧೇನುವ ಅವನಿಪನೊಯ್ದನೆ | ತಾನತಿ ಛಲದಿಂದ ||

ಜಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ರೇಣುಕೆ :(ನೀಲಾಂಬರಿ-ರೂಪಕ) ಯಾಗವ ನಡೆಸೆನುತಲಿ ಶತ | ಯಾಗನು ಧೇನುವ ಕೊಟ್ಟಾ|| ಈಗವ ಕೆಳಿದಡಾಸುರ | ನಾಗನೊಳೇನೆಂಬೆ ||

(ಮಗನೇ ರಾಮಾ ಎಂದು ಕೂಗಿದಾಗ, ತಂದೆಯ ಶೋಕವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಶುರಾಮ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಪರಶುರಾಮ : (ಅಬ್ರ) ಭೀತ ಹರುಷದಿ ಚಿಂತಿಸುವ ನಿಜ | ತಾತನೆಡೆಗಾಕ್ಷಣದಿ ಬಂದು ವಿ || ಧೂತಕಿಲ್ಬಿಷ ರಾಮ ಪದಕೆರಗುತ್ತಲಿಂತೆಂದ ||

ಪರಶುರಾಮ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ತಾತನೆ ಸುಮ್ಮನೆ | ಯೇತಕೆ ಚಿಂತಿಪೆ | ಪೇತುಗರಂದದಲಿ || ನೀ ತಿಳುಹಿಸು ತನ | ಗೀ ತೆರ ದುಃಖದ | ರೀತಿಯ ತವಕದಲಿ ||

ಜಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ರೇಣುಕೆ : (ರೂಪಕ) ಮಗನೆ ಲಾಲಿಸು | ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು || ವಿಗಡ ಸೇನೆಯ | ಕೂಡಿ ವನದೊಳು || ಮೃಗವಿಹಾರಕೆ | ಬಂದು ಬಿಸಿಲೊಳು || ಡಗೆಯ ಕೊಳ್ಳುತ | ಬಂದನಿಲ್ಲಿಗೆ ||

ಪರಶುರಾಮ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ಮಾನವರರಸನು | ತಾನಯ್ತುರಲವ | ನೇನಸಗಿದ ಜೀಯ || ಮಾನಸ ದುಃಖಿವಿ | ಧಾನವನೆನಗನು | ಮಾನಿಸದುಸಿರಯ್ಯ ||

ಜಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ರೇಣುಕೆ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) ಭೂಮಿಪತಿಯುಪ | ಚರಣೆಗೋಸುಗ || ಕಾಮಧೇನುವ | ತರಿಸಿಮುದದೊಳು || ಪ್ರೇಮದಿಂದುಪ | ಚರಿಸೆ ಸುರಭಿಯ || ಕಾಮಿಸುತ್ತಲಿ | ಕೊಂಡು ಪೋದನು ||

ಪರಶುರಾಮ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ಪುಂಡುನೃಪಾಲನು | ಚಂಡತನದಿ ಕಸು | ಕೊಂಡನೆ ಸುರಭಿಯನು || ಲಂಡನ ತಲೆಯನು | ಖಂಡಿಸುತಲಿ ಭೂ | ಮಂಡಲಕಿಳುಹುವೆನು ||

(ತಂದೆತಾಯಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ)

ಪರಶುರಾಮ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಜನನಿಯಾಜ್ಞೆಯ ಧರಿಸಿ ಭಾರ್ಗವ | ಮನದೊಳತಿ ರೋಷವನು ತಾಳುತ || ಜನಪತಿಯ ಶಿರವರಿವ ತವಕದಿ | ಬಂದು ತತ್ಪುರದ ||

(ದೂತನಿಂದ ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ಮಾರವಿ-ಏಕ) ದ್ವಿಜನಾಗಲಿ ಭೂಭುಜನಾಗಲಿ ತಾ | ನಿಜಶಸ್ತ್ರವ ಪಿಡಿದು || ಭುಜಸತ್ತ್ವದಿ ನಿಲೆ ವಿಜಯಿಸಲಾತನ | ವೃಜಿನವದೆಲ್ಲಿಹುದು ||

(ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ , ಪರಶುರಾಮನನ್ನು ಇದಿರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ರೂಪಕ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಅರರೆ ಮುನಿಕುಮಾರನಾಗಿ | ಧುರಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಕೆಣಕಿ || ಬರಿದೆ ಸೆಣಸಿ ಸಾವುದೀಗ | ಸರಿಯೇನೊ ವಿಪ್ರ || ಕರದಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳನು ಧರಿಸಿ | ಧುರಕೆ ಬಂದು ನಿಂತು ನೀನು || ತುರುವ ನೀಡೆಂದೆನುವೆ ಲಜ್ಜೆ | ತೊರೆದೀಗ ವಿಪ್ರ ||

ಪರಶುರಾಮ : (ರೂಪಕ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಧಿರುರೆ ಬಾಲನೆಸುವ ಕ್ರೂರ | ಶರಕೆ ಹುಡುಗತನಗಳಿಲ್ಲ || ತರಳತನವ ತೋರ್ಪನೀಗ | ಪರಿಕಿಸು ಭೂಪ || ಅರಸನಾಗಿ ಲಜ್ಜೆ ಬಿಟ್ಟು | ಸುರಭಿಯನ್ನು ತಂದುದಕ್ಕೆ || ಕರೆದು ಸಾಮದಿಂದ ಕೇಳ್ವ | ಪರಿಯಿದು ಭೂಪ ||

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ : (ಅಷ್ಟ-2) ಮತಿಹೀನ ವಿಪ್ರ ನೀನು | ಸಂಗ್ರಾಮದೊ | ಳತಿರಥರೆಲ್ಲರನು || ಹತ ಗೆಯ್ವಂದದೊಳೆನ | ಗತಿಕೃಪೆಯಿಂದತ್ರಿ | ಸುತ ವರವಿತ್ತಹನು ||

ಪರಶುರಾಮ : (ಅಷ್ಟ-2) ಧರೆಯಮರರ ಗೆಲ್ಲಲು | ದತ್ತಾತ್ರೇಯ | ವರವಿತ್ತುದುಂಟೆ ಹೇಳು || ಪರಿಹಾಸ್ಯಗಳನಾಡ | ದಿರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವ ನೋಳ್ಪೆ | ನರೆಘಳಿಗೆಯೊಳು ತಾಳು ||

(ಯುದ್ಧ , ನಡುವೆ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಅಟ್ಟಹಾಸಗೈಯುವನು , ಎಷ್ಟು ಕತ್ತರಿಸಿದರೂ ಕರಗಳು ಚಿಗುರುವುದನ್ನು ಕಂಡು)

ಪರಶುರಾಮ : (ಅಬ್ರ) ಪರಿಕಿಸುತ ಹರಿ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯೊ | ಳರಿತನುರದಿ ಸುಧಾಕಲಶ ಹುದು | ಗಿರುವುದೆನ್ನುತ ಬಳಿಕ ನುಡಿದನು ನೃಪಗೆ ರೋಷದಲಿ ||

ಪರಶುರಾಮ : (ಅಷ್ಟ-2) ಅರರೆ ಭೂಪಾಧಮ ಕರ ಚಿಗುರುವುದೆಂದು | ಸ್ಥಿರಗರ್ವ ತಾಳ ಬೇಡ || ಅರೆನಿಮಿಷದಿ ತೋರ್ಪೆ ನೋಡೀಗ ವೈಷ್ಣವ | ಶರದ ಬಲ್ಮೆಯನು ಗಾಢ ||

(ಪುನಹ ಯುದ್ಧ , ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನು)

ಆರತಿ : (ಚೌತಾಳ) ಪರಮಪುರುಷ ರಂಗಧಾಮನಿಗೆ | ಗರುಡಗಮನ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ || ಕರುಣಾಸಮುದ್ರಗೆ ವರದವೆಂಕಟನಿಗೆ | ಪರಶುರಾಮಗೆ ರೇಣುಕಾತ್ಮಜಗೆ || ಆರತಿ ಬೆಳಗಿದರು | ಮಂಗ | ಳಾರತಿ ಬೆಳಗಿದರು ||

ರಾಮಾವತಾರ

[ಕುಂಭಕರ್ಣ ವಧೆ]

[ಇದು ಪಾರ್ತಿ ಸುಬ್ಬ ಅವರ ಕುಂಭಕರ್ಣಕಾಳಗ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಆಯ್ದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ]

[ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ರಾವಣನ ಪ್ರವೇಶ]

ರಾವಣ : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಎಬ್ಬಿಸುವೆನನುಜನನು ಮನುಜನ | ಕೊಬ್ಬ ನಿಲಿಸುವೆ ಅಖಿಳ ಭೂತಕೆ || ಹಬ್ಬವಿಕ್ಕುವೆ ಮಿಕ್ಕಿ ಸೊಕ್ಕಿದ | ಮರ್ಕಟಾದಿಗಳ ||

[ರಾವಣ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ತೆರೆ ಬಿಟ್ಟು ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನು ಮಲಗಿಸುವುದು , ತಮ್ಮನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಹೇಳಿ ರಾವಣ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ , ದೂತರು ಬಂದು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ]

ದೂತರು : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಏನುಪಾಯದಿ ನಿದ್ರೆಯನು ಸು | ಜ್ಞಾನಗೊಳಿಸುವುದೆನಲು ದನುಜ || ಪ್ರಧಾನಿಗಳು ನಡೆತಂದರಾಗ ಸ | ಮುದ್ರ ಘೋಷದಲಿ ||

(ಎಬ್ಬಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ)

ದೂತರು : (ಅಷ್ಟ–2) ಏಳದಿರಲು ನಿದ್ದೆಯ | ತಿಳಿ | ದೇಳದಿರಲು ನಿದ್ದೆಯ ‖ ಪ ‖ ಏಳದಿರಲುಸಿರ | ಗಾಳಿಯ ತಡೆದು ಹೇ | ರಾಳ ಸೇರ್ಮಿಣಸಿನ | ಧೂಳನು ಖಾರದ ‖ ಬಾಳ ಸಾಸಿವೆ ಮೂಗ | ನಾಳದಿ ಪೊಗಿಸಿ ಕ | ರಾಳ ರಕ್ಕಸರು ಬಂ | ದಾಳಿ ಬೊಬ್ಬಿರಿಯೆ ‖

[ರಾಯರೇ ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆದಾಗ ರಾವಣ ಬಂದು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ]

ರಾವಣ : (ಅಷ್ಟ–2) ಪರಿಯ ಕೇಳುತಲಿ ಕೋಪಿಸುತೆಂದ ನೀಕ್ಷಣ | ಕರೆಯಿರೊ ಬೊಮ್ಮನನು ‖ ವರವ ಕೊಟ್ಟವನಾತ ನೈಸೆಯಿನ್ನಾತನು | ಪರಿಹರಿಸಲಿ ನಿದ್ದೆಯ ‖

[ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ , ಬಂದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಗದರಿಸಿ ತಮ್ಮನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ , ಬ್ರಹ್ಮನು ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ]

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ಅಬ್ರ) ವಾರೆಯಲಿ ನಿಂದಮಲ ಮಂತ್ರದ | ನೀರನೆರೆಯಲು ಎದ್ದನಾಕ್ಷಣ ‖ ಮೇರು ಮುರಿದೆದ್ದಂದವಾಯಿತು | ಮೂರು ಜಗವಲ್ಲಾಡಿತು ಭೀತಿಯೊಳಗೆ ‖

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ಅಷ್ಟ–2) ಆರೆಲೋ ದಾನವರೆನ್ನ | ಆರು ತಿಂಗಳ ನಿದ್ರೆಯನು‖ ಗಾರು ಮಾಡ್ಯೆಬ್ಬಿಸಿದಂಥ| ಧೀರನ್ಯಾರಯ್ಯ ‖

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ಜಂಪೆ–2) ತಿಂಬೆನ್ಯೆ ಹಸಿವೆಗೀರೇಳು ಲೋಕಗಳ ಸ|ಪ್ತಾಂಬುಧಿಯ ಕುಡಿವೆ ತೃಷೆಗೆನುತ‖ ಕುಂಭಕರ್ಣಾಖ್ಯನಿರದೀಕ್ಷಿಸಲು ಪರ್ವತಗ | ಳೆಂಬಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನಿತು ‖

(ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದಾಗ ದೂತರು ಆಹಾರವನ್ನು ತಂದು ತಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ)

ದೂತರು : (ತ್ರಿವುಡೆ–2) ಹೆಂಡ ಮಾಂಸದ ಗಡಿಗೆ ಹೆಡಿಗೆಯ | ಮಂಡೆಗಳಲಿ ಹೊರಿಸುತ ‖ ತಂಡ ತಂಡದಿ ತಂದು ಸುರಿದರು | ಭಂಡಿಗಳಲಿ ‖

ದೂತರು : (ಜಂಪೆ–2) ಸೆರೆಮನೆಯೊಳಿರ್ದವರ ನೂಕಿದರುಪಾಯದಲಿ | ಮುರಿವಡೆದ ಬಲವ ದೂಡಿದರು ‖ ಪುರದ ವಿಪ್ರರ ಕೊಟ್ಟರಖಿಳ ಹೆಣಗಳನು ಮುಂ | ದಿರಿಸಿದರು ನೆರೆಯದುದರಾಗ್ನಿ ‖

(ಆಹಾರ ಸಾಕಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಬಳಿ ಇದ್ದ ದೂತರನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅವರು ಹೆದರಿ ಓಡುತ್ತಾರೆ, ಇವನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ರಾವಣನು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತಾನೆ)

ರಾವಣ : (ಜಂಪೆ–2) ದುರುಳನಿಗೆ ಹಸಿವಡಗದಿರಲು ರಾವಣ ದೈತ್ಯ | ಗುರುವಿಗಾಜ್ಞಾಪಿಸುತ ತೆರಳಿಸಿದನಾಗ ‖

(ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ ಬರುತ್ತಾನೆ , ಅವನ ಹಸಿವನ್ನು ತಾನು ಹಿಂಗಿಸುವೆನೆಂದು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ ತೆರಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನೇ ನುಂಗಲು ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ)

ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ : (ಜಂಪೆ–2) ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಮೊಸರನ್ನವಂ ತಿನ್ನಿಸಿದ ಕ್ಷಣಕೆ | ನಿಂತಿತಾ ಹಸುತೃಷೆ ಮಹಾಂತ ರಕ್ಕಸಗೆ ‖

(ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಮೊಸರನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ, ಕುಂಭಕರ್ಣ ತೇಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ಜಂಪೆ–2) ಅಣ್ಣ ಮುಖಕಮಲಗಳು ಬಣ್ಣಗುಂದಿಹುದೇನು | ಎನ್ನನೆಬ್ಬಿಸಿದ ಬಗೆಯಿನ್ನೇನು ಹೇಳು ‖

ರಾವಣ : (ಜಂಪೆ–2) ಅಡವಿಯಲಿ ಸತಿಸಹಿತ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೆಂಬ | ಹುಡುಗರಿರಲೆಮ್ಮನುಜೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಗಿರಲು ‖ ಹಿಡಿದು ಕಿವಿ ಮೂಗುಮೊಲೆಗಳ ಕೊಯ್ದು ಬಲು ಭಂಗ | ಪಡಿಸಿದರು ಎನೆ ಕೇಳ್ದು ಘುಡುಘುಡಿಸುತೆಂದ ‖

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಭಂಗಿಸಿದರೇ ವ್ಯರ್ಥ ಬಳಿಕಾ | ತಂಗಿ ಮಾಡಿದಳೇನವರ ಪ್ರ ‖ ಸಂಗಗಳ ಪೇಳೆನಲುಸಿರ್ದನು | ಸಂಗತಿಗಳ ‖

(ರಾವಣನು ಚುಟುಕಾಗಿ ಕಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ)

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ಜಂಪೆ-2,ನಿಧಾನ) ಇನ್ನಾದರವನಿಸುತೆಯ | ನೀನಿತ್ತು | ಮನ್ನಿಸೈ ದಾಶರಥಿಯ ‖ ಎನ್ನ ಮಾತೊಂದ ಕೇಳು | ಬಿಸುಡು ಲಯ | ಕನ್ನಿಕೆಯ ಸೆರಗನೆನಲು ‖

ರಾವಣ : (ಜಂಪೆ-2) ಮರುಳೆಲಾ ತಮ್ಮ ಕೇಳು | ಸೀತೆಯನು | ತಿರುಗಿಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕೊಡಲು ‖ ಧರೆಯ ಜನ ನಗದಿರ್ಪರೇ | ಶೌರ್ಯವಂ | ತರಿಗಿದುವೆ ಮಾರ್ಗವಹುದೇ ‖

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ಏಕ) ಈ ಪರಿ ನಿನ್ನಯ ಮನದೊಳಗಿದ್ದರೆ | ನಾ ಪೋಗೀಕ್ಷಣದಿ ‖ ಆ ಪರಿ ಅರಿ ಸೈನ್ಯಂಗಳ ನುಂಗಿ ಪ್ರ | ತಾಪವ ಮೆರೆಸುವೆನು ‖

(ರಣವೀಳ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹುತ್ತಾನೆ , ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ , ರಾಮ ಇದಿರಾಗುತ್ತಾನೆ)

ರಾಮ : (ಮಟ್ಟೆ) ನಾನು ರಾಮ ಕುಂಭಕರ್ಣ ನೀನು ರಕ್ಕಸ | ವಾನರಾದಿಗಳನು ಗೆಲುವುದೇನು ಸಾಹಸ ‖ ಕೊಲಿಸ ಬೇಡ ದನುಜರನ್ನು ನಿಲಿಸು ಸುಮ್ಮನೆ | ಅಲಸದೆಮ್ಮ ಕೂಡೆ ನೀ ಕೈಗಲಸು ಘಮ್ಮನೆ ‖

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ನೀನೆ ರಾಮನೆಂಬ ನೃಪನು ಕ್ಷೋಣಿಯಿಂದಲನುಜ ನೂಕಿ | ಕಾನನವನು ಪೊಗಿಸಲಲ್ಲಿ ಮಾನಿನೀಯನು ‖ ಕಾಣದಂತೆ ಬಂದು ಕರಡಿ ಸೇನೆ ಸಹಿತ ರಣಕೆ ನಿಂತ | ಹೀನ ಮನುಜ ನಿಲ್ಲು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆವೆನು ‖

ರಾಮ : (ಏಕ) ದನುಜಾದಿಪ ಕೇಳ್ ಮುದದಿ | ನಿ | ನ್ನನುಜನು ಬದುಕಿದ ವಿಧದಿ ‖ ರಣವನುಳಿದು ನಿಜ ಪದಕೆ | ನೀ | ಮಣಿದರೆ ಒಳ್ಳಿತು ದಿಟಕೆ ‖

ಕುಂಭಕರ್ಣ : (ಏಕ) ಕಾಲಿಗೆರಗಿ ಜೀವಿಸುವ | ಘನ | ಬಾಳುವೆ ಸುಡಲೀ ಮತವ ‖ ಕೇಳಿ ಅರಿಯೆಯಾ ನೀನು | ಕ | ಟ್ಟಾಳುಗಳಾವೆಂಬುದನು ‖

(ಯುದ್ಧ , ಕುಂಭಕರ್ಣನ ಆಯುಧ ಹಾಗೂ ಕರಚರಣಗಳನ್ನು ಕಡಿದರೂ ಕೂಡಾ ಆತ ರಾಮನನ್ನು ನುಂಗಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಆತನ ಜೀವರತುನವು ಆತನ ಶಿರದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬ ಗುಟ್ಟನ್ನು ವಿಭೀಷಣ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ , ವಿಭೀಷಣನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ತಲೆಗೆ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ)

[ರಾವಣ ವಧೆ]

[ಇದು ಕಾಸರಗೋಡು ಸುಬ್ರಾಯ ಪಂಡಿತರ ರಾವಣವಧೆ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಆಯ್ದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ]

[ರಾವಣನು ಶೋಕಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ]

ರಾವಣ : (ರೂಪಕ) ಹರನೇ ಶಂಕರ ಪಾರ್ವತಿ | ವರನೇ ಮುಂದೇಂ ಗೈಯ್ಯಲಿ | ಧುರದೊಳುರಕ್ಕಸ ಸೇನೆಯು | ಬರಿದಾಯಿತೆ ಶಿವನೆ ||ಪ|| ತುಂಗಬಲಾನ್ವಿತ ಸಚಿವರೆ | ನ್ನಂಘವಣೆಯ ಭಟರೆಲ್ಲರು || ಸಂಗರದೊಳು ಮಡಿದರು ಬರಿ | ಮಂಗಗಳೊಳು ಕಾದಿ || ತಂಗಿಯ ಸವಿಮಾತಿಗೆ ನಾ | ಹಂಗಿಗ ನಾದುದರಿಂದಲೆ || ಹಿಂಗಿತು ದಾನವರಾರ್ಭಟೆ | ಭಂಗ ಪಡುವದಾಯ್ತೆ ||

(ರಾವಣನಲ್ಲಿಗೆ ಮಂಡೋದರಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ)

ಮಂಡೋದರಿ : (ಕೋರೆ) ದುರುಳ ನೀ ತೆರದೊಳು ತರಹರಗೊಳುತಿರ್ಪ | ಪರಿಯ ತಾನರಿತು ಬೇಗ || ತರುಣಿ ಮಂಡೋದರಿ ಕರ ಕರಿಸುತ ತನ್ನ | ವರನೆಡೆಗೈದಳಾಗ ||

ಮಂಡೋದರಿ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) ಚಿಂತಿಸುವದ್ಯಾತಕಿಂತು | ಪ್ರಾಣಕಾಂತ | ಬಲ | ವಂತ ನಿನಗಾದುದೇನು | ಪ್ರಾಣಕಾಂತ || ಪಂಥವಳಿದು ಪೋದುದೇನೊ | ಪ್ರಾಣಕಾಂತ | ಸೀತಾ | ಕಾಂತನು ತಾನೇನ ಗೈದ | ಪ್ರಾಣಕಾಂತ ||

ರಾವಣ : (ಜಂಪೆ-2, ನಿಧಾನ) ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಗಾಗಿ | ಮರುಗುವಭಿ | ಮತವಲ್ಲ ಕೇಳದಾಗಿ || ಸುತನಿಂದ್ರಜಿತುವಕೊಂದು | ಕಳೆದುದಕೆ | ವ್ಯಥೆಪಡುವೆ ಮನದೊಳಿಂದು ||

ರಾವಣ : (ಜಂಪೆ-2) ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸಹಿತ | ಕಪಿಭಟ | ಸ್ತೋಮವನು ಗೆಲಿದುಮತ್ತಾ || ಹೋಮ ಮುಖದಿಂ ಧನುಜರ | ನೆಬ್ಬಿಸುವೆ | ಕಾಮಿನಿಯೆ ಕೇಳು ವಿವರ ||

ಮಂಡೋದರಿ : (ಜಂಪೆ-2, ನಿಧಾನ) ಇನ್ನು ಬಿಡು ಬಿಡು ಛಲವನೆನ್ನ | ನುಡಿಯೊಂದ | ಮನ್ನಿಸಾ ರಾಘವನ ಪದಕೆರಗು ಮುನ್ನ ||ಪ|| ರಕ್ಷಿಸುವನಾ ರಾಮಚಂದ್ರ | ನಿಮಗಿನ್ನು | ಪೇಕ್ಷಿಸನು ಸಹಜ ವಿಭೀಷಣ ಸುಗುಣ ಸಾಂದ್ರ || ಈ ಕ್ಷಣದೊಳವನಿಜೆಯ ಕೊಟ್ಟು | ಮನ್ನಿಸೆನೆ | ಈಕ್ಷಿಸುವನಾ ಕರುಣಿ ನಿಜ ದಯವನಿಟ್ಟು ||

ರಾವಣ : (ಭಾಮಿನಿ) ಹರ ಪಿತಾಮಹ ಸುರಪ ಮುಖ್ಯರ | ಧುರಕೆ ಮಣಿದವನಲ್ಲ ದಶಶಿರ | ಧರೆಯ ಹುಲು ನರಮನುಜನಿಗೆ ಶರಣೆನಲು ಬಳಿಕಿನ್ನು || ಧುರ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೆಂತಹನು ಕೇಳ್ | ತರುಣಿ ಲಾಲಿಸೆನಲ್ಕೆ ದುಃಖಿದಿ | ಮರುಗಿ ಬಿಗಿಯಪ್ಪುತಲಿ ದಶಮುಖಗೆಂದಳಾಕಾಂತೆ ||

ಮಂಡೋದರಿ : (ಭಾಮಿನಿ) ಅಳಲಿದಳು ಬೇಡಕಟ ರಾಮನೊ | ಳಳವಿಗಿದಿರಾಗದಿರೆನುತ ಬಲು | ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗುತ್ತ ಬೇಡಲು ಚರಣದಲಿಬಿದ್ದು ||

ರಾವಣ : (ಅಷ್ಟ-1) ಲಾಲಿಸು | ಮಯತನುಜೆ ಮಚ್ಚರಿತವ | ಲಾಲಿಸು ||ಪ|| ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ ಶಯನನೊಲಗದಿ | ನಾವು | ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾಗಿ ಮುದದೀ | ಇರೆ | ಮಾರಮಣನ ಕಾಂಬುತ್ಸಹದಿ | ಮುನಿ || ಚಾರು ಸನಕ ಸನಂದನ ರೈತರೆ ಮದ | ವೇರಿ ಧಿಕ್ಕಾರದೊಳಡ್ಡಗಟ್ಟಿದೆವೆಂದು ||

(ಮಂಡೋದರಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ , ಅಬ್ರಕ್ಕೆ ರಾಮನ ಪ್ರವೇಶ)

ರಾಮ : (ಭಾಮಿನಿ)(ಅಬ್ರ) ವಾನರರ ಮತವಿಡಿದು ನಾ ಗೀ | ರ್ವಾಣ ಪತಿ ಹಂಗಿನೊಳು ಗೆಲುವ ವಿ || ಧಾನ ತಪ್ಪದುಯೆನುತ ರಥವೇರಿದನು ಖರವೈರಿ ||

(ರಾಮನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ , ರಾವಣನನ್ನು ಇದಿರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ರಾವಣ : (ಏಕ) ಕಳುಹಿದ ನಿನಗೀರಥವ | ಎನ್ನ | ಕೊಳಗುಳಕೆನುತಲೆ ಮಘವ || ತಳುವದೆ ನಿನ್ನನು ಗೆಲುವೆ | ಬಳಿ | ಕಳವಿಯೊಳಾತನ ಕೊಲುವೆ |||

ರಾಮ : (ಏಕ) ಎಮ್ಮೀರ್ವರ ಗೆಲುವುದನು | ನೀ | ನೆಮ್ಮಿದ ಬಗೆಯಿನ್ನೇನು || ಸಮ್ಮತವಾಗಿಹ ರಣವೊ | ಕಡು | ಹಮ್ಮಿನ ಮಾರಣದಿರವೊ ||

ರಾವಣ : (ಏಕ) ದನುಜರು ಮಾಯಾವಿಗಳು | ಬಲು | ಘನತರ ಅಷ್ಟಸಿದ್ದಿಗಳು || ಅನುಕರಿಸಿರುವರು ನೋಡು | ಇದ | ನರಿತು ವಿಚಾರವ ಮಾಡು ||

ರಾಮ : (ಏಕ) ಈ ರೀತಿಯ ವಿದ್ಯದೊಳು | ಕಲಿ | ಯೇರಿತೆ ನಮ್ಮ ಧುರದೊಳು || ಸಾರಿದೆಯಪಮಾನದೊಳು | ಮೂ | ರ್ಬಾರಿಯ ಮರೆತೆಯೊ ಪೇಳು ||

ರಾವಣ : (ಏಕ) ಅನರಣ್ಯಕ ನೆಂಬವನು | ನಿ | ಮ್ಮನುವಯದೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟಿಹನು || ರಣದೊಳು ತರಿದಂಥವ ನಾ | ನೀ | ಕೆಣಕಲು ನೋಡಿಕೊ ಹವಣ ||

ರಾಮ : (ಏಕ) ಗುರುದ್ರೋಹವು ನಿನ್ನೊಳಗೆ | ಇರು | ತಿರೆ ಕಾದುವೆಯಾ ಹೀಗೆ || ತರುಣಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದಲ್ಲ | ಕೇಳ್ | ದುರುಳನೆ ಸಾರಿದೆನೆಲ್ಲ ||

(ಯುದ್ಧ , ರಾವಣನ ತಲೆಗಳು ಕಡಿದಷ್ಟೂ ಚಿಗುರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮನು ಒಮ್ಮೆ ಚಿಂತಿತನಾದರೂ ಮಾತಲಿ , ಲಕ್ಷ್ಮಣ , ವಿಭೀಷಣರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹುರುಪುಗೊಂಡು ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು ಶಾರ್ಙ್ಗವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ)

ರಾಮ : (ಭಾಮಿನಿ) ಮೆರೆವ ಶಾರ್ಙ್ಗಮಹಾಶರವ ಕರ | ಸರಸಿರುಹದಲಿ ಪಿಡಿದ ಧನುವಿಗೆ | ಗುರಿವಿಡಿಯಲನಿತರೊಳು ವಿಶ್ವಾಕಾರ ತಾನಾದ ||

ರಾವಣ : (ಭಾಮಿನಿ) ಹರಪಿತಾಮಹ ಸುರಪ ಮನುಮುನಿ | ವರರನುರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಯ | ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ವಿಮಲ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಂಡನಸುರೇಂದ್ರ ||

ರಾವಣ : (ತ್ರಿವುಡೆ,ಏಕ,ಕೋರೆ) ಕಂಡನು ದಶವದನ | ಕೋದಂಡರಾಮನ || ಪ || ಪುಂಡರೀಕಾಂಬಕನ ಜಗದೋ | ದ್ದಂಡರೂಪನ ಖಂಡಬಲ ಬ್ರ | ಹ್ಮಾಂಡಕೋಟಿಯ ತಂಡಗಳ ಕೃಪೆ | ಗೊಂಡು ಸಲಹುವ ಜಾಂಡಧೀಶನ ||

ರಾಮ : (ಮಟ್ಟೆ) ಸಾಕು ಸಾಕು ಬೇಡ ಛಲ ಫಡ | ಬಲುಜೋಕೆ ನೋಡು | ಸಾಕು ಸಾಕು ಬೇಡ ಛಲ ಫಡ || ಪ || ಶರಣುಬಂದರೆನ್ನ ನೀಕ್ಷಣ | ನಿನಗೀವೆ ಲಂಕೆ | ಯರಸುತನವ ನೋಡ್ ವಿಚಕ್ಷಣ || ಧರಣಿಯಿರುವ ತನಕ ನಿನ್ನ | ಶರಣರಂತೆ ಸಲಹೆ ಮುನ್ನ | ಭರಿತ ಸುಖಗಳಿತ್ತು ದ್ರುಹಿಣ | ನಿರುವವರೆಗೆ ಪೊರೆವೆ ನಿನ್ನ | ಸಾಕು ||

ರಾವಣ : (ಅಬ್ರ) ಧರಣಿ ತಲೆಕೆಳಗಾದಡೆಯು ನಾ | ಶರಣು ಬರುವವನಲ್ಲ ಮಿಕ್ಕಿನ | ಸಿರಿಯು ತನಗಿನ್ನುಂಟು ಕೇಳಿನ್ನಿಳೆಯನಂದನೆಯ || ಸರುವಥಾ ಕೊಡೆ ನಿನ್ನೊಳಾಹವ | ವಿರಚಿಸಲಿಕಂಜಿದರೆ ಗಿರಿಜಾ | ವರನ ಬಂಟನೆ ತಾನೆನುತ ಬೊಬ್ಬಿರಿದ ದಶಕಂಠ ||

(ಯುದ್ಧ , ರಾಮನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ)

ಆರತಿ : (ಚೌತಾಳ) ಜಯ ಜಯ ಆರತಿ ರಾಮ ತುಮಾರಿ | ಪ್ರಾಣನಾಥ ರಘುನಾಥ ಮುರಾರಿ || ಪೀತವಸನ ವೈಜಯಂತಿ ಮಾಲಾ | ಮೇಘವರ್ಣ ತನು ನಯನ ವಿಶಾಲಾ || ಛತ್ರ ಧರತ್ ಹೇ ಲಕುಮಣ ಭ್ರಾತಾ | ಆರತಿ ಕರತಾ ಹೇ ಕೌಸಲ್ಯ ಮಾತಾ ||

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ

(ಅಗ್ರಪೂಜೆ)

(ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಶಿಶುಪಾಲ ಮತ್ತು ದಂತವಕ್ತ್ರರ ಪ್ರವೇಶ)

ಶಿಶುಪಾಲ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಅತ್ತ ಖಳನೃಪಜಾಲ ನೆರೆಯುತ | ಮತ್ತೆ ಓಲಗಗೊಟ್ಟು ಗುಪಿತದಿ ‖ ಮಿತ್ರ ಮಾಗಧ ಸತ್ತ ವಾರ್ತೆಗೆ | ಖತಿಯತಾಳಿ ‖

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡೆವೆಮ್ಮ ವೈರವ | ಇಂದುದೊರೆತಿಹುದೊಂದು ದಾರಿಯು ‖ ಮಂದಮತಿಯಾ ಇಂದಿರೇಶನ | ಕೊಂದು ಕಳೆವೆ ‖

ಶಿಶುಪಾಲ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಪಾಂಡುಸುತನಧ್ವರಕೆ ಪಾಳಯ | ಗೊಂಡು ಪೋಗುವ ಏಳಿರೆಲ್ಲರು ‖ ದಂಡಿಸುವ ಆ ಪುಂಡು ಕೃಷ್ಣನ | ಮೊಂಡುತನಕೆ ‖

(ತೆರಳುವರು , ತೆರೆ , ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯ , ಭೀಷ್ಮ , ಭೀಮ , ಸಹದೇವರ ಕುಳಿತು ಪ್ರವೇಶ)

ಧರ್ಮರಾಯ : (ತ್ರಿವುಡೆ-1) ಇತ್ತಲಾದಿನ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಿ | ಪೃಥ್ವಿಪಾಲಕ ಧರ್ಮರಾಯನು ‖ ಅರ್ತಿಯಿಂ ಓಲಗದಿ ಮಂಡಿಸಿ | ಒರೆದನಾಗ ‖

(ಚುಟುಕಾಗಿ ಯಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುವನು)

ಧರ್ಮರಾಯ : (ರೂಪಕ) ಮುತ್ತಯ್ಯ ಕೇಳು ಕೂಡಿಹ ಬಹು ಭೂಪರ | ವೊತ್ತದೊಳಗ್ರಪೂಜೆಯನು ‖ ಇತ್ತಪುದಾರ್ಗಾರು ಯೋಗ್ಯರು ಎನಗದ | ವಿಸ್ತರಿಸೆನಲೆಂದನವನು ‖

ಭೀಷ್ಮ : (ರೂಪಕ) ಕಂದ ಕೇಳೀ ಭೂಮಿಪಾಲ ಸಂದೋಹದಿ | ನಂದನಂದನನೇ ಉತ್ತಮನು ‖ ಇಂದೀ ಯಾಗಕೆ ಪೂಜ್ಯ ನಿನಗೆ ಮಾನಸದಲ್ಲಿ | ಸಂದೇಹವೇಕೆ ಕರೆಸವನ ‖

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲ ಮತ್ತು ದಂತವಕ್ತ್ರರು ಬರುತ್ತಾರೆ , ಧರ್ಮರಾಯ ಉಪಚರಿಸಿ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಧರ್ಮರಾಯ : (ಭಾಮಿನಿ) ಸತ್ತಿಗೆಯೊಳಖಿಳಾನೆ ಕುದುರೆಯ | ವೊತ್ತದೊಳು ಮೆರೆವವನಿಪರ ಯಮ ‖ ಪುತ್ರ ಪರಿಜನಸಹಿತಿದಿರ್ಗೊಂ | ಡವರನುಪಚರಿಸಿ ‖

(ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಕರೆತರುವಂತೆ ಸಹದೇವನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ , ಸಹದೇವ ಕರೆತರುತ್ತಾನೆ)

ಸಹದೇವ : (ರೂಪಕ) ಹರುಷದಿ ಸಹದೇವಗೊರೆಯಲಾತನು ಪೋಗಿ | ಕರೆತಂದು ನೃಪರ ಮಧ್ಯದಲಿ ‖ ಹರಿಯನು ಪೀಠದೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಲು ಕಂಡು | ಸುರರಭ್ರದೊಳು ಜಯವೆನಲು ‖

(ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಆರತಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ)

(ಚೌತಾಳ) ಮಿತ್ರೆಯರೆಲ್ಲರು ಕೂಡುತಲಿ | ಚಿತ್ತಜನಯ್ಯನ ಪಾಡುತಲಿ ‖ ಮುತ್ತಿನ ಹರಿವಾಣದೊಳಾರತಿಗಳ | ಎತ್ತಿದರವನನು ಪೊಗಳುತಲಿ ‖ ಶೋಭಾನೆ ‖

(ಶಿಶುಪಾಲ ದಂತವಕ್ತ್ರರು ಕೋಪಗೊಂಡು ತಡೆಯುತ್ತಾರೆ)

ಶಿಶುಪಾಲ, ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ಅಬ್ರ) ಕೆಲರು ಪಾಂಡವಮೈತ್ರಿಯಲಿ ಕೆಲ|ಕೆಲರು ಕೃಷ್ಣನ ಬಲುಹಿನಲಿ ಕೆಲ| ಕೆಲರು ಹರಿಪಕ್ಷದಲಿ ಕೆಲರನುಚಿತದ ಭೀತಿಯಲಿ‖ ಕೆಲರಿದೇಕೆಮಗೆಂದು ಧರಣೀ | ವಲಯದವನಿಪರಿದ್ದು ಅವರೊಳು | ಖಳಶಿರೋಮಣಿ ಮಸಗಿದನು ಶಿಶುಪಾಲನಡಿಗಡಿಗೆ‖

ಶಿಶುಪಾಲ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಏನೆಲವೊ ಸಹದೇವ ವಸುಧೆಯ | ಮಾನನಿಧಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಂದನ ‖ ಸೂನುವಿಂಗಾಸನದ ಮೇಲೆ ಸು | ಮಾನವೇನು ‖

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ನೀನರಿಯದವ ನಿಮ್ಮ ಯಾಗಕೆ | ಹಾನಿಯಲ್ಲವೆ ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ‖ ದೇನ ಮಾಡಿದರಕಟ ಖೂಳನು | ನೀನು ಜಗದಿ ‖

(ಅಜ್ಜ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾವು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಸಹದೇವ ಹೇಳಿದಾಗ , ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಜರೆಯುತ್ತಾರೆ)

ಶಿಶುಪಾಲ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಮುದಿ ಬರಡ ಘಡ ಭೀಷ್ಮ ನೀನೆಂ| ತಿದಕೆ ಪಶುಕಾವವನ ಯೋಗ್ಯತೆ ‖ ಗೊದಗಿಸಿದೆಲಾ ನಿನ್ನ ಹಲುಗಳ | ಒದೆವೆನಿದಕೊ ‖

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ತ್ರಿವುಡೆ-2) ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ ವೇದ | ಪ್ರಖರವೆನಿಸಿದ ಯಜ್ಞವಿದ ನೀ ‖ ನಕಟ ನೀರೊಳಗೆರೆದೆ ಗೋಪಾ | ಲಕನ ತೋರಿ ‖

(ಅನಂತರ ಧರ್ಮರಾಯ ಮತ್ತು ಭೀಮನ ಕಡೆ ನೋಡಿ)

ಶಿಶುಪಾಲ : (ಏಕ) ಭೂಮಿಪರೆಂದಾವ್ ಕಪ್ಪವನಿತ್ತೆವು | ಪ್ರೇಮದೊಳದು ಹೊರತು ‖ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಬ್ಬರಗಳಿಗಂಜುವ |ರೀ ಮಹಿಯೊಳಗುಂಟೆ ‖

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ಏಕ) ಆದರು ತಕ್ಕಿನ ಗೋವಳಿಗನನಾ | ರಾಧಿಸಿ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ‖ ಮೇದಿನಿಪರ ಮಾನವ ಕೊಂಡಿರಿ ಹಾ | ಳಾದುದು ನಿಮ್ಮೊಸಗೆ ‖

(ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಜರೆಯುತ್ತಾರೆ)

ಶಿಶುಪಾಲ : (ಏಕ) ತುರುಗಾವನೆ ಕೇಳ್ ಪರಿಯ | ತಾ | ನರಿಯದೆ ಮುದಿ ಗಾಂಗೇಯ ‖ ಕರೆದೆಡೆ ಈ ಸ್ಥಾನದೊಳು | ಬಂ | ದಿರಲಾರೆಲೊ ನೀ ಪೇಳು ‖

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ಏಕ) ಜನಪನೊ ನೀ ನಾಯಕನೊ | ನಮ | ಗೆಣೆಯೆನಿಪನೊ ಸಾಯಕನೊ ‖ ಬಣಗರು ದ್ವಿಜ ಋಷಿವರರು | ಭೋ | ಜನ ದಕ್ಷಿಣೆಗೊದಗಿಹರು ‖

(ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಜರೆದಾಗ ಭೀಮ ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಾನೆ)

ಭೀಮ : (ಭಾಮಿನಿ) ಸೀಳಿ ಹೆಡತಲೆಯಿಂದ ತೆಗೆವೆನು | ನಾಲಗೆಯನೆಲೆ ಕುನ್ನಿಗಳಿರಾ ‖ ಕೇಳುವರೆ ಹರಿನಿಂದೆಯಿದು ಪಾ | ತಕಕೆ ಗುರುವೆಯೆಲಾ ‖

ಭೀಮ : (ಏಕ) ಹರಿಯನು ಕೆಡನುಡಿದಿರುವ ದುರಾತ್ಮನ | ಶಿರವನು ಕೆಡಹುವೆನು ‖ ಅರೆ ನಿಮಿಷದೊಳೆಂದೇಳಲು ಯದು ಬಲ | ಪೊರಟಿತು ಫರ್ಜಿಸುತ ‖

(ಅವರಿಬ್ಬರ ತಲೆ ಕಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಬೀಮ ಹೊರಟಾಗ ಭೀಷ್ಮ ತಡೆದು , ಶಿಶುಪಾಲ ದಂತವಕ್ತ್ರರಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ , ಭೀಮನಿಗೆ ಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಭೀಷ್ಮ : (ಅಷ್ಟ-1) ಪ್ರಳಯದೊಳೊಬ್ಬನೆ ಮಲಗಿರೆ ಕರ್ಣದಿಂ | ದಲಿ ಮಧು ಕೈಟಭರು ‖ ಬಲವಂತರುದಿಸಿ ಕಾಳಗವಾಗೆ ಸೀಳ್ದು ಭೂ | ತಳವ ನಿರ್ಮಿಸಿದನಲ್ಲೈ ‖

(ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹಿಂದಿನ ಅವತಾರಗಳ ಕತೆ ಹೇಳಿ ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಈ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದಾಗ ಶಿಶುಪಾಲ ದಂತವಕ್ತ್ರರು ಕೋಪಗೊಂಡು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಜರೆಯುತ್ತಾರೆ)

ಶಿಶುಪಾಲ : (ಜಂಪೆ-2) ಎಲವೊ ಹಳೆ ಮುದುಕ ಕೇಳೋ | ಹೊಸಕಥೆಯ | ತಿಳುಹಿದವರಾರು ಹೇಳು || ಜಲಚರವು ಕಮಠ ಕ್ರೋಡ | ವೆಂಬವರ | ಬಲುಮೆ ಘನವಾಯ್ತೆ ಮೂಢ ||

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ಜಂಪೆ-2) ಅರರೆ ಸಾಕಿನ್ನು ಮುದಿಯಾ | ನಾನೆಲ್ಲ | ವರಿತಿರುವೆ ಪೇಳ್ದ ಕಥೆಯಾ || ದುರುಳ ಗೋಪನಸುತನನೂ ಹೊಗಳಿ ಬಹು | ಪರಿಯಿಂದ ದಣಿದೆ ನೀನೂ ||

(ಶಿಶುಪಾಲ ದಂತವಕ್ತ್ರರು ಕೋಪಗೊಂಡು ಯಾಗ ಹಾಳುಗೆಡವುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ಚಿಂತಿಸುವನು)

ಧರ್ಮರಾಜ : (ಕೋರೆ) ತಾತ ಲಾಲಿಸೆಮ್ಮ ಮನ | ದಿಷ್ಟವೆಂಬೀ ಕೃತುವ ‖ ದುಷ್ಟಾತ್ಮರೀ ಜನರು ಕೂಡಿ| ನಷ್ಟಗೈವರಲ್ಲ ‖ ನೀತಿಗಳನುಳಿದೆಮ್ಮ ಶ್ರೀ | ನಾಥನಾ ನಿಂದಿಸುವ ‖ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಸೈರಿಸಿ ಬಾಳ್ವ | ರೀತಿಯ ನಾ ಕಾಣೆ ‖

(ನಾಯಿ ಬೊಗಳಿದರೆ ದೇವಲೋಕ ಹಾಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ , ಅಂತೆಯೇ ಇವರು ಕೂಗಾಡಿದರೆ ಏನೂ ಆಗದು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಎಂದು ಭೀಷ್ಮ ಹೇಳಿದಾಗ ಶಿಶುಪಾಲ ದಂತವಕ್ತ್ರರು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ)

ಶಿಶುಪಾಲ : (ಜಂಪೆ-2) ಎಲೆಭೀಷ್ಮ ಭಂಡಮುದಿ ಬರಡಫಡ ನಿನ್ನಗೋ|ಕುಲದವನ ಗುಣವಬೇ ಸರದೆ‖ ಗಳಹುತಿಹೆ ಜಾರೆಯರ ಮಿಂಡನೀ ತನಕಥೆಯ | ಕಲಿಸಿದವ ರಾರಕಟ ನಿನಗೆ ‖

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ಏಕ) ದೀಕ್ಷಿತ ಯಮಜನ ಕರುಳ ತೆಗೆದು ಜಯ | ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮುಡಿಸುವೆವು ‖ ದಕ್ಷಾಧ್ವರದೀಶ್ವರನನು ಮರೆಸುವೆ | ಈ ಕ್ಷಣದೊಳಗೆನಲು ‖

(ಆಗ ಪುನಹ ಭೀಮ ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಾನೆ)

ಭೀಮ : (ಏಕ) ಮರುತಜ ಗಜರುತ ಬಿಡು ಬಿಡು ದರ್ಪ | ಜ್ವರದಲಿ ಕಳವಳಿಪ ‖ ದುರುಳಗೆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರೌಷಧವನು ಬಾ | ಯ್ಗೆರೆವೆನು ನಿಮಿಷದಲಿ ‖

(ಪುನಹ ಭೀಮ ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗ ಪುನಹ ಭೀಷ್ಮ ತಡೆದು , ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ತ್ರಿಜನ್ಮದ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ)

ಭೀಷ್ಮ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) ಕೇಳೀ ಸೈರಿಸಬೇಹುದೀ ಕಥೆಯ | ಪೇಳುವೆ ಶಿಶುಪಾಲ ಮೂಲ ಸಂಗತಿಯ ‖ ಇವ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಮರುಭವದೊಳಗೆ ಉದ್ | ಭವಿಸಿದ ರಾವಣನೀಗ ಶಿಶುಪಾಲನೆಂದು ‖

ಭೀಷ್ಮ : (ಭಾಮಿನಿ) ಆರಿವನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮು | ರಾರಿಯೋ ನೀನೋ ವಿಚಾರಿಸು ‖ ವೀರ ಮಾರುತಿ ಎಂದೆನಲು ಸರಿಸಕೆ ತೆರಳಿದನು ಭೀಮ ‖

(ಅವರಿಬ್ಬರು ಕೃಷ್ಣನ ಹರಕೆಯ ಕುರಿಗಳು , ಅವನೇ ಮೌನವಾಗಿರುವಾಗ ನಮಗ್ಯಾಕೆ ಅವನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದಾಗ ಭೀಮ ಬದಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಾನೆ , ಕೃಷ್ಣ ಪೀಠದಿಂದೆದ್ದು ಬಂದು ತನ್ನ ಮೌನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ)

ಕೃಷ್ಣ : (ಏಕ,ಕೋರೆ) ಧರಣಿಪಾಲಕರು ಮುನಿಗಳು ಭೂಸುರರು | ಸುರರು ದಿಕ್ಪಾಲರು ಕೇಳಿರೆಲ್ಲವರು ‖ ದುರುಳನಾಡಿರುವ ಶತಾಪರಾಧವನು | ಮರೆತು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುದನು ಪೇಳುವೆನು ‖

(ಜಯ-ವಿಜಯರ ತ್ರಿಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ-ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು , ರಾವಣ-ಕುಂಭಕರ್ಣರ ವಿಷಯ ಚುಟುಕಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ)

ಕೃಷ್ಣ : (ನಿಧಾನ ಜಂಪೆ-2) ಮೂರನೆಯೊಳೀಗ ಶಿಶುಪಾಲ ಎನ್ನತ್ತೆ ಶ್ರುತ | ದೇವಿ ದಮಘೋಷರಿಂಗೆ ‖

ಕಿರಿಯತ್ತೆ ಶ್ರುತಶ್ರವೆಯೊಳ್ ದಂತವಕ್ತ್ರನು ವೃದ್ಧ | ಶರ್ಮನಿಗೆ ಸುತರಾಗಿ ಜನಿಸೆ ‖

ಕೃಷ್ಣ : (ನಿಧಾನ ಜಂಪೆ-2) ಜನಿಸುತಿರೆ ಶಿಶುಪಾಲನಿಂಗೆ ಶಿರದೊಳು ನಯನ | ಮಿನುಗುತಿಹ ಕರ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ‖ ಮುನಿ ನಾರದನ ನೇಮದಿಂದ ಎನ್ನಯ ಕರದಿ | ಜನನಿ ತಂದಿತ್ತಳಾ ಶಿಶುವ ‖

ಕೃಷ್ಣ : (ನಿಧಾನ ಜಂಪೆ-2) ಸುರಮುನಿಪನೆಂದಂತೆ ನವನೇತ್ರ ಕರವಡಗೆ | ಕರ ಮುಗಿದು ಅತ್ತೆ ವಂದಿಸುತಾ ‖ ತರಳನ ಶತಾಪರಾಧವ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕಾಯ್ವುದೆನೆ | ತರುಣಿಗಿತ್ತೆನು ಭಾಷೆಯನ್ನು ‖

(ಶಿಶುಪಾಲ-ದಂತವಕ್ತ್ರರು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೆರಳಿ)

ಶಿಶುಪಾಲ-ದಂತವಕ್ತ್ರರು : (ಮಟ್ಟೆ,ಅಷ್ಟ-2) ಏನೆಲವೋ ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲುವ ಭಟನು ನೀನೆಲಾ | ನಾವು ನಿನ್ನೊಳಳಿವ ಭಟರೆ ಮರುಳೆ ಪೇಳೆಲಾ ‖ ನೀನು ಪೇಳ್ದ ಮಾತು ದಿಟವೋ ಪುಸಿಯೊ ಎಂಬುದ | ಕಾಣಬೇಕು ನಿಲ್ಲು ಧುರಕೆ ಎಮ್ಮೊಳೀಗಲಾ ‖

(ಮೊದಲು ದಂತವಕ್ತ್ರ ಇದಿರಾಗುತ್ತಾನೆ)

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ಮಟ್ಟೆ) ಚೋರ ಫಡಫಡೆಲವೋ ರಣವಿ | ಚಾರವೇನ ಬಲ್ಲೆ ಗೋಕು ‖ ಲೂರ ಜಾರೆಯರ ಮನೋವಿ | ಚಾರವಲ್ಲದೆ ‖

ಕೃಷ್ಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ಜಾರೆಯರ ವಿಚಾರಿಪಂತೆ | ಕ್ರೂರ ನೃಪರ ಪಾರುಪತ್ಯ ‖ ಸೇರಗೊಡೆನು ತಿಳಿದೆಯ ಈ | ಘೋರ ರಣದಲಿ ‖

ದಂತವಕ್ತ್ರ : (ಮಟ್ಟೆ) ಭೂರಿ ಸಭೆಗೆ ಯೊಗ್ಯನೆಂದು | ಚಾರು ಸಿಂಹ ಪೀಠವಿದರ ‖ ನೇರ ಬಂದ ಬಲುಹ ತೋರು | ತೋರೆನುತ್ತಲಿ ‖

ಕೃಷ್ಣ : (ಮಟ್ಟೆ) ಜಲಜನಾಭನೆಂಬನಸುರ | ಕುಲಕೆ ಮೃತ್ಯು ನಾನು ನಿನ್ನ ‖ ಗಳವಕಡಿದು ಭೂತಗಣಕೆ | ಗೊಳಿಪೆ ತೃಪ್ತಿಯ ‖

(ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಂತವಕ್ತ್ರ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ , ಶಿಶುಪಾಲ ಇದಿರಾಗುತ್ತಾನೆ)

ಶಿಶುಪಾಲ : (ಏಕ) ಕಾದುವಡನುವಾಗೆಲವೊ | ಫಡ | ಯಾದವ ನಿಲು ನಿಲ್ಲೆಲವೋ ‖ ವೈದರ್ಭೆಯ ಕಳವಿನಲಿ | ಕ | ದ್ದೊಯ್ದೆಯ ನೀನಂದಿನಲಿ ‖

ಕೃಷ್ಣ : (ಏಕ) ಸತಿ ಮನದೋಲ್ ವರಿಸಿದೆನು | ದುಷ್| ಕೃತಿಯನು ನಾ ಶಿಕ್ಷಿಪೆನು ‖ ಶ್ರುತಿ ಮತವೀ ಮಖಕೆನಗೆ | ಅವ | ನತಿ ತೋರ್ಪೆನು ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ‖

ಶಿಶುಪಾಲ : (ಏಕ) ತೋರೆನ್ನುತ ಗರ್ಜಿಸುತ | ಮುರ | ವೈರಿಯ ಮುಸುಕಲು ನಗುತ ‖ ಭೂರಿ ಸರಳ್ ಗಳ ತರಿದು | ದನು | ಜಾರಿಯು ಪೇಳಿದ ಮುಳಿದು ‖

ಕೃಷ್ಣ : (ಏಕ) ಇತ್ತ ಭಾಷೆ ಸಂತೀಗ | ನಿನ್ನ | ಕತ್ತನರಿವೆ ಬಾ ಬೇಗ ‖ ತಪ್ಪು ಮೀರಿದವು ಶತವ | ಎ | ನ್ನತ್ತೆಯು ಮುನಿಯಳು ಈಗ ‖

(ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ)

ಧರ್ಮರಾಯ : (ರೂಪಕ) ಯಮಜ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಒಂದಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ|ಆಯಿತೆಮಗೆ ಯಾಗ ಸಿದ್ಧಿ‖ ದೇವ ನೀವ್ ದಣಿದಿರೀವರೆಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ | ಪೂಜಿಸುವೆನು ನಾನೀಗೆಂದ ‖

(ಚೌತಾಳ) ಚಿನ್ಮಯ ರೂಪಗೆ ಮುರಹರಗೆ | ಸನ್ನುತವರದ ಕೃಪಾರ್ಣವಗೆ ‖ ಮನ್ಮಥ ಪಿತಗೆ ಜಗನ್ಮಯರೂಪ ಸು | ಪರ್ಣಾರೂಢಗೆ ಗಿರಿಧರಗೆ ‖ ಶೋಭಾನೆ ‖

ಬೌದ್ಧಾವತಾರ

(ತೆರೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ಬುದ್ಧನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವುದು , ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರೆ ಎತ್ತುವುದು)

ಬುದ್ಧ : (ಸಾಂಗತ್ಯ-ರೂಪಕ) ಹರಿ ಬೌದ್ಧನಾಗಿ ಶ್ರೀ ಧರೆಯ ಮಾನವರಿಂಗೆ | ಪರತತ್ವ ಬೋಧೆಯನೊರದು || ಮೆರವ ಸದ್ಧರ್ಮವ ಸ್ಥಿರಗೈದು ಧಾತ್ರಿಯ | ಹೊರೆಯ ತಾನಿಳುಹಿದ ನಲಿದು ||

(ಆರತಿ ಬೆಳಗುವರು)

ಆರತಿ : (ದವಳಾರ-ಏಕ) ವರಮತ್ಸ್ಯನಿಗೆ ಕೂರ್ಮನಿಗೆ | ಮೆರವ ವರಾಹಗೆ ನರಸಿಂಹಗೆ || ಕಿರಿವಾಮನನಿಗೆ ಭಾರ್ಗವನೆನಿಪಗೆ | ಸುರುಚಿರದಾರತಿಯಾ ಬೆಳಗಿದರು || ಶೋಭಾನೆ ||

(ತೆರೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ಬುದ್ಧನನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಕಲ್ಕಿಯನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವುದು , ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರೆ ಎತ್ತುವುದು)

ಕಲ್ಕ್ಯವತಾರ

ಕಲ್ಕಿ : (ಸಾಂಗತ್ಯ-ರೂಪಕ) ಸರುವ ಶಕ್ತಿಯೊಳು ಮುಂದಿರದೆ ಕಲ್ಕ್ಯಾಂಕಿತ | ಧರಿಸಿ ದುಷ್ಟರನೆಲ್ಲ ತರಿದು || ಪರಮ ಸಜ್ಜನರಿಂಗೆ ಹರುಷವಗೊಳಿಸುತ್ತ | ಧರೆಯ ಪಾಲಿಸುತೀರ್ಪನೊಲಿದು ||

(ಆರತಿ ಬೆಳಗುವರು)

ಆರತಿ : (ಡವಳಾರ-ಏಕ) ವರ ಶ್ರೀರಾಮಗೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ | ಮೆರೆಯುವ ಬೌದ್ಧಗೆ ಕಲ್ಕ್ಯನಿಗೆ || ಧರೆಯನು ಪೊರೆದಗೆ ಸ್ಥಿರದ ಮಹಾತ್ಮಗೆ | ಹರುಷದೊಳಾರತಿಯ ಬೆಳಗಿದರು || ಶೋಭಾನೆ ||

ಮಂಗಲ : (ಡವಳಾರ-ಏಕ) ಚಲಿಸುವ ಜಲದಲಿ ಮತ್ಸ್ಯನಿಗೆ | ಗಿರಿಯ ಬೆನ್ನಲಿ ಪೊತ್ತ ಕೂರ್ಮನಿಗೆ || ಧರೆಯನುದ್ಧರಿಸಿದ ವರಾಹವತಾರಗೆ | ತರಳನ ಕಾಯ್ದ ಶ್ರೀನರಸಿಂಹಗೆ ||ಮಂಗಲಂ ಜಯ ಮಂಗಲಂ ||

ಭೂಮಿಯ ದಾನವ ಬೇಡಿದಗೆ | ಆ ಮಹಾಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಗೆಲಿದವಗೆ || ರಾಮಚಂದ್ರನೆಂಬ ದಶರಥಸುತನಿಗೆ | ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರಸ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಗೆ || ಮಂಗಲಂ ಜಯ ಮಂಗಲಂ ||

ಬತ್ತಲೆ ನಿಂತಿಹ ಬೌದ್ಧನಿಗೆ | ಉತ್ತಮ ಹಯವೇರಿದ ಕಲ್ಕ್ಯನಿಗೆ || ಹತ್ತವತಾರದಿ ಭಕ್ತರ ಸಲಹುವ | ಕರ್ತೃ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನಿಗೆ || ಮಂಗಲಂ ಜಯ ಮಂಗಲಂ ||

*   *   *   *   *